

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

obor Právo

Katedra civilního práva procesního

Postavení zajištěného věřitele v konkursu a oddlužení

Diplomová práce

Pavína Krošíková

Brno 2020

Vedoucí práce: doc. JUDr. Petr Lavický, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Postavení zajištěného věřitele v konkursu a oddlužení* zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně dne 23. 3. 2020

Pavλίna Krošíková

Poděkování

V první řadě bych ráda poděkovala doc. JUDr. Petrovi Lavickému, Ph.D. za odborné připomínky, rady a přátelský přístup při vedení této práce. Rovněž si zaslouží poděkování rodiče, kteří mě podporovali při studiu, a také kolega Jan Číhal, za poskytnutou motivaci při psaní této práce.

Abstrakt

Diplomová práce vymezuje, kdo je pro účely insolvenčního řízení považován za zajištěného věřitele, a analyzuje jeho specifické postavení oproti nezajištěným věřitelům, pokud jde o řešení úpadku konkursem nebo oddlužením. Diplomová práce se věnuje praktickým otázkám uplatňování práv zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení, a to od přihlášení pohledávky, přes její zjišťování, popírání a uspokojování. Práce se snaží poukázat na sporné otázky aktuální úpravy postavení věřitelů zajištěných pohledávek v insolvenčním právu. V průběhu práce je pro porovnání s českou právní úpravou zařazen exkurz do německé či rakouské právní úpravy.

Klíčová slova

Zajištěný věřitel, oddlužení, konkurs, insolvenční řízení, insolvenční správce, dlužník, zajištěná pohledávka, uspokojení pohledávky, pořadí pohledávky.

Abstract

This diploma thesis defines who is considered a secured creditor for the insolvency proceedings purposes and analyses his specific position in bankruptcy and debt relief proceedings, compared to a position of unsecured creditors. The diploma thesis deals with practical issues of exercising secured creditor's rights in insolvency proceedings, including submission, establishment, denial and satisfaction of a creditor's claim. The diploma thesis tries to point out problematical issues of the current legislation, regulating a position of secured creditors in insolvency law. The thesis also compares analysed legal instruments of the Czech legislation with the German or Austrian insolvency regulation.

Key words

Secured creditor, debt relief, bankruptcy, insolvency proceedings, insolvency administrator, debtor, secured claim, satisfaction of a claim, order of a claim.

Obsah

<i>Seznam zkratek</i>	6
<i>Úvod</i>	7
<i>1 Institut zajištěného věřitele v insolvenčním řízení</i>	10
1.1 Vymezení základních pojmů	10
1.2 Vznik institutu zajištěného věřitele	12
1.3 Privilegované postavení zajištěného věřitele	13
1.4 Institut zajištěného věřitele v rakouském a německém insolvenčním právu	14
1.5 Zajišťovací instituty v insolvenčním řízení.....	15
1.6 Pohledávky z trestného činu dlužníka.....	21
1.7 Věřitelské orgány a hlasování věřitelů v nich.....	22
<i>2 Uplatnění zajištěných pohledávek v insolvenčním řízení</i>	23
2.1 Účast zajištěného věřitele	23
2.2 Zákaz mimoinsolvenčního uplatňování pohledávek.....	24
2.3 Přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení	24
2.4 Lhůta k podání přihlášky	27
2.5 Náležitosti přihlášky	28
2.6 Úrok z hodnoty zajištění.....	30
<i>3 Pořadí zajištěné pohledávky</i>	34
3.1 Dispozice uplatnění práva na uspokojení ze zajištění.....	34
3.2 Postup věřitele při posouzení uplatnění práva na uspokojení ze zajištění	36
3.3 Změna pořadí pohledávky.....	43
<i>4 Štěpení pohledávek</i>	48
4.1 Obecné vymezení.....	48
4.2 Praktický příklad	48
4.3 Štěpení pohledávek v judikatuře	49
4.4 Dopady štěpení pohledávek a zdůvodnění nepřipustnosti štěpení pohledávek	53
<i>5 Přezkum a zjišťování pohledávek</i>	56

5.1	Přezkum procesních podmínek řízení o přihlášce insolvenčním soudem.	56
5.2	Přezkum přihlášky pohledávky insolvenčním správcem	56
5.3	Seznam přihlášených pohledávek.....	61
5.4	Přezkumné jednání	63
5.5	Zjištění pohledávky	67
6	<i>Popření pohledávky</i>	70
6.1	Obecný rámec	70
6.2	Popření pravosti, výše a pořadí pohledávky.....	70
6.3	Popření pohledávky insolvenčním správcem, dlužníkem a přihlášených věřitelem.....	73
6.4	Spory o pravost, výši a pořadí pohledávky	78
7	<i>Uspokojení pohledávky zajištěného věřitele</i>	84
7.1	Obecně o uspokojení zajištěného věřitele v rámci insolvenčního řízení ...	84
7.2	Pořadí uspokojení pohledávek s totožným předmětem zajištění.....	86
7.3	Pravidla pro uspokojování zajištěných věřitelů v konkursu	88
7.4	Pravidla pro uspokojování zajištěných věřitelů v oddlužení	89
7.5	Zpeněžení předmětu zajištění v oddlužení a konkursu	92
7.6	Pohledávka zajištěného věřitele po skončení insolvenčního řízení.....	96
	<i>Závěr</i>	102
	<i>Použité zdroje</i>	105
	Knížní a časopisecké zdroje	105
	Elektronické zdroje.....	108

Seznam zkratk

- InsPod** - vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení, ve znění pozdějších předpisů,
- InsZ** - zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- NěmInsO** - německý Insolvenzordnung ze dne 5. 10. 1994 (BGBl. I S. 2866), ve znění pozdějších předpisů,
- ObčZ** - zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- oddlužovací novela** - zák. č. 31/2019 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- o. s. ř.** - zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- o. z.** - zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- RakInsO** - rakouský Insolvenzordnung, účinný od 1. 1. 1915 (RGBl 337/1914), ve znění pozdějších předpisů,
- VFIS** - vyhláška č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce,
- ZKV** - zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů,
- ZSoP** - zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Úvod

V současné době se ve společnosti stále častěji setkáváme s paradoxním úkazem spočívajícím v tom, že na věřitele je nahlíženo jako na ty „záporné“, přičemž postavení dlužníků ve společnosti vyvolává spíše lítost, jež se pak projevuje v rostoucím trendu „prodlužnictví“, na který aktuálně v insolvenčním právu narážíme denně.

Jedním z důvodů tohoto záporného pohledu na věřitele může být bezesporu občasná obcházení zákona a nadsazování výše pohledávek ze strany věřitelů, především jejich příslušenství. Je však třeba si uvědomit, že pohledávky věřitelů jsou málokdy v insolvenčním řízení uspokojeny ve 100% výši (proto představuje insolvenční řízení pro většinu věřitelů noční můru), neboť dlužník nezřídka účelně uspokojuje pohledávky věřitelů v nejnižší míře, již mu stanovuje insolvenční zákon. Z tohoto důvodu se věřitelé s vidinou co nejvyššího (byť ve většině případů částečného) uspokojení jejich pohledávek snaží vyčíslit pohledávky na co nejvyšší možnou výši, aby došli co největšího uspokojení své pohledávky. Tomuto fenoménu se však zákonodárce snaží neustále zamezit a upravit postup insolvenčního řízení tak, aby nebyl nikdo nespravedlivě zvýhodněn. Práce se pokusí odhalit, zda je tato snaha zákonodárce úspěšná a pro věřitele spravedlivá, či naopak.

Zajištěný věřitel je důležitým subjektem insolvenčního řízení s poměrně privilegovaným postavením, jež mu dává určité výhody. Nemůžeme však hovořit o tom, že jeho postavení v insolvenčním řízení je jednodušší nežli postavení věřitele nezajištěného. Naopak tato práce vychází z hypotézy, že věřitel zajištěné pohledávky jako věřitel, který má právo na přednostní uspokojení jeho pohledávky ze zajištění, musí postupovat v insolvenčním řízení podstatně obezřetněji nežli věřitel nezajištěný, a to především z toho důvodu, že zákon dává zajištěnému věřiteli větší dispozici s ovlivněním míry uspokojení jeho zajištěné pohledávky, než dává věřiteli nezajištěnému. Uspokojení pohledávky zajištěného věřitele nepředstavuje lehkou cestu, která by se obešla bez praktických a právních znalostí fungování insolvenčního řízení.

Diplomová práce má za cíl především zhodnotit postavení věřitelů zajištěných pohledávek v insolvenčním řízení a odpovědět na klíčové otázky, které mohou v průběhu konkursu či oddlužení věřitele zajištěné pohledávky potkat. Práce odhalí sporné otázky, které insolvenční právo vůči věřitelům obsahuje. Zároveň se práce pokusí poukázat na nelehké postavení věřitelů v insolvenčním řízení a odhalit, zda je právní úprava pro věřitele příznivá.

Cílů práce bude dosaženo především za pomoci analytické metody, prostřednictvím níž bude rozebráno postavení zajištěného věřitele v konkursu a oddlužení, přičemž tyto dva způsoby řešení dlužníkovu úpadku budou místy komparovány. Metoda komparace bude taktéž použita při srovnání neuplatnění práva na uspokojení ze zajištění. V diplomové práci nebudou chybět ani další metody, jako například metoda analogie, syntézy či explanace.

Práce je systematicky členěna do sedmi kapitol, které se dále člení na podkapitoly a oddíly. První kapitola poskytne teoretický základ, v němž bude předně vymezeno, kdo je pro účely insolvenčního řízení považován za zajištěného věřitele či věřitele zajištěné pohledávky, a popisuje jednotlivé druhy zajištění. Druhá kapitola obsahuje způsob uplatnění zajištěných pohledávek. Třetí kapitola upravuje pořadí zajištěné pohledávky a praktickou analýzu postupu věřitele při zhodnocení, zda přihlásit pohledávku jako zajištěnou, či nikoliv. Čtvrtá kapitola se věnuje jedné ze sporných otázek insolvenčního řízení, a to štěpení pohledávek. Této problematice je věnována celá kapitola, neboť ji autorka považuje za nesmírně zajímavou. Zároveň právě problematika rozštěpených pohledávek vedla k výběru tématu této diplomové práce. Pátá kapitola pojedná o přezkoumávání a zjišťování pohledávek. V šesté kapitole bude upraveno právo popírat pohledávky a s tím související spory o pravost, výši či pořadí pohledávek. Konečně sedmá kapitola vymezí pro věřitele to nejdůležitější, a to uspokojování jejich pohledávek. V sedmé kapitole je v závěru rovněž vysvětleno, co se děje s pohledávkou po skončení insolvenčního řízení, tedy zda je možné neuspokojenou pohledávku dále uspokojit.

V práci bude průběžně včleněna komparace s německým a rakouským insolvenčním právem. Německé insolvenční právo bylo vybráno vzhledem ke skutečnosti, že je známo, že český insolvenční zákon byl inspirován právě německou právní úpravou, práce tak za pomoci analogie odhalí podobnosti úprav. Oproti tomu rakouské právo bude srovnáváno spíše okrajově a především z důvodu zjištění, zda se institut zajištěného věřitele objevuje i v jiných právních odvětvích.

S ohledem na omezený rozsah práce a obsáhlost tématu není možné, aby práce postihla kompletně celou problematiku postavení zajištěného věřitele v konkursu a oddlužení, ale pokusí se pojmout ty nejdůležitější a zároveň dle autorky práce nejzajímavější aspekty, které poskytnou co nejkomplexnější vyličení celé problematiky.

S ohledem na skutečnost, že insolvenční právo není oblast, o které by pojednávalo mnoho odborné literatury, použije práce jako zdroje informací zejména právní předpisy, odborné komentáře k nim, jakož i judikaturu (Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Vrchního soudu v Praze a Olomouci). Práce však bude vycházet taktéž z odborné literatury a článků, aby byla zachována vyváženost mezi praktickou a teoretickou rozvahou.

1 Institut zajištěného věřitele v insolvenčním řízení

1.1 Vymezení základních pojmů

Novým pojmem zavedeným zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“), je *insolvenční řízení*, které insolvenční zákon definuje ve svém § 2 písm. a) jako *soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení*. Předchozí právní úprava, tj. zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZKV“), jednotný pojem insolvenčního řízení nepoužívala. Zákon rozlišoval pojmy konkursní a vyrovnací řízení.

Konkurs a oddlužení (vedle reorganizace) představují způsoby řešení dlužníkovu úpadku, tedy stavu, při kterém dlužník není schopen hradit své dluhy. Konkurs označujeme jako *likvidační* způsob řešení úpadku, neboť jeho záměrem je likvidace majetku dlužníka za účelem co nejvyššího uspokojení dlužníkových věřitelů. Konkurs představuje univerzální způsob řešení úpadku,¹ neboť jím lze řešit úpadek každého dlužníka. Oproti tomu oddlužení je *sanačním* způsobem řešení dlužníkovu úpadku, jenž je určen pro dlužníky nepodnikatele (§ 389 InsZ).² Oddlužení lze provést *zpeněžením majetkové podstaty* nebo *plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty* (§ 398 odst. 1 InsZ).

Věřitelem se v insolvenčním řízení rozumí ten, kdo má ze závazkového vztahu vůči dlužníkovi právo na určité plnění ve smyslu ust. § 1721 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObčZ“), a toto právo v insolvenčním řízení uplatní přihláškou pohledávky. Nejčastějšími věřiteli v insolvenčním řízení jsou banky, neboť tyto jsou největšími poskytovateli finančních prostředků. Současně právě bankovní instituce patří typicky mezi zajištěné věřitele, avšak neplatí to jednoznačně, neboť zajištění svých pohledávek

---

¹ Chalupěcká, K. In: Chalupěcká, K. a kol. *Insolvenční právo v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 141.

² Lebeda, M. In: tamtéž, s. 156.

mohou stejně požadovat i soukromé osoby.³ Banky bývají mnohdy vnímány ostatními účastníky insolvenčního řízení negativně, leč patří mezi nejsolidnější a nejkorektnější věřitele s předvídatelnými úmysly a profesionálním chováním.⁴

Zajištěného věřitele definuje zákon v ust. § 2 písm. g) InsZ jako *věřitele, jehož pohledávka je zajištěná majetkem, jenž náleží do majetkové podstaty*, přičemž tento majetek tvoří do jisté míry funkčně oddělenou majetkovou podstatu.⁵ Oproti tomu *věřitel zajištěné pohledávky* je pojem obecnější. Jedná se o věřitele, jenž disponuje zajištěnou pohledávkou, kterou může přihlásit do insolvenčního řízení jako zajištěnou či nezajištěnou (proto i nezajištěný věřitel v insolvenčním řízení může být věřitelem zajištěné pohledávky), případně ji nepřihlásit.

Zajištění dluhu je relativní majetkový vztah, který umožňuje zhojit se z majetku dlužníka či jiné osoby při porušení původní závazkové povinnosti. Zajištění dluhu plní funkci náhradní reparace.⁶ T. Richter zajištění připodobňuje ke krabici, jež je označená visačkou se jménem věřitele pohledávky (zajištěného věřitele). Do krabice je pak vloženo aktivum, které se dostane z dosahu ostatních věřitelů dlužníka, a není tak k dispozici k uspokojení jejich pohledávek.⁷

Jak již bylo řečeno výše, předmět zajištění musí náležet do majetkové podstaty. Zajištěným věřitelem by tedy pro účely insolvenčního řízení mohl být rovněž věřitel, který má pohledávku za třetí osobou, jež je zajištěná majetkem dlužníka v úpadku (*úpadce*), který náleží do majetkové podstaty (29 NSČR 39/2014). Tento věřitel se uspokojí výlučně z předmětu zajištění, a to až do výše své pohledávky. V tomto případě by tedy nebyl dlužník dlužníkem osobním, ale zástavním. Naopak věřitel, který má zajištěnou pohledávku vůči dlužníkovi majetkem ve vlastnictví třetí osoby, není pro účely insolvenčního řízení zajištěným věřitelem (v insolvenčním řízení

---

³ Schönfeld, J. *Moderní pohled na oceňování pohledávek*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011, s. 106-107.

⁴ Kislíngrová, E., Richter, T., Smrčka, L. a kol. *Insolvenční praxe v České republice*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 60.

⁵ Sprinz, P., Novopacký, L. (Strastiplná) cesta zajištěného věřitele k vydání výtěžku zpeněžení v konkursu. *Právní rozhledy*. 2019, č. 22, s. 763-769.

⁶ Raban, P. *Občanské právo hmotné. Závazková část*. Brno: Václav Klemn – Vydavatelství a nakladatelství, 2014, s. 70.

⁷ Richter, T. *Insolvenční právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 43.

osobního dlužníka věřitele). Insolvenční zákon upustil od řešení, které upravoval § 27 odst. 5 ZKV, podle něhož musel zástavní dlužník vyplatit ve prospěch konkursní podstaty zajištěné pohledávky nebo složit cenu věci, práva nebo pohledávky, kterou byla pohledávka zajištěna. Pokud tak neučinil, zapsala se věc, právo nebo pohledávka do soupisu podstaty. Úpravu v insolvenčním zákoně můžeme označit za účelnější, neboť není vhodné vtahovat do insolvenčního řízení třetí osoby, když věřitelům zůstávají zachována práva domáhat se uspokojení ze zajištění vůči zástavnímu věřiteli mimo insolvenční řízení.

Insolvenční řízení stojí na principu kolektivního uspokojení věřitelů. V rámci insolvenčního řízení by mělo dojít k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů. V případě řešení úpadku oddlužením, jakožto sanačního řešení dlužníkovy úpadku, stojí insolvenční zákon na principu prolamování této zásady,⁸ pokud jde o co nejvyšší uspokojení věřitelů, což lze pozorovat především v posledních pár letech.

1.2 Vznik institutu zajištěného věřitele

Leč právní úprava insolvenčního řízení v době do 31. 12. 2007, tj. v době účinnosti ZKV, nebyla natolik obsáhlá jako ta nynější a neznala některé termíny insolvenčního práva užívané ve stávající právní úpravě, už zákon o konkursu a vyrovnání odlišoval postavení věřitele pohledávek zajištěných zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitostí, zajišťovacím převodem práva nebo zajišťovacím postoupením pohledávky. Tyto věřitele zákon o konkursu a vyrovnání označoval jako *oddělené věřitele* (§ 28 odst. 1 ZKV). Oddělení věřitelé měli, podobně jako je tomu dnes, odlišná práva a povinnosti, neboť se uspokojovali ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky. Toto privilegium dávalo odděleným věřitelům výhodu přednostního uspokojení z předmětu zajištění. Aby zde byl zachován cíl zákona, tj. poměrné uspokojení věřitelů z majetku tvořícího konkursní podstatu

---

⁸ Lavický, P. In: Chalupěcká a kol. *Insolvenční právo v teorii a praxi*, s. 31-32.

(§ 2 odst. 3 ZKV), omezil zákonodárce možnost uspokojení oddělených věřitelů ze zpeněžení předmětu zajištění pouze do výše 70 % výtěžku zpeněžení na něj připadajícího (§ 28 odst. 4 ZKV). Neuspokojená část pohledávky pak byla uspokojena při rozvrhu spolu s ostatními věřiteli, a to ve třídě, do níž pohledávka patřila.⁹

Insolvenční zákon upustil od pojmu oddělený věřitel a nahradil jej výstižnějším pojmem *zajištěný věřitel*. Zajištění věřitelé mají dle insolvenčního zákona právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění až do výše 100 % její hodnoty. Od původní koncepce 70% uspokojení zajištěných pohledávek z výtěžku zpeněžení zjištění, obsažené v ZKV, bylo upuštěno, proto můžeme hovořit o výrazném zvýhodnění institutu zajištěného věřitele. Na straně druhé může mít toto řešení negativní dopad na uspokojení pohledávek ostatních věřitelů.¹⁰

1.3 Privilegované postavení zajištěného věřitele

Zajištěný věřitel má oproti ostatním insolvenčním věřitelům poměrně privilegované postavení.¹¹ Specifičnost postavení zajištěného věřitele se může projevit ve výhodnějším postavení oproti věřitelům nezajištěným, neboť zajištěným věřitelům přísluší právo na přednostní uspokojení z předmětu zajištění,¹² čemuž se bude věnovat sedmá kapitola této práce.

Právní úprava postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení patří mezi jednu z nejvýznamnějších oblastí v rámci insolvenčního řízení, neboť předmět zajištění bývá zpravidla hlavní částí dlužníkovy majetku, mnohdy i jedinou. Zajištěný věřitel tak představuje klíčový procesní subjekt daného insolvenčního řízení.¹³

---

⁹ Kotoučová, J. In: Kotoučová, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 720.

¹⁰ Landá, M. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009, s. 90.

¹¹ Taranda, P. In: Kotoučová a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, s. 7.

¹² Chytil, P. In: Sprinz, P. a kol. *Insolvenční zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 5.

¹³ Horová, H., Somol, K. Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 9, s. 24-26.

Zajištění věřitelé bývají nezřídka těmi, kdo podávají insolvenční návrh¹⁴ na dlužníka. Pro zajištěné věřitele může někdy představovat insolvenční řízení nejrychlejší a nejvýhodnější cestu k realizaci zajištění a uspokojení jejich pohledávky,¹⁵ proto věřitelské návrhy bývají právě z rukou věřitelů zajištěných. Pro nezajištěné věřitele z logiky věci není zpravidla příliš výhodné podávat insolvenční návrhy na dlužníky, neboť se obvykle jeví jako méně rizikové a pravděpodobnější uspokojení jejich pohledky mimo insolvenční řízení.

1.4 Institut zajištěného věřitele v rakouském a německém insolvenčním právu

Postavení zajištěných věřitelů v českém insolvenčním řízení není žádnou zvláštností, neboť tzv. *oddělené* či *separované věřitele* (označení „*Absonderungsgläubiger*“) nalezneme i v rakouském insolvenčním zákoníku, tj. *Insolvenzordnung* účinný od 1. 1. 1915 (RGI 337/1914), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „RakInsO“), dle něhož mají tito věřitelé nárok na oddělené uspokojení z některých aktiv dlužníka. Majetek, který je zatížen právem na oddělení, patří sice do majetkové podstaty, avšak tvoří zvláštní majetek, z výtěžku jehož zpeněžení se uspokojují pouze tito věřitelé a mezi ostatní věřitele plyne pouze zbývající část. Obdobně jako v českém právu, není věřitel, který má pohledávku zajištěnou majetkem třetí osoby, pro účely rakouského insolvenčního práva věřitelem zajištěným.¹⁶

Tzv. *oddělené věřitele* nalezneme rovněž v německém právu. Německý insolvenční zákon, tj. *Insolvenzordnung* ze dne 5. 10. 1994 (BGBl. I S. 2866), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NěmInsO“), vymezuje postavení věřitelů, kteří mají právo na oddělené uspokojení svých pohledávek (označení „*Absonderungsgläubiger*“). Toto právo spočívá v tom, že předmět zajištění je

---

¹⁴ Insolvenční návrh je oprávněn dle § 97 odst. 7 InsZ podat dlužník nebo věřitel, a to věřitel zajištěný i nezajištěný.

¹⁵ Schönfeld. *Moderní pohled na oceňování pohledávek*, s. 105.

¹⁶ Kodek, G. E. *Insolvenzrecht*. Wien: Facultas, 2018, s. 41.

zpeněžen odděleně od zbytku majetkové podstaty dlužníka a výtěžek zpeněžení je obdobně jako v české právní úpravě použit k uspokojení zajištěného věřitele. Německý *Insolvenzordnung* používá v souvislosti s právem na uspokojení ze zajištění pojmy jako *odluka* či *právo na segregaci*.¹⁷

1.5 Zajišťovací instituty v insolvenčním řízení

1.5.1 Výčet zajišťovacích institutů v insolvenčním řízení

Insolvenční zákon obdobně jako ZKV taxativně vymezuje zajišťovací instituty v § 2 písm. g) InsZ. Patří mezi ně zástavní právo, zadržovací právo, omezení převodu nemovitosti, zajišťovací převod práva, postoupení pohledávky k zajištění nebo obdobné právo dle zahraniční právní úpravy. Pokud je tedy pohledávka zajištěna jiným způsobem (např. ručení, uznání dluhu), nemůžeme hovořit o zajištěné pohledávce ve smyslu insolvenčního zákona.¹⁸

Nutno si uvědomit, že čím více zajišťovacích institutů bude pro účely insolvenčního zákona existovat (např. pokud by se v § 2 písm. g) InsZ nenacházel výčet taxativní, ale demonstrativní), tím méně by mohlo být věřitelů nezajištěných a více věřitelů zajištěných, což by mohlo být v rozporu se zásadou kolektivního proporcionalního uspokojování pohledávek. Na tomto místě je ale potřeba dodat, že na jednom předmětu zajištění může váznout více zajišťovacích práv. Pokud tedy věřitel disponuje zajištěnou pohledávkou, neznamená to pro něj nutně „výhru“, neboť hodnotu zajištění mohou vyčerpat věřitelé s lepším pořadím.

Oddělenými věřiteli dle německého práva jsou dle § 50 odst. 1 NěmInsO věřitelé, kterým na majetku dlužníka vážne smluvní nebo zákonné zástavní právo vzniklé smlouvou, a taktéž dle § 51 NěmInsO věřitelé, kteří disponují právem postaveným na roveň právu zástavnímu (zajištění postoupením movité věci

---

¹⁷ Bork, R. Platby zajištěným věřitelům v německém insolvenčním odpůrčím právu. *Bulletin advokacie*. 2019, č. 6, s. 37-42.

¹⁸ Maršíková, J. a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2018, s. 5.

nebo pohledávky, zadržovacím právem a dále korporátní věřitelé, tj. spolková země, stát, obce a svazky obcí, jimž slouží povinně proclitelné movité věci jako jistota na úhradu veřejných dávek).¹⁹ Zajišťovací instituty v německém insolvenčním právu jsou relativně srovnatelné s instituty v právu českém, avšak jejich výčet je v českém právu vyšší, což může mít za následek hypoteticky vyšší počet zajištěných pohledávek na úkor těch nezajištěných, jak bylo popsáno výše.

Odlišně od českého práva rakouský Insolvenzordnung v § 12 odst. 1 stanovuje, že právo na zajištění, které bylo zřízeno v posledních 60 dnech před zahájením insolvenčního řízení, zanikne při zahájení insolvenčního řízení. V případě, že bude úpadkové řízení zastaveno, se následně obnoví. Toto ustanovení s retroaktivním účinkem je v rakouském Insolvenzordnung obsaženo za účelem zachování rovného postavení mezi věřiteli a zabránění věřitelům v „závodění“ v poslední fázi před zjištěním úpadku.²⁰ Je otázkou, zda by toto zákonné omezení mělo v českém právu uplatnění. Lze se domnívat, že by mohlo být na místě v případě zadržovacího práva. V ostatních případech si lze představit ono „závodění“ věřitelů poměrně obtížně a není známo, že by k němu v praxi často docházelo. Nadto český insolvenční zákon k zabránění obdobného jednání obsahuje úpravu neplatnosti a neúčinnosti právních úkonů obsažených v ust. § 231 a násl. InsZ, která se jeví jako dostatečná, proto není nutné se inspirovat rakouskou úpravou.

1.5.2 Zástavní právo

Zástavní právo jako nejčastější zajišťovací institut, který je upravený v § 1309 až § 1394 ObčZ, je věcným právem k věci cizí, a tedy součástí věcných práv. Zřízením zástavního práva je věřiteli poskytnuta věcná záruka splnění jeho dluhu. Zástavní právo má absolutní povahu, nepůsobí tedy pouze mezi subjekty

---

¹⁹ Kavan, P. Postavení věřitelů v režimu insolvence dlužníka ve světle německé právní úpravy. *Právní rozhledy*. 2008, č. 6, s. 202–210.

²⁰ Kodek. *Insolvenzrecht*, s. 43.

zástavněprávního vztahu, tj. mezi zástavním věřitelem a zástavním dlužníkem, ale má právní účinky i vůči všem dalším subjektům mimo zástavněprávní vztah.²¹

V případě, že věřitel zajistí dluh zástavním právem, vzniká mu dle § 1309 odst. 1 ObčZ oprávnění při nesplnění dluhu dlužníkem řádně a včas, uspokojit se z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše. Pokud tato není ujednána, do výše pohledávky s příslušenstvím ke dni zpeněžení zástavy. Zástavním právem je možné zajistit dluh určité výše nebo dluh, jehož výši lze určit kdykoli v době trvání zástavního práva (§ 1311 odst. 1 ObčZ).

Předmětem zástavy může být dle ust. § 1310 odst. 1 ObčZ každá věc, se kterou lze obchodovat. Předmět zástavy může být movitá i nemovitá věc. Pokud se jedná o movitou věc a tato není přímo odevzdána zástavnímu věřiteli, nebo osobě třetí, která by ji pro zástavního věřitele opatrovala, vyžaduje se pro zástavní smlouvu dle § 1314 odst. 1 ObčZ písemná forma. Zástavní smlouva musí mít dle § 1314 odst. 2 ObčZ formu veřejné listiny, je-li zástavou závod či jiná věc hromadná, nemovitá věc, která se nezapisuje do veřejného seznamu, nebo pokud má zástavní právo k movité věci vzniknout zápisem do rejstříku zástav. Zástavní právo k věci, jež je zapsaná ve veřejném seznamu, vzniká dle § 1316 ObčZ zápisem do tohoto seznamu, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.

V § 1309 odst. 2 ObčZ je vymezena možnost ochrany priority zajištění, která umožňuje zakázat zřízení zástavního práva. Tento zákaz je možné vynutit vůči třetím osobám, pokud je toto ujednání zapsáno v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu, anebo byl-li těmto osobám zákaz znám. Tohoto ujednání využívají především bankovní instituty.

Zástavní právo, jakožto právo akcesorické, zaniká, jakmile je vykonáno, z čehož plyne, že zaniká rovněž, pokud nastanou skutečnosti, které vylučují jeho výkon (např. zánik dluhu).²² Zástavní právo však může zaniknout a pohledávka může trvat dále, což vymezuje taxativně ust. § 1377 odst. 1 ObčZ. K tomu dojde, zanikne-li

---

²¹ Vymazal, L. *Zástavní právo v novém občanském zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015, s. 10-11.

²² Tamtéž, s. 360.

zástava, vzdá-li se zástavní věřitel zástavního práva, vrátí-li zástavní věřitel zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi, složí-li zástavce nebo zástavní dlužník zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci, nebo pokud uplyne doba, na kterou bylo zástavní právo zřízeno.

1.5.3 Zadržovací právo

Zadržovací právo, jako další zajišťovací institut, jehož úpravu nalezneme v § 1395 až § 1399 ObčZ, patří mezi věcná práva k věcem cizím, a tedy je součástí věcných práv. Zadržovací právo vzniká věřiteli, který má dlužníkovu movitou věc u sebe a má povinnost ji vydat. V takovém případě může věřitel dle § 1395 odst. 1 ObčZ věc zadržet k zajištění splatného dluhu dlužníka. Takto zajistit lze i nesplatný dluh, a to v případech taxativně vymezených v § 1395 odst. 2 ObčZ.

V souladu s ust. § 1398 ObčZ má zadržovací právo absolutní přednost před všemi ostatními způsoby zajištění závazků. Věřitel, který má pohledávku zajištěnou zadržovacím právem, je přednostně uspokojený z výtěžku zpeněžení zadržené věci před ostatními věřiteli, včetně věřiteli zástavními.²³

Zánik zadržovacího práva je vymezen v ust. § 1399 ObčZ. K zániku dojde zánikem zajištěného dluhu nebo zadržené věci, dále pokud se věřitel vzdá zadržovacího práva jednostranně či ujednáním s vlastníkem zadržené věci, dostane-li se věc trvale z moci věřitele nebo pokud bude poskytnuta věřiteli dostatečná jistota.

1.5.4 Omezení převodu nemovitosti

Omezení převodu nemovitosti je institut, který byl obsažen v zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“). Dle ust. § 58 o. z. ve znění účinném od 1. 4. 1964 do 31. 12. 1991 mohl věřitel uspokojení

---

²³ Kindl, M., Rozehnal, A. *Nový občanský zákoník. Úskali věcných práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 246.

své pohledávky zajistit písemnou smlouvou s dlužníkem, dle které byl dlužník povinen nepřevést svou nemovitost bez souhlasu věřitele, dokud pohledávka nebyla uspokojena. Od 1. 1. 1992 sice není v rámci občanského zákoníku možné toto omezení sjednat, avšak práva a povinnosti z omezení převodu nemovitosti vzniklá za účinnosti o. z. se řídí dosavadními předpisy (§ 874 o. z.).²⁴

Dle stávající právní úpravy mohou smluvní strany zřídit zákaz zatížení či zcizení věci jako věcné právo. Pokud by zákaz nebyl zřízen jako věcné právo, byl by účinný jen mezi stranami. K omezení převodu nemovitosti dochází v případě, kdy si dlužník s věřitelem na základě ust. § 1761 ObčZ sjedná, že dlužník omezí smluvní dispozici s určitou jeho nemovitou věcí. Tento institut posiluje postavení věřitele bez toho, aby věřitel získal další možnost náhradního uspokojení. Často bývá užíváno v kombinaci se zástavním právem, aby bylo docíleno možnosti uspokojení se ze zástavy.²⁵

1.5.5 Zajišťovací převod práva

Právní úpravu zajišťovacího převodu práva nalezneme v § 2040 až § 2044 ObčZ. Dle ust. § 2040 odst. 1 ObčZ může dlužník nebo třetí osoba zajistit dluh tím, že převede věřiteli dočasně své právo. V odst. 2 zmíněného ustanovení se nachází vyvratitelná domněnka, že zajišťovací převod práva je převodem s rozvazovací podmínkou, že dluh bude splněn. Pokud se dlužník ocitne v prodlení se splněním dluhu, zajišťovací funkce převodu práva se přemění ve funkci uhrazovací.²⁶ U věcí zapisovaných do veřejného seznamu je dle § 2041 ObčZ podmínkou vzniku zajišťovacího převodu zápis do tohoto seznamu.

Zajišťovací převod práva je alternativou k právu zástavnímu. Institut vznikl v obchodní praxi ze situací, kdy nebylo zcela na místě využití poskytnutí zástavy. Od zástavního práva, které při uspokojení věřitele upřednostňuje zpeněžení věci, se

---

²⁴ Fiala, J. Omezení převodu nemovitostí. In: Hendrych, D. a kol. *Právní slovník*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009.

²⁵ Hulmák, M. In: Hulmák, M. a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 201-203.

²⁶ Kindl, M., Rozehnal, A. *Nový občanský zákoník. Problémy a úskalí*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 252.

zajišťovací převod práva liší tím, že stojí na principu propadnutí věci.²⁷ Při nesplnění zajištěného dluhu, se stane podle ust. § 2044 odst. 1 ObčZ převod práva nepodmíněným a dlužník musí předat věřiteli vše, co je nutné k výkonu práva, které převedl.

K uspokojení zajištěné pohledávky mimo rámec insolvenčního řízení může dojít tehdy, pokud zajištěný věřitel realizuje své zajištění před zahájením insolvenčního řízení. Nebude-li takto uspokojena celá věřitelova pohledávka, může věřitel neuhrazenou část pohledávky následně přihlásit do insolvenčního řízení jako nezajištěnou. Pokud však bude zahájeno insolvenční řízení dříve, než věřitel realizuje své zajištění, nestane se zajištěný věřitel nepodmíněným vlastníkem předmětu zajištění, a bude muset realizovat své zajištění prostřednictvím insolvenčního řízení, kam může přihlásit svoji pohledávku jako zajištěnou.²⁸ Pokud se stala pohledávka splatnou před rozhodnutím o úpadku, ale zajištění stále trvá (nebylo vypořádáno), zapíše správce předmět zajištění do majetkové podstaty jako vlastnictví dlužníka. Zajištěný věřitel se poté může přihlásit do insolvenčního řízení jako zajištěný (29 NSČR 23/2012).

1.5.6 Postoupení pohledávky k zajištění

Postoupení pohledávky k zajištění sdílí ve smyslu občanského zákoníku režim zajišťovacího převodu práva podle § 2040 a násl. ObčZ. Aby měl věřitel v insolvenčním řízení dlužníka postavení zajištěného věřitele, je nutné, aby okamžik účinnosti smlouvy předcházel účinkům zahájení insolvenčního řízení.²⁹

---

²⁷ Raban. *Občanské právo hmotné. Závazková část*, s. 85.

²⁸ Špička, M. Zajišťovací převod práva v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2010, č. 6, s. 30-35.

²⁹ Sprinz, P. Palebná síla automatického moratoria v insolvenčním řízení – zákaz uplatnění a nabytí práva na uspokojení ze zajištění. *Právní rozhledy*. 2019, č. 4, s. 115-122.

1.6 Pohledávky z trestného činu dlužníka

Na roveň zajištěným věřitelům při uspokojování jejich pohledávek byli zák. č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů, postaveni věřitelé vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem.³⁰

Tyto pohledávky se podle § 167 odst. 2 InsZ uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, pokud tyto hodnoty byly zajištěny v trestním řízení o tomto trestném činu,³¹ a pokud byla přihláška pohledávky podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvalo, nebo podal-li tento věřitel návrh na výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvalo.

Uzavřený výčet v § 2 písm. g) InsZ neobsahuje tento způsob zajištění pohledávky věřitele dle trestního řádu, avšak v § 167 odst. 2 InsZ je stanoveno, že ustanovení insolvenčního zákona týkající se postavení zajištěných věřitelů se použije rovněž pro zajištěné věřitele vykonatelných pohledávek na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem (tito věřitelé jsou v trestním řízení označováni jako *zajištění poškození*).³² Zajištění věřitelé podle trestního řádu podávají přihlášku pohledávky u insolvenčního soudu kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení (§ 173 odst. 1 věta třetí InsZ).

---

³⁰ Maršíková, a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*, s. 336-337.

³¹ § 47 - § 49 zák. č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³² Zůbek, J. Nárok poškozeného z pohledu trestního, civilního a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2014, č. 4, s. 121-128.

1.7 Věřitelské orgány a hlasování věřitelů v nich

Insolvenční právo odnímá jednotlivým věřitelům právo na individuální vymáhání jejich pohledávek a nahrazuje jej právem na podílení se na rozhodování o tom, jak bude naloženo s dlužníkovým majetkem. Toto právo věřitelé uplatňují prostřednictvím věřitelských orgánů, kde přihlášení věřitelé vykonávají svou vůli, a to kolektivním hlasováním. V případě zajištěných věřitelů je zachováno individuální právo udělovat pokyny.³³

Věřitelské orgány jsou silně autonomní a jsou postaveny na principu kolektivního rozhodování. Mohou výrazně ovlivňovat postup insolvenčního řízení. Věřitelské orgány vymezuje § 46 InsZ. Jedná se o schůzi věřitelů, věřitelský výbor a zástupce věřitelů. Schůze věřitelů představuje vrcholný orgán, v němž mají právo hlasovat všichni věřitelé, jejichž přihlášené pohledávky byly zjištěny, či věřitelé, jímž bylo hlasovací právo přiznáno schůzí věřitelů nebo soudem. Věřitelský výbor a zástupce věřitelů jsou exekutivními orgány.³⁴ Zatímco ve věřitelském výboru má každý věřitel jeden hlas, na schůzi věřitelů platí, že na každou 1,- Kč pohledávky připadá dle ust. § 49 odst. 1 InsZ jeden hlas.

V případě řešení úpadku oddlužením nemají dle § 402 odst. 1 InsZ zajištění věřitelé právo hlasovat o způsobu oddlužení. Právo hlasovat náleží pouze nezajištěným věřitelům. Smyslem ustanovení je vyloučit z hlasování osoby, kterých se hlasování nikterak nedotýká.³⁵

---

³³ Richter, T. *Insolvenční právo*, s. 107.

³⁴ Janda, I., Plch, D. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 133-134.

³⁵ Maršíková a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*, s. 923-924.

2 Uplatnění zajištěných pohledávek v insolvenčním řízení

2.1 Účast zajištěného věřitele

Účastenství zajištěného věřitele v insolvenčním řízení nenastává automaticky. Zajištěný věřitel musí stejně jako věřitel nezajištěný, pokud chce, aby jeho pohledávka byla v rámci insolvenčního řízení uspokojena, uplatnit své právo přihláškou pohledávky (§ 166 InsZ). Účast věřitelů v insolvenčním řízení stojí na zásadě autonomii vůle, neboť není povinná a rovněž není povinností uplatnění práva na uspokojení se ze zajištění. Pakliže věřitel nepřihlásí právo na uspokojení ze zajištění, nemůže mít bez ohledu na své hmotněprávní postavení v insolvenčním řízení postavení zajištěného věřitele. Toto ozřejmil i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011.

Není výjimkou situace, kdy je prohlášen dlužníkův úpadek po předchozích neúspěšných insolvenčních řízeních dlužníka. To lze pozorovat především po novele na základě zák. č. 31/2019 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, účinné od 1. 6. 2019 (dále jen „oddlužovací novela“), kdy oddlužení je povoleno téměř každému dlužníkovi bez ohledu na kvantum předchozích neúspěšných insolvenčních řízení. V případě více proběhnutých insolvenčních řízení dlužníka dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 29 NSČR 118/2013, platí pro každé toto řízení, že s jeho zahájením vždy znovu nastávají účinky, jež zákon spojuje se zahájením insolvenčního řízení. Chybné by bylo dovozovat, že se s podáním nového insolvenčního návrhu obnoví stav, který byl založen předchozím insolvenčním návrhem. V každém řízení samostatně nastávají, počínají a běží veškeré účinky a lhůty, které spojuje zákon se zahájením insolvenčního řízení a jeho dalším průběhem. Pokud by tedy věřitel přihlásil svou pohledávku za dlužníkem do jednoho dlužníkova insolvenčního řízení, které by bylo pravomocně skončeno, a následně po čase by byl opět prohlášen dlužníkův úpadek, je potřeba, aby se věřitel

do aktuálně probíhajícího řízení rovněž přihlásil, pokud chce, aby jeho pohledávka byla uspokojena.

2.2 Zákaz mimoinsolvenčního uplatňování pohledávek

V souladu s ust. § 109 odst. 1 písm. b) InsZ může zajištěný věřitel uplatnit své právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, jen za podmínek stanovených insolvenčním zákonem, což znamená, že věřitel nemůže toto právo uplatnit například prodejem mimo insolvenční řízení. Pokud tedy zajištěný věřitel chce, aby jeho pohledávka byla uspokojena ze zajištění, potažmo aby byla vůbec uspokojena, musí svou pohledávku přihlásit do probíhajícího insolvenčního řízení dlužníka.

Smyslem tohoto zákazu uplatnění zajištění mimo insolvenční režim je snaha zamezit obcházení insolvenčního řízení uspokojením pohledávek mimo řízení,³⁶ což by bylo v rozporu s kolektivním uspokojováním věřitelů v průběhu insolvenčního režimu.

2.3 Přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení

Pohledávka do insolvenčního řízení se přihlašuje přihláškou pohledávky, a to u krajského soudu, který zjistil úpadek dlužníka a vyzval dlužníkovy věřitele k přihlášení svých pohledávek v zákonné lhůtě. Přihláška pohledávky je základní a nejčastější způsob, kterým věřitel uplatňuje v insolvenčním řízení svoji pohledávku.³⁷

---

³⁶ Sprinz, P. Palebná síla automatického moratoria v insolvenčním řízení – obecné poznámky a zákaz mimoinsolvenčního uplatnění pohledávek. *Právní rozhledy*. 2019, č. 2, s. 39-46.

³⁷ Winterová, A., Macková, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2018, s. 272.

K přihlášení pohledávky musí být povinně dle § 176 InsZ použit aktuální formulář přihlášky pohledávky.³⁸ Je zajímavé, že například dle rakouského Insolvenzordnung není použití formuláře povinné a je možné přihlásit svou pohledávku i jiným způsobem (§ 103 odst. 1 RakInsO). Řešení dle českého práva se však zdá být přílehavější, neboť tento jednotný formulář slouží ke snížení nákladů věřitelů na uplatnění pohledávek a vede i ke standardizaci přihlášek pohledávek.³⁹ Přihláška pohledávky je složena z úvodní strany, vložených stran a závěrečné strany.⁴⁰

Pokud by nebyla přihláška učiněna na předepsaném formuláři, ve stanoveném formátu nebo stanoveným způsobem, vyzve insolvenční soud věřitele k odstranění vad přihlášky a k tomuto mu určí lhůtu, a to podle § 80a odst. 3 InsZ ve spojení s § 43 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Tuto situaci je třeba odlišovat od obsahových vad přihlášky, k jejichž odstranění vyzývá insolvenční správce na základě ust. § 188 odst. 2 InsZ. Insolvenční soud tedy zde činí hrubou kontrolu spočívající ve vadách podání, na rozdíl od insolvenčního správce, který zkoumá obsah insolvenčních přihlášek tak, aby je bylo možné přezkoumat (více v kapitole č. 5).

Přihláška pohledávky je písemný procesní právní úkon, kterým konkrétní věřitel uplatňuje v insolvenčním řízení u insolvenčního soudu pohledávku na peněžité nebo nepeněžité plnění.⁴¹ Přihláška zastává stejnou úlohu a má stejnou povahu jako v mimoinsolvenčních poměrech žaloba na plnění (srov. 29 Cdo 1151/2000). Z hlediska promlčení pohledávky má tedy přihláška pohledávky pro běh lhůty k promlčení stejné účinky jako žaloba nebo jiné uplatnění práva u soudu, tedy běh lhůty staví, a to ode dne, kdy došla insolvenčnímu soudu (§ 173 odst. 4 InsZ).

---

³⁸ Formulář je volně dostupný zde: <https://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do>.

³⁹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 3.

⁴⁰ Maršíková, J. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 237.

⁴¹ Taranda, P. In: Hášová, J. a kol. *Insolvenční zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2018, s. 711.

Pro přihlášeného věřitele jako účastníka insolvenčního řízení platí povinnost uvádět pravdivé skutečnosti.⁴² Přihláškou pohledávky je možné přihlásit jednu či více (neomezené množství) pohledávek, a to jak zajištěných, tak nezajištěných, tedy i kombinovaně pro jednotlivé dílčí pohledávky.⁴³ Přihlašují se pohledávky jak vykonatelné, tak nevykonatelné, a rovněž pohledávky, pro jejichž vymožení bylo zahájeno exekuční řízení.

Je možné přihlásit pohledávky splatné i nesplatné, podmíněné i nepodmíněné, pohledávky podřízené i nepodřízené, to všechno je nutné ve formuláři přihlášky označit. Problematika podřízených pohledávek, konkrétně podřízeného příslušenství, s účinností oddlužovací novely vyvolala mezi věřiteli a insolvenčními správci snad největší diskuze. V § 172 odst. 2 InsZ přibyla druhá věta, podle které jsou v oddlužení s výjimkou pohledávek dle § 170 InsZ považovány za podřízené příslušenství pohledávky úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z přihlášených pohledávek a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním pohledávky, pokud není dluhem z podnikání, ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku. U pohledávek vzniklých například z úvěrových smluv nečiní obvykle problém stanovit výši jistiny k okamžiku jejího vzniku, opak nastává například u pohledávek z kreditních karet, kde dlužnou částku dlužník mohl čerpat průběžně i v řádu několika let. Stanovení výše jistiny je tedy v některých případech takřka nemožné, či pro věřitele velice časově náročné, což může vést k neúměrnému zatížení věřitelů. Touto problematikou se tato diplomová práce sice přímo nezabývá, je však možné konstatovat, že se jedná o další nepřímé omezování věřitelů, tedy i těch zajištěných, na které jsme v posledních letech v době prohlubujícího se trendu „prodlužnictví“, schovávaného za snahu o rovné podmínky pro všechny věřitele, zvyklí.

Při přihlašování pohledávky musí být věřitel opatrný a spíše umírněný ve vyčíslení své pohledávky, neboť insolvenční zákon obsahuje poměrně tvrdou sankci za nadsazení výše pohledávky při jejím přihlášení. Pokud po přezkumném

---

⁴² Řeháček, O. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 489.

⁴³ Maršíková. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*, s. 237-238.

jednání bude zjištěno, že skutečná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 % její přihlášené částky, nepřihlíží se dle § 178 odst. 1 InsZ k přihlášené pohledávce an v rozsahu, ve kterém byla zjištěna, a navíc může být věřiteli, který takto pohledávku přihlásil, uložena finanční sankce (více v oddíle č. 5.5.2).

2.4 Lhůta k podání přihlášky

Přihlášku pohledávky je věřitel dle § 110 InsZ oprávněn podat od okamžiku zahájení řízení, tzn. od podání insolvenčního návrhu. Zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud bez zbytečného odkladu vyhláškou, kterou zároveň vyzve věřitele dlužníka, kteří chtějí své pohledávky uplatnit v insolvenčním řízení, aby podali u insolvenčního soudu přihlášku pohledávky. Je však považováno za předčasné přihlašovat své pohledávky před rozhodnutím o úpadku, neboť může nastat situace, kdy bude insolvenční návrh odmítnut a řízení zastaveno, a tedy by byla podaná přihláška zbytečná, neboť by vedla ke zbytečným nákladům věřitele.⁴⁴

Leč oddlužovací novela pro věřitele nepřinesla mnoho výhod, jedna zde přec stojí za zmínku. Dle právní úpravy účinné do 31. 5. 2019 museli věřitelé svou pohledávku uplatnit v konkursu ve lhůtě dvou měsíců a v oddlužení ve lhůtě pouze třiceti dní od vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka. Oddlužovací novela nám tuto lhůtu pro oba způsoby řešení úpadku sjednotila na dva měsíce, tedy existuje vyšší pravděpodobnost, že se věřitel o úpadku dlužníka včas dozví a stihne svou pohledávku řádně do insolvenčního řízení přihlásit. Tato dvouměsíční zákonná lhůta je vždy stanovena v rozhodnutí o úpadku dlužníka (§ 136 odst. 2 písm. d) InsZ). K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení vůbec neuspokojují.⁴⁵

Pro počítání času se užijí pravidla obsažená v § 57 o. s. ř., konec lhůty určené podle měsíců tak připadá na den, který je číslem shodný se dnem, kdy došlo ke skutečnosti, od níž se lhůta počítá. Pokud takový den není v měsíci, končí lhůta

---

⁴⁴ Maršíková. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*, s. 95.

⁴⁵ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 90.

poslední den měsíce. Pokud připadne poslední den lhůty na víkend či na svátek, bude posledním dnem k přihlášení pohledávky pracovní den nejbližší následující. Jedná se o lhůtu procesní, tedy postačí, pokud bude přihláška pohledávky poslední den lhůty zaslána fyzickou poštou či elektronicky, ale k doručení dojde po lhůtě (29 NSČR 4/2008).

Dvoutměsíční lhůta pro podání přihlášky je lhůtou propadnou, a tedy se k opožděně podané přihlášce nepřihlíží. Insolvenční soud pak ex officio postupuje dle ust. § 185 InsZ, tedy usnesením přihlášku odmítne. Proti usnesení je možné podat odvolání, ke kterému je aktivně legitimován pouze dotčený věřitel. Právní moci usnesení o odmítnutí přihlášky věřitele končí účast věřitele v insolvenčním řízení (pokud tedy nepřihlásil jinou pohledávku řádně a včas).⁴⁶

Oproti tomu německá právní úprava nestanovuje pevnou lhůtu k podání přihlášky pohledávky. Lhůtu určí soud v rozhodnutí o zahájení řízení, přičemž lhůta je dlouhá nejméně dva týdny a nejvýše tři měsíce (§ 28 odst. 1 NěmInsO). Německá přihlašovací lhůta není lhůtou propadnou, a věřitelé tak mohou své pohledávky zaregistrovat i po skončení lhůty k registraci (§ 177 NěmInsO).⁴⁷ Lze se domnívat, že česká pevně stanovená lhůta je pro věřitele praktičtější, neboť ji nemusí ad hoc hledat v každém rozhodnutí o úpadku dlužníka (a případně se splést při počítání času) a zároveň je relativně dostatečně dlouhá na to, aby se věřitel stihl do insolvenčního řízení přihlásit. Německá úprava je však jednoznačně pro věřitele příznivější v tom, že lhůta k podání přihlášky pohledávky není lhůtou propadnou.

2.5 Náležitosti přihlášky

Přihláška a její přílohy se podávají dvojmo, přičemž jedno vyhotovení zasílá insolvenční soud insolvenčnímu správci (§ 174 odst. 1 InsZ). Pokud se přihláška zasílá elektronicky, zašle se samozřejmě pouze jedenkrát.

---

⁴⁶ Maršíková. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*, s. 95-99.

⁴⁷ Braun, E. *Insolvenzordnung*. München: Verlag C. H. Beck, 2012, s. 960-961.

Příhláška pohledávky musí obsahovat obecné náležitosti podání vymezené v § 42 odst. 4 o. s. ř. Náležitosti formuláře, jakož i jeho obligatorní přílohy, podrobněji upravuje § 8 vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsPod“). Dle insolvenčního zákona musí přihláška pohledávky obsahovat důvod vzniku, uvedení skutečností, na nichž se pohledávka zakládá, a výši přihlašované pohledávky (§ 174 odst. 2 InsZ).

Důvod vzniku přihlašované pohledávky směřuje ke splnění povinnosti tvrzení, která je splněna podrobným vylíčením skutkových okolností, na jejichž základě pohledávka vznikla a na základě kterých věřitel pohledávku uplatňuje, a to natolik podrobně, aby bylo možné pohledávku jednoznačně identifikovat. Pokud je pohledávka priznaná rozhodnutím orgánu veřejné moci, nelze považovat za důvod jejího vzniku toto rozhodnutí, ale opět skutečnosti (skutkové okolnosti), na nichž se pohledávka zakládá (3 VSPH 451/2013-P2-13).⁴⁸ Špatná právní kvalifikace není důvodem k popření přihlášené pohledávky, neboť pohledávky se vymezují skutkově. Při vylíčení důvodu vzniku přihlašované pohledávky může věřitel odkázat na listinu, ze které důvod vzniku přihlašované pohledávky vyplývá (např. faktura).⁴⁹

V souladu s ust. § 177 odst. 1 InsZ je třeba v přihlášce pohledávky uvést přílohy, jichž se věřitel dovolává. Vykonatelnost pohledávky se dokazuje veřejnou listinou. Pokud se tedy jedná o pohledávku vykonatelnou, je třeba veřejnou listinu v přihlášce doložit, aby bylo při přezkumu pohledávky postaveno na jisto, že pohledávka je skutečně vykonatelná. V odborné literatuře⁵⁰ se povětšinou objevuje názor, že je nutné rozhodnutí opatřit doložkou právní moci a vykonatelnosti. V insolvenční praxi, především u soudních rozhodnutí, insolvenční správci na doložkách právní moci a vykonatelnosti mnohdy direktivně netrvají, neboť např. z internetového portálu Ministerstva spravedlnosti⁵¹ je možné ověřit právní moc rozhodnutí, z čehož lze odvodit i vykonatelnost tohoto rozhodnutí.

---

⁴⁸ Řeháček, Vrba, M. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 484.

⁴⁹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 104.

⁵⁰ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 486.

⁵¹ Dostupný zde: <https://infosoud.justice.cz/InfoSoud/public/search.jsp>.

S ohledem na přetíženost soudů není žádoucí u každého soudního rozhodnutí žádat doložku právní moci a vykonatelnosti. Doložka právní moci a vykonatelnosti není nezbytně nutná především u pohledávek, pro jejichž vymožení je vedeno exekuční řízení (neboť tam je předpokládáno, že exekuční titul nabyt právní moci a je vykonatelný). Naopak je tomu u rozhodnutí rozhodčích soudů, kde jsou doložky na místě a insolvenční správci na nich zpravidla trvají.

Pokud se jedná o pohledávku zajištěnou, věřitel musí v přihlášce uvést, zda uplatňuje právo na její uspokojení ze zajištění. K tomuto je nutné označit druh zajištění (např. exekuční příkaz ke zřízení exekutorského zástavního práva či smlouva ke zřízení zástavního práva k nemovité věci) a dobu jeho vzniku. Pokud by nebylo označeno, že se jedná o pohledávku zajištěnou a na základě jakého zajišťovacího institutu je zajištěná, platí dle § 174 odst. 3 InsZ vyvratitelná domněnka, že právo na uspokojení přihlašované pohledávky ze zajištění uplatněno nebylo, tedy by se jednalo o pohledávku nezajištěnou, a to se všemi důsledky, které jsou s tím spojeny.⁵² Zajištěný věřitel musí v přihlášce uvést významné skutečnosti, které dokládají existenci jeho zajištění, a rovněž připojit listiny, které osvědčují tyto skutečnosti. Dále věřitel v přihlášce specifikuje majetek, který tvoří předmět zajištění. V případě nemovitosti uvede např. katastrální území, v němž se nemovitost nachází, list vlastnictví, podíl, výměru, druh pozemku apod. Dále věřitel v přihlášce označí rozhodné právo, kterým se zajištění řídí.

2.6 Úrok z hodnoty zajištění

Zajištěný věřitel může uplatnit v přihlášce pohledávky nárok na úrok podle § 171 InsZ. Pokud byl mezi dlužníkem a zajištěným věřitelem sjednán před úpadkem dlužníka smluvní úrok (nikoliv úrok z prodlení či jiný zákonný úrok), úročí se zajištěná pohledávka v rozsahu zajištění ode dne následujícího po dni rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Ustanovení tedy umožňuje navýšení pohledávky o úroky,

---

⁵² Stanislav, A. § 166. In: Kozák, J. *Insolvenční zákon: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

jež by byly vyloučeny z uspokojení podle ust. § 170 InsZ, tzn. o úroky, které přirostly až v době po rozhodnutí o úpadku, či se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku. Účelem tohoto rozhodnutí je poskytnutí protihodnoty zajištěným věřitelům za nemožnost realizace práva na uspokojení ze zajištění.⁵³ Jistinu pro výpočet úroku představuje znalecm stanovená hodnota předmětu zajištění (maximálně do výše pohledávky). Sazba úroku je ve výši, v jaké byla sjednána před úpadkem.⁵⁴

Pokud je způsobem řešení úpadku konkurs a majetková podstata je zpeněžena podle § 290 InsZ, tj. dlužníkův podnik (od 1. 1. 2014 nahrazen pojmem *obchodní závod*) zpeněží insolvenční správce jedinou smlouvou, navýší se přihlášená pohledávka zajištěného věřitele o úroky přirostlé podle § 171 odst. 1 InsZ. Pokud však je majetková podstata zpeněžena jinak než podle § 290 InsZ, pohledávka se o úroky nenavýší (29 NSČR 124/2018). Úročení pohledávky v rozsahu jejího zajištění slouží věřiteli jako kompenzace za to, že insolvenční správce může při zpeněžení v konkursu jednat v rozporu s pokynem zajištěného věřitele v souladu s § 293 odst. 1 InsZ.⁵⁵

V ust. § 171 InsZ není výslovně upraveno řešení úpadku oddlužením. V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí tzv. konkursní režim popsany výše (§ 398 odst. 2 a § 408 odst. 1 InsZ), což potvrdil i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 9. 2018, sp. zn. 29 NSČR 175/2016, kde uzavřel, že „*při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se pohledávka zajištěného věřitele úročí podle ustanovení § 171 insolvenčního zákona jen tehdy, je-li majetková podstata zpeněžena (v intencích § 290 insolvenčního zákona) jedinou smlouvou.*“

V případě řešení úpadku oddlužením plněním splátkového kalendáře (právní úprava do 31. 5. 2019) se pohledávka podle § 171 neúročí, jak uvedl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. 29 NSČR 135/2017. Ust. § 171 InsZ upravuje řešení úpadku konkursem a reorganizací, přičemž konkursní režim jako u zpeněžení majetkové podstaty zde neplatí. V oddlužení plněním splátkového kalendáře je

---

⁵³ Sprinz, Palebná síla automatického moratoria v insolvenčním řízení – zákaz uplatnění a nabytí práva na uspokojení ze zajištění. *Právní rozhledy*. 2019, č. 4, s. 115-122.

⁵⁴ Richter, T. *Insolvenční právo*, s. 446.

⁵⁵ Sprinz. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 468.

zásadně na vůli zajištěného věřitele, jakým způsobem bude zpeněžován předmět zajištění (§ 409 odst. 3 InsZ), proto není kompenzace jako v případě konkursu na místě.⁵⁶ Obdobný názor zastal Nejvyšší soud i v usnesení ze dne 27. 9. 2018, sp. zn. 29 NSČR 175/2016, když uvedl, že „vzhledem k pravidlům vyjádřeným v ustanovení [...] v § 409 odst. 3 větě první insolvenčního zákona (pro oddlužení plněním splátkového kalendáře), tedy k tomu, že zpeněžení předmětu zajištění při oddlužení závisí (může záviset) na tom, zda k němu zajištěný věřitel udělí pokyn, totiž o úročení zajištěné pohledávky coby kompenzací za oddálení zpeněžení zajištění nelze hovořit.“

V případě řešení úpadku oddlužením splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty (právní úprava od 1. 6. 2019) se lze domnívat, že úrok dle § 171 InsZ nebude přicházet v úvahu, neboť je na vůli zajištěného věřitele, jakým způsobem bude zpeněžován předmět zajištění (§ 409 odst. 4 InsZ). Lze však předpokládat, že pokud by byl předmět zajištění zpeněžen spolu s majetkovou podstatou jako celek (což je prakticky vyloučeno), přicházel by úrok v úvahu.⁵⁷

Na základě shora popsané konstrukce je zjevné, že situací, kdy zajištěnému věřiteli vznikne nárok na úrok z hodnoty zajištění, není příliš mnoho, a proto tento nárok nebývá v praxi příliš uplatňován. K tomu napomáhá i skutečnost, že jak věřitelé, tak sami insolvenční správci, často neví, jak tomuto ustanovení rozumět.

Při uplatňování úroku dle § 171 neřeší insolvenční zákon, zda se jedná o věc movitou či nemovitou, a je možné jej uplatnit v obou případech. Naproti tomu německý Insolvenzordnung umožňuje nabýt tento úrok pouze v případě zajištění ve formě movitých věcí či pohledávek (§ 169 NěmInsO), neboť tyto prodává insolvenční správce, přičemž je povinen odděleného věřitele informovat o způsobu jejich prodeje a poskytnout oddělenému věřiteli týdenní lhůtu ke sdělení, zda se způsobem prodeje souhlasí. Oddělený věřitel má právo navrhnout výhodnější

---

⁵⁶ Sprinz. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 469.

⁵⁷ Tamtéž.

způsob, přičemž správce je povinen jej respektovat (§ 168 NěmInsO). Úrok chrání odděleného věřitele před prodlením se zpeněžením movitých věcí či pohledávek. Naopak v případě nemovitých věcí je na odděleném věřiteli, aby zahájil nucenou dražbu. Pokud ji nezahájí, teprve pak je k tomu oprávněn insolvenční správce.⁵⁸ Z tohoto důvodu nevzniká zajištěnému věřiteli nárok na úrok dle § 169 NěmInsO, neboť je v rukou odděleného věřitele, kdy dojde ke zpeněžení zajištění. Leč se zdá česká úprava úroku z hodnoty zajištění s tou německou na první pohled rozdílná, při bližším pohledu lze zjistit, že stojí na stejném principu, a to na kompenzaci za nemožnost zajištěného/odděleného věřitele ovlivňovat zpeněžení předmětu zajištění, o čemž bude blíže pojednáno v kapitole č. 7.

---

⁵⁸ Kavan. *Postavení věřitelů v režimu insolvence dlužníka ve světle německé právní úpravy*, s. 202-210.

3 Pořadí zajištěné pohledávky

3.1 Dispozice uplatnění práva na uspokojení ze zajištění

Zajištěné pohledávky mají výhodnější pořadí nežli pohledávky nezajištěné, což spočívá v tom, že jsou přednostně uspokojovány v rozsahu jejich zajištění před pohledávkami nezajištěnými.⁵⁹ Pořadí pohledávky může hrát velikou roli na konečném celkovém uspokojení věřitele v rámci insolvenčního řízení.

V ust. § 298 odst. 1 hovoří insolvenční zákon o uspokojení ze zajištění jako o právu, nikoliv o povinnosti.⁶⁰ Věřitel zajištěné pohledávky tedy nemá povinnost pohledávku přihlásit jako zajištěnou, nýbrž dává zákonodárce zajištěnému věřiteli prostor pro posouzení, které postavení, tj. zajištěného nebo nezajištěného věřitele, je pro něj výhodnější. Tato dispozice je jedním z projevů onoho privilegovaného postavení zajištěného věřitele a taktéž souvisí s autonomií vůle věřitelů.

Pokud věřitel dospěje k závěru, že v případě, že by svou pohledávku přihlásil jako nezajištěnou, byla by uspokojena ve vyšším poměru, nemusí právo na uspokojení ze zajištění ve své přihlášce pohledávky uplatnit. Toto rovněž vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího soudu, např. z usnesení ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 29 NSČR 123/2015, kde se Nejvyšší soud vyjadřoval, že *„je zcela na věřiteli (v souladu s dispoziční zásadou), zda vůbec v insolvenčním řízení uplatní právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění. [...] Závisí-li podle platné úpravy na rozhodnutí věřitele, zda při přihlašování svých pohledávek uplatní právo na uspokojení ze zajištění, nemůže být tento postup v rozporu se zásadami, na nichž spočívá insolvenční zákon...“*

V usnesení ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 29 NSČR 150/2016, Nejvyšší soud dále shodně uvedl: *„Insolvenční zákon vychází i u zajištěných věřitelů z toho, že žádný věřitel není nucen k výkonu práv, která vůči dlužníku získal před zahájením*

---

⁵⁹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 7.

⁶⁰ *„Zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna.“*

insolvenčního řízení, včetně práva požadovat uspokojení ze zajištění ve formě zástavního práva (požadovat uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy). Zástavní věřitel se tedy může rozhodnout, že právo na uspokojení ze zajištění neuplatní (nepřihlásí) v insolvenčním řízení vůbec, bez zřetele k tomu, že mu zástavní právo náleží (trvá) podle předpisů, podle kterých bylo zřízeno.“

Jedním dechem je třeba dodat, že je nutno si uvědomit, že neuplatnění zajištění pohledávky nezakládá zánik tohoto zajištění. Zajištění je pro daného věřitele pouze v insolvenčním řízení nevymahatelné.⁶¹

Zajímavá situace, jež může nastat, je případ, kdy v exekučním řízení, v němž je dlužník povinným a zajištěný věřitel oprávněným, je prodán předmět tvořící zajištění a v době, kdy již bylo pravomocně rozhodnuto o udělení příklepu, je zahájeno insolvenční řízení dlužníka. V takovém případě má soudní exekutor dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2015, sp. zn. 29 ICdo 56/2013, povinnost rozhodnout o vydání rozdělované podstaty insolvenčnímu správci (nikoliv oprávněnému či případně dalším věřitelům). K postavení zajištěného věřitele pak Nejvyšší soud ve shodném rozsudku uvedl: „*Tvoří-li rozdělovanou podstatu výtěžek z prodeje zástavy, má oprávněný (jestliže se do insolvenčního řízení přihlásil jako zajištěný věřitel) postavení zajištěného věřitele, byť předmět zajištění již není ve vlastnictví povinného (dlužníka) a do majetkové podstaty náleží výtěžek zpeněžení zástavy, s nímž bude pro účely uspokojení věřitelů nakládáno, jako by ke zpeněžení zajištění došlo v insolvenčním řízení.*“ K tomuto je třeba upozornit na to, že pokud bude v předmětném exekučním řízení předmět zajištění prodán soudním exekutorem pouze na základě exekučního příkazu k prodeji nemovité věci, nelze aplikovat shora řečené. Soudní exekutor sice bude muset vydat výtěžek zpeněžení insolvenčnímu správci, avšak věřitel by v tomto případě nebyl zajištěným věřitelem, ale musel by se přihlásit jako nezajištěný.

---

⁶¹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 105.

3.2 Postup věřitele při posouzení uplatnění práva na uspokojení ze zajištění

3.2.1 Obecně k uplatnění práva na uspokojení ze zajištění

Ust. § 167 odst. 1 InsZ uvádí, že zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, pokud nestanoví zákon jinak. Dále zmíněné ustanovení v odst. 3 uvádí, že pokud je dle znaleckého posudku, jenž je vypracován v rámci insolvenčního řízení v době po rozhodnutí o úpadku, hodnota zajištění nižší než hodnota zajištěné pohledávky, považuje se pohledávka co do rozdílu za pohledávku nezajištěnou.

Problém, který vyvstává ze zmíněného ustanovení zákona, nastává v otázce, zda se neuspokojená část pohledávky, která má postavení nezajištěné pohledávky, takto spolu s nezajištěnými pohledávkami uspokojuje. Odpověď závisí na způsobu řešení úpadku. Proto při analýze uplatnění práva na uspokojení ze zajištění, kterou by měl věřitel, jenž disponuje zajištěním své pohledávky, při přihlašování pohledávky uskutečnit, je nutné přihlížet k mnoha okolnostem, počínaje způsobem řešení úpadku. V praxi je bohužel někdy velice náročné stanovit, zda se věřiteli vyplatí v insolvenčním řízení uplatnit právo na uspokojení ze zajištění. Od rozhodnutí věřitele, zda ne/uplatnit právo na uspokojení ze zajištění, se odvíjí, do jaké míry bude věřitelova pohledávka uspokojena.

3.2.2 Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění v konkursu

V případě konkursu platí obecná úprava obsažena v ust. § 167 odst. 1 a 3 InsZ. Zajištěný věřitel se uspokojuje z předmětu zajištění. Právní praxe je ve shodě v tom, že pokud nebude uspokojena celá pohledávka zajištěného věřitele, považuje se neuspokojená část pohledávky za nezajištěnou a uspokojí se stejně jako tyto pohledávky (problematice uspokojování zajištěných pohledávek v konkursu se bude

věnovat podrobněji podkapitola č. 7.3), proto má zajištěný věřitel opravdu výhodné postavení.

Na základě popsaných skutečností můžeme shrnout, že pro věřitele zajištěné pohledávky v konkursu je vždycky výhodné přihlašovat svou pohledávku jako zajištěnou (a to i v případě očekávání nulového uspokojení z předmětu zajištění), neboť tato bude uspokojena ve vyšší míře nežli nezajištěné pohledávky věřitelů za dlužníkem (případně bude uspokojena ve stejné míře, ale nikdy ne v míře nižší).

3.2.3 Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění v oddlužení

Komplikovanější situace pro věřitele nastává u řešení úpadku oddlužením, neboť pro oddlužení obsahuje insolvenční zákon speciální úpravu v § 398 odst. 2 a 4, kde uvádí, že se zajištění věřitelé uspokojují pouze z výtěžku zpeněžení zajištění (shodně v obou způsobech provedení oddlužení), o čemž bude podrobněji pojednáno v podkapitole č. 7.4, v níž bude vymezen vývoj uspokojování zajištěných pohledávek v oddlužení.

Nyní provedeme analýzu postupu věřitele v oddlužení při určení, zda je pro něj výhodné přihlásit svou pohledávku jako zajištěnou, či nikoliv. Pro ilustraci poslouží příklad, kdy má věřitel zajištěnou pohledávku vůči dlužníkovi zástavním právem k nemovité věci ve vlastnictví dlužníka, který důkladně rozebereme.

V prvé řadě je, dá se říci nutností, disponovat výpisem z katastru nemovitostí. Tento výpis si může za správné poplatek pořídit každý, neboť katastr nemovitostí, jakožto veřejný seznam založený na zásadě veřejnosti, umožňuje každému do katastru nahlížet a pořizovat z něj opisy, výpisy a náčrty.⁶² Případně bude výpis obsažen v přílohách insolvenčního návrhu dlužníka, veřejně dostupného v insolvenčním rejstříku. Dále, pokud by věřitel svou pohledávku vymáhal v exekučním řízení, mohl by výpisem z katastru nemovitostí disponovat soudní exekutor, který by věřiteli, jako oprávněnému, výpis po domluvě jistě poskytl.

---

⁶² Baudyš, P. *Katastrální zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 167.

Toto řešení je výhodné, pokud si věřitel nestihl o výpis zavčas zažádat a blíží se konec lhůty pro přihlášení pohledávky, případně pokud by při snaze o minimalizaci nákladů nechtěl hradit správní poplatek. Na základě předmětného výpisu věřitel zjistí své pořadí vzniku zástavního práva (pokud od počátku vzniku zástavněprávního vztahu nemá postaveno na jisto, že je prvním věřitelem v pořadí), a to s ohledem na ust. § 167 odst. 1 věta druhá InsZ, které udává, že pro pořadí uspokojení zajištěných věřitelů je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, pokud se zajištění věřitelé nedohodnou jinak. Dále věřitel z výpisu ověří, zda se nemovitost skutečně nachází ve vlastnictví dlužníka.⁶³

Dalším důležitým krokem pro posouzení je cena zástavy. Tu často není lehké určit. Odhadní cena nemovitosti může být obsažena v samotném insolvenčním návrhu, či jeho přílohách. Je možné cenu odvodit rovněž dle různých cenových map apod. Případně lze cenu stanovit z dražební vyhlášky, pokud by například v exekučním řízení dlužníka proběhla dražba, v rámci níž by předmětná nemovitost nebyla prodána.

Známe-li cenu nemovité věci a své pořadí zástavního práva k předmětné věci, můžeme si odhadem vypočítat, zda by naše pohledávka jako pohledávka zajištěného věřitele byla vůbec uspokojena a v jaké míře. Vzhledem ke skutečnosti, že v katastru nemovitostí je zapisována pouze jistina zajištěné pohledávky, avšak nikoliv její příslušenství, které může celkovou výši pohledávky i zněkolikanásobit, je obtížné stanovit, zda hodnota zajištění bude před námi (pokud nebudeme první v pořadí) vyčerpána ostatními věřiteli, či nikoliv.⁶⁴ Rovněž je třeba zkontrolovat v insolvenčním rejstříku, zda se již někteří věřitelé přihlásili jako zajištění. Z tohoto důvodu může být výhodou podat insolvenčnímu soudu přihlášku pohledávky až v poslední den lhůty, abychom v insolvenčním rejstříku mohli zkontrolovat, zda věřitelé, jež mají výhodnější pořadí, neboť jejich zástavní právo vzniklo dříve než naše, skutečně svou pohledávku přihlásili jako zajištěnou.

---

⁶³ Vlastníka nemovité věci je možné zjistit i z elektronické aplikace Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního, která je volně dostupná zde: <https://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>.

⁶⁴ Baudyš, P. K zajištění pohledávek (i budoucích) zástavním právem. *Ad Notam*. 2002, č. 6, s. 125.

Pokud máme zjištěnou míru uspokojení v případě uplatnění práva na zajištění a víme, že naše pohledávka rozhodně nebude uspokojena v míře 100 %, je třeba zhodnotit možnost neuplatnění práva na uspokojení se ze zajištění.

K tomu je důležité zjistit očekávanou míru uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Je však nutno poznamenat, že očekávaná míra uspokojení věřitelů je pravidelně vypočtena chybně, tedy není možné se jí bezmezně řídit.⁶⁵ Dříve se tato objevovala v insolvenčních návrzích.⁶⁶ Nyní ji tam již obvykle nenajdeme, avšak podstatnou náležitostí insolvenčního návrhu je podrobný popis okolností, ze kterých lze usuzovat na výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. V návrhu na povolení oddlužení dlužník uvádí své příjmy, ze kterých nezajištěné věřitele hodlá uspokojit (§ 17 InsPod). Na základě těchto údajů je možné přibližně odhadnout budoucí uspokojení nezajištěných věřitelů. Vždy se však jedná o složitý komplexní matematický propočet, který nikdy není stoprocentně přesný.

Nelze si nevšimnout skutečnosti, že insolvenční návrhy jsou postupně čím dál více oklešťovány, co se informací k vyplnění týče, což může věřiteli ztížit jeho odhad výše uspokojení jeho pohledávky. Kupříkladu v roce 2013 obsahoval insolvenční návrh celkem 29 částí (formulář 2-c), v roce 2016 obsahoval 25 částí (formulář 3-a) a v roce 2020 jich obsahuje pouze 18 (formulář 4-a).⁶⁷ Z formuláře vymizela například kolonka k vyplnění informací o majetku dlužníka či o jeho závazcích, avšak tyto informace je povinen dlužník v podaném insolvenčním návrhu uvést podle s ust. § 104 odst. 1 písm. a) a b) InsZ, proto je dlužník bude muset vměstnat do jiné kolonky insolvenčního návrhu.

Návrh fakultativně obsahuje navrhovaný způsob řešení úpadku, tj. zpeněžením majtkové podstaty, či plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majtkové podstaty, což může být pro zajištěného věřitele při analýze uplatnění práva

---

⁶⁵ Jirmásek, T., *Insolvence 2008 a. s. Zpráva o plnění oddlužení: Dobrý sluha, ale zlý pán* [online]. *ceska-justice.cz*. 10. 7. 2018. [cit. 16. 1. 2020]. <https://www.ceska-justice.cz/2018/07/zprava-plneni-oddluzeni-dobry-sluha-zly-pan/>.

⁶⁶ IN volně ke stažení na <https://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do>.

⁶⁷ Dle srovnání jednotlivých formulářů zveřejněných v oddíle A v řízeních přístupných v insolvenčním rejstříku (<https://isir.justice.cz>).

na zajištění taktéž poměrně významná skutečnost. Jedná se ale pouze o navrhovaný způsob oddlužení, který až po lhůtě k přihlášení pohledávek zhodnotí insolvenční správce ve zprávě pro oddlužení (zejména na základě výše přihlášených nezajištěných i zajištěných pohledávek, příjmu dlužníka, obsahu majetkové podstaty, atd.), kterou následně přezkoumává ještě insolvenční soud (§ 398a odst. 1 až 3 InsZ). Nezajištění věřitelé mají dle § 402 odst. 5 InsZ právo zvolit způsob oddlužení. Pokud tito nerozhodnou, že bude oddlužení řešeno zpeněžením majetkové podstaty, rozhodne insolvenční soud, že bude oddlužení provedeno plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.⁶⁸ K tomuto dochází nejčastěji, proto zajištěný věřitel může předpokládat spíše tento způsob oddlužení. Skutečnost, že zajištěný věřitel najisto neví, jakým způsobem bude provedeno oddlužení, může poměrně komplikovat rozhodnutí věřitele, jaké pořadí uplatní v přihlášce pohledávky, a to s ohledem na různou zákonnou úpravu minimálního uspokojení nezajištěných pohledávek dlužníkem.

Dle právní úpravy účinné do 31. 5. 2019, musel dlužník uspokojit alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů (v ojedinělých případech dle § 415 InsZ bohužel i méně), a to jak v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře, tak oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Zajištěný věřitel tak při posuzování neuplatnění práva na uspokojení ze zajištění, tj. přihlášení se jako nezajištěný věřitel, vycházel u obou způsobů oddlužení alespoň z tohoto zákonného minima (pokud jasně z insolvenčního návrhu nevyplývalo, že míra uspokojení bude znatelně vyšší), které by věřitel, až na výjimky, obdržel, pokud by došlo ke splnění oddlužení dlužníkem.

Nyní, dle právní úpravy účinné od 1. 6. 2019, kdy vstoupila v účinnost tzv. oddlužovací novela, je situace poněkud složitější a pro dlužníka i věřitele nejistější. Co se týče oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, § 412a odst. 1 písm. c) InsZ uvádí, že pokud dlužníku nebylo oddlužení po dobu pěti let od schválení zrušeno a dlužník vynaložil veškeré úsilí k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů, má se za to, že pokud splatil

---

⁶⁸ Sprinz, Chytil. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 1056.

nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek, je oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty splněno. Toto je nejnižší míra uspokojení, se kterou výslovně kalkuluje insolvenční zákon, proto by obezřetný věřitel měl při analýze neuplatnění práva na uspokojení ze zajištění vycházet z této výše, pokud nebude z insolvenčního návrhu patrné, že míra uspokojení bude jednoznačně vyšší. S ohledem na skutečnost, že se jedná o vyvratitelnou domněnku, nemůže věřitel bohužel presumovat ani tento výtěžek. Tato vyvratitelná domněnka nedává dlužníkovi do poslední chvíle jistotu, že pokud splatí zákonné minimum 30% uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů, bude jeho oddlužení splněno. Pokud by splněno nebylo, jedná se o výhodu pro věřitele, neboť po pravomocném skončení insolvenčního řízení bude věřitel moci svoji pohledávku vymáhat dále, protože dlužník nebude osvobozen dle § 414 InsZ, čímž by měl věřitel vyšší šanci na uspokojení své pohledávky, a to mimo insolvenční řízení. Může samozřejmě nastat situace, kdy dojde ke 100% uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů (§ 412a odst. 1 písm. a) InsZ), či k uspokojení alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů (§ 412a odst. 1 písm. b) InsZ). Doposud byly naneštěstí případy s tak vysokou mírou uspokojení spíše zvláštností, neboť obvykle dlužníci uspokojují nezajištěné věřitele spíše v míře zákonného minima (z databáze soudce Krajského soudu v Praze na insolvenčním úseku, Mgr. Tomáše Jirmásky, která čítá 700 pravomocně splněných oddlužení, vyplývá, že průměrná míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů činí 55 % a průměrná míra uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů 54 %).⁶⁹ Cílem bylo poukázat na skutečnost, že po oddlužovací novele nemá nezajištěný věřitel (tedy i věřitel zajištěné pohledávky, který ji přihlásí jako nezajištěnou) jistotu, že jeho pohledávka bude uspokojena alespoň z 30 % její celkové výše.

U oddlužení zpeněžením majetkové podstaty po oddlužovací novele zákon konkrétní míru uspokojení nezajištěných pohledávek neobsahuje (srov. § 412a odst. 2 InsZ).⁷⁰ Dlužník musí pouze splnit všechny povinnosti

---

⁶⁹ Sprinz, Schönfeld, J. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 445.

⁷⁰ Sprinz. In: tamtéž, s. 1129.

stanovené v rozhodnutí o schválení oddlužení. Zajištěný věřitel se stejně jako v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty uspokojuje pouze z výtěžku zpeněžení zajištění (dle § 398 odst. 2 InsZ), proto musí při zhodnocení uplatnění privilegovaného postavení obdobně zanalyzovat potenciální míru uspokojení.

Při posuzování uplatnění práva na zajištění může hrát velikou roli také to, o jakého věřitele se jedná, což šlo pozorovat hlavně před oddlužovací novelou. Malí věřitelé, především drobní podnikatelé, upřednostňují obvykle rychlost uspokojení jejich pohledávky, tedy pro ně v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře (právní úprava do 31. 5. 2019) nebylo výhodné být po dobu několika let zahrnuti ve splátkovém kalendáři a dostávat měsíčně plnění, které často nebývá příliš vysoké. Kvůli tomuto volili spíše přihlášení pohledávky jako pohledávky zajištěné (pokud zajištěním disponovali), aby tato byla uspokojena jednorázovou vyšší sumou, i když případně celkově v nižší míře, než kdyby ji přihlásili jako nezajištěnou. V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, které obvykle bývá oproti oddlužení plněním splátkového kalendáře znatelně rychlejší, neboť nestanovuje dobu pěti let jako u splátkového kalendáře (srov. § 398 odst. 3 InsZ, účinný do 31. 5. 2019), by malý věřitel při analýze uplatnění zajištění vycházel spíše z míry uspokojení (na tomto místě je však nutné opětovně poznamenat, že o způsobu oddlužení je rozhodnuto až po skončení lhůty k přihlašování, proto není možné se způsobem oddlužení navrhovaným dlužníkem v insolvenčním návrhu bezmezně řídit). Naopak pro velké věřitele, především banky, nebude hrát rychlost uspokojení jejich pohledávky takovou roli a zvolí tu variantu, která uspokojí jejich pohledávku ve vyšší míře. Uvedené bylo možné pozorovat hlavně v době před oddlužovací novelou. Po účinnosti oddlužovací novely, kdy je způsobem řešení úpadku oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře v kombinaci se zpeněžením majetkové podstaty, se může situace lehce změnit, neboť může věřitel v obou způsobech oddlužení očekávat určitou jednorázovou, možná i vysokou, sumu, která by alespoň částečně uspokojila věřitelovu pohledávku a třeba i zamezila dostat se do dluhové pasti. Jedná se však o lehce naivní představu, neboť dlužníci, kteří se

do insolvence dostanou, již mnoho majetku ke zpeněžení obvykle nemají, a pokud mají, často bývá jako vlastník ve veřejném seznamu označena jiná osoba, např. příbuzný, aby nebylo možné tento majetek postihnout.

Jak bylo výše nastíněno, po oddlužovací novele je v případě oddlužení rozhodnutí zajištěného věřitele, zda přihlásí svou pohledávku jako zajištěnou, náročnější, neboť nezajištěný věřitel, tedy i věřitel, který neuplatnil v insolvenčním řízení právo na uspokojení ze zajištění, nemá do poslední chvíle jistotu, v jaké míře bude jeho pohledávka uspokojena. Nezajištěný věřitel tak nemůže počítat ani s 30% mírou uspokojení, jako byla před oddlužovací novelou, kde bylo toto minimum až na vzácné výjimky při splněném oddlužení poměrně jisté.

Na základě shora popsaných skutečností je zjevné, že věřitelovo posouzení uplatnění práva na zajištění není v mnoha případech vůbec jednoduché a jakákoliv drobná skutečnost, která při tomto vyhodnocení věřiteli unikne, může vést k tomu, že věřitelova pohledávka bude nulově uspokojena. Věřitel zajištěné pohledávky tak musí při uplatňování svých práv postupovat rozvážněji nežli věřitel nezajištěný.

3.3 Změna pořadí pohledávky

3.3.1 Změna pořadí přihlašované pohledávky v insolvenčním řízení

Častokrát diskutovaným a rovněž opakovaně judikovaným tématem je změna pořadí pohledávky. Insolvenční zákon obsahoval ve svém ust. § 192 odst. 2 (ve znění účinném do 30. 3. 2011) pravidlo, že věřitel může až do přezkoumání jím přihlášené pohledávky, dokud jeho pohledávka není zjištěna nebo účinně popřena, měnit důvod vzniku, výši a pořadí přihlašované pohledávky.

Následně s účinností od 31. 3. 2011 bylo z tohoto ustanovení pravidlo, které umožňovalo přihlášenému věřiteli měnit až do přezkoumání jím přihlášené pohledávky důvod vzniku přihlašované pohledávky nebo její pořadí, bez náhrady

vymazáno. Z důvodové zprávy⁷¹ k uvedené legislativní změně vyplývá, že zákonodárce měl za cíl nepřipustit kvalitativní změny skutečností, na nichž se přihlášená pohledávka zakládá, ani změny pořadí po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek.

3.3.2 Zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 29 NSČR 16/2011, R 54/2012, uvedl, že „*tam, kde věřitel přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení s právem na uspokojení ze zajištění, může ve vymezeném rámci s takto přihlášeným (přednostním) pořadím pohledávky disponovat, včetně toho, že právo na takové přednostní uspokojení vezme zpět.*“ Takovýto postup by byl pro zajištěného věřitele výhodný tam, kde by byl zajištěný věřitel uspokojován pouze ze zajištění, v současné právní úpravě tedy při řešení úpadku *oddlužením*, a ukázalo by se, že hodnota zajištění je příliš nízká na to, aby dostatečně uspokojila pohledávku věřitele.

Je potřeba si ale uvědomit, že pokud dojde ke zpětvzetí uplatnění práva na zajištění, neznamená to automaticky, že bude věřitel uspokojován spolu s ostatními nezajištěnými věřiteli.

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 NSČR 34/2016, judikoval: „*Věřiteli, jehož pohledávka byla (již) zjištěna jako zajištěná, při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře nevzniká po zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění právo na uspokojení pohledávky s ostatními nezajištěnými věřiteli.*“ Avšak, jak rovněž vyplývá z citovaného usnesení, „*zajištěný věřitel, který vzal právo na uspokojení pohledávky ze zajištění v plném rozsahu zpět do skončení přezkumného jednání o této pohledávce, se při oddlužení plněním splátkového kalendáře uspokojuje s ostatními nezajištěnými věřiteli jako nezajištěný věřitel.*“ Analogicky můžeme dovodit, že toto pravidlo je možné použít i na stávající právní úpravu oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

---

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 69/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, č. 69/2011 Dz.

Co se týče oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v právní úpravě účinné do 31. 5. 2019 (bude rozebráno podrobněji oddíle č. 7.4.3), v případě, kdy po zpeněžení předmětu zajištění nebyla uspokojena celá věřitelova pohledávka, uspokojovala se zbylá část spolu s nezajištěnými pohledávkami v rámci rozvrhu. V takovém případě tedy zajištěný věřitel nemusel řešit otázku, zda vzít své právo na uspokojení ze zajištění zpět. Od 1. 6. 2019, kdy se zajištěný věřitel uspokojuje pouze z výtěžku zpeněžení zajištění (§ 398 odst. 2 InsZ), je možné se domnívat, že bude postupováno analogicky dle naposledy citovaného rozhodnutí, které se týká oddlužení splátkovým kalendářem, a tedy v případě, kdy zajištěný věřitel vezme své právo na uspokojení ze zajištění v plném rozsahu zpět do skončení přezkumného jednání, bude se při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty uspokojovat s ostatními nezajištěnými věřiteli jako nezajištěný věřitel, tedy v rámci rozvrhového jednání.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 29 NSČR 150/2016, R 91/2019, pak dále stanovuje, že pokud bylo zajištění zřízeno jedním právním jednáním pro celou zajištěnou pohledávku, může zajištěný věřitel do skončení přezkumného jednání o této pohledávce vzít zpět právo na uspokojení ze zajištění jen jako celek. Nelze jej tedy vzít zpět jenom pro část pohledávky. Pokud by zajištěný věřitel učinil procesní úkon, jímž by vzal právo na uspokojení ze zajištění zpět jen z části, jednalo by se o vadné podání, ke kterému by se nepřihlíželo, dokud by nebylo řádně opraveno či doplněno.

Na základě shora uvedených skutečností je zjevné, že pokud ke zpětvzetí zajištění dojde nejpozději do skončení přezkumného jednání, bude se věřitel uspokojovat s ostatními nezajištěnými věřiteli. Ke zpětvzetí zajištění může dojít i po přezkumném jednání, v takovém případě se pak ale věřitel nebude spolu s ostatními nezajištěnými věřiteli uspokojovat.

3.3.3 Dodatečné uplatnění práva na uspokojení ze zajištění

Situace může nastat i opačná, a to že věřitel svou pohledávku přihlásí jako nezajištěnou a následně se rozhodne své právo na uspokojení ze zajištění uplatnit. Tato situace by mohla nastat nejenom v oddlužení, ale rovněž v konkursu (pokud by například věřitel zapomněl zajištění ve své přihlášce uvést).

K tomuto již citované usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 16/2011, konstatuje: „*Odtud logicky plyne, že zajištěný věřitel, který zajištěnou pohledávku včas a řádně přihlásil do insolvenčního řízení, aniž se dovolal zajištění, se může dovolat zajištění samostatným podáním (doplněním přihlášky) i později; musí tak ale učinit nejpozději do uplynutí lhůty určené mu insolvenčním zákonem ke změně pořadí přihlášené pohledávky...*“. Jelikož, jak již bylo uvedeno výše, pravidlo umožňující měnit pořadí až do konce přezkumného jednání bylo z insolvenčního zákona bez náhrady vyškrtnuto, platí pro změnu pořadí přihlášené pohledávky lhůta určená v rozhodnutí o úpadku. Což znamená, že dodatečné uplatnění práva na uspokojení ze zajištění je možné pouze v dvouměsíční lhůtě pro přihlašování pohledávek, nikoliv do konce přezkumného jednání jako je možné u zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění. Pokud zajištěný věřitel uplatní právo na uspokojení ze zajištění až po lhůtě určené k přihlášení pohledávek, insolvenční soud odmítne opožděně přihlášené pořadí pohledávky podle § 185 InsZ. Zajištěná pohledávka by se pak v důsledku tohoto uspokojovala jako nezajištěná.

Stejně stanovisko pak zastal Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 NSČR 39/2014, když zde zmínil, že: „*Zajištění věřitelé jsou povinni přihlásit zajištěnou (osobní) pohledávku do insolvenčního řízení do skončení propadné procesní lhůty určené v rozhodnutí o úpadku a s účinností od 30. 3. 2011 [...] nejsou po skončení této přihlašovací lhůty oprávněni disponovat formou dodatečného uplatnění lepšího (přednostního) pořadí uspokojení ani s pořadím zajištěné pohledávky.*“

Pro úplnost je závěrem příhodné zmínit situaci, kdy dlužník nabude vlastnické právo k předmětu zajištění až po marném uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek

a dokonce i po přezkumném jednání, v němž bude jeho pohledávka zjištěna. V takovém případě, pokud se věřitel řádně a včas přihlásil (jako nezajištěný, případně jako zajištěný s jiným předmětem zajištění), zůstává věřitelovo právo na uspokojení ze zajištění zachováno, jak vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 NSČR 32/2011. Insolvenční soud je povinen věřitele vyzvat, aby ve lhůtě k tomu určené sdělil, zda právo na uspokojení ze zajištění ke své pohledávce uplatňuje. Zároveň jej poučí, že po marném uplynutí určené lhůty bude mít za to, že právo na uspokojení pohledávky ze zajištění věřitel neuplatnil.

Je tedy potřeba rozlišovat mezi lhůtou ke změně pořadí pohledávky, jež činí z nepřednostní pohledávky pohledávku přednostní, a mezi lhůtou pro zpětvzetí pořadí pohledávky, jež činí z přednostní pohledávky pohledávku nepřednostní (29 NSČR 191/2016).

Je zajímavé, že na rozdíl od zpětvzetí zajištění je jeho dodatečné uplatnění možné pouze ve lhůtě pro přihlášení pohledávky. S touto právní úpravou je možné se ztotožnit, poněvadž není pochyb o tom, že pokud by existovala možnost dodatečně uplatnit právo na zajištění až do konce přezkumného jednání, vedlo by to k nejistotě mezi věřiteli, kteří se již přihlásili jako zajištění. Tito by až do konce přezkumného jednání najisto nevěděli, jaké pořadí má jejich pohledávka a jakou mírou bude uspokojena. Je však nutné si na druhou stranu uvědomit, že možnost zpětvzetí zajištění až do konce přezkumného jednání může dát nejistotu nezajištěným věřitelům, neboť v případě extrémně vysoké pohledávky, u které by bylo vzato právo na zajištění dodatečně zpět, by se nezanedbatelně zahýbalo s mírou uspokojení nezajištěných věřitelů.

4 Štěpení pohledávek

4.1 Obecné vymezení

Tzv. *rozštěpená* pohledávka je termín vzniklý z insolvenční praxe. Ke štěpení pohledávky, neboli k *parcelaci* pohledávky, pro účely insolvenčního řízení dochází v případě, kdy má věřitel zajištěnou pohledávku a uplatní v insolvenčním řízení právo na uspokojení ze zajištění pouze k části své pohledávky a ke zbylé části, jež je rovněž zajištěná, toto právo neuplatní.⁷²

Tento postup je pro věřitele účelný pouze při způsobu řešení úpadku oddlužením, neboť se v oddlužení zajištěný věřitel uspokojuje pouze z předmětu zajištění (§ 398 odst. 2 a 4 InsZ), naopak v konkursu ztrácí parcelace pohledávky význam, poněvadž neuspokojená část zajištěné pohledávky se automaticky uspokojuje spolu s nezajištěnými pohledávkami (podkapitola č. 7.3).

4.2 Praktický příklad

Pro představu si parcelaci pohledávky vysvětlíme na situaci, kdy má věřitel vůči dlužníkovi pohledávku vyčíslenou v celkové výši 2.000.000,- Kč. Tuto pohledávku má věřitel zajištěnou například zástavním právem k nemovitosti dlužníka, jejíž cena činí 1.000.000,- Kč, přičemž zástavní právo tohoto věřitele je první v pořadí (srov. § 167 odst. 1 věta druhá InsZ). Z insolvenčního návrhu věřitel zjistil, že očekávaná míra uspokojení věřitelů nezajištěných pohledávek činí 60 % (nejedná se o povinný údaj obsažený v insolvenčním návrhu dlužníka, avšak v některých návrzích bývá obsažen).

Pokud by se věřitel přihlásil jako zajištěný, byla by jeho pohledávka uspokojena v míře 50 % její celkové výše (cenu předmětu zajištění vydělíme cenou pohledávky, tj. 1.000.000,- Kč : 2.000.000,- Kč = 0,5 = 50 %), tedy by obdržel 1.000.000,- Kč.

---

⁷² Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 87.

Z výtěžku zpeněžení je však nutné odečíst náklady spojené se správou a zpeněžením v souladu s ust. § 298 InsZ,⁷³ tudíž by byl výsledný výnos nižší, avšak pro demonstraci budeme počítat právě s částkou 1.000.000,- Kč.

V případě, že by věřitel danou pohledávku přihlásil jako nezajištěnou, byla by uspokojena z 60 %, tedy by obdržel 1.200.000,- Kč (60 % z ceny pohledávky, tj. 60 % z 2.000.000,- Kč = 1.200.000,- Kč).

Pokud by však věřitel pohledávku rozštěpil, mohl by být uspokojen ve vyšší míře. V případě, že by přihlásil polovinu pohledávky jako zajištěnou, obdržel by 1.000.000,- Kč, neboť by výše zajištěné pohledávky odpovídala výši ceny předmětu zajištění ($\frac{1}{2}$ z 2.000.000,- Kč = 1.000.000,- Kč = 1.000.000,- Kč), a polovinu jako nezajištěnou, obdržel by dalších 600.000,- Kč ($\frac{1}{2}$ z 2.000.000,- Kč x 60 % = 600.000,- Kč). Celkem by tedy jeho pohledávka byla uspokojena ve výši 1.600.000,- Kč (1.000.000,- Kč + 600.000,- Kč = 1.600.000,- Kč), což je více než v případě, kdy by pohledávku nerozparceloval a přihlásil ji buď jako zajištěnou (1.000.000,- Kč) či jako nezajištěnou (1.200.000,- Kč).

4.3 Štěpení pohledávek v judikatuře

Dlouhou dobu neexistoval jednotný názor k otázce přípustnosti parcelace pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Ve věci nebyla ustálená judikatura, jelikož Nejvyšší soud v této otázce dlouho žádné rozhodnutí nevydal. Existovala pouze stanoviska Nejvyššího soudu, v nichž Nejvyšší soud připouštěl štěpení pohledávky pouze v případech, kdy ono štěpení má oporu ve hmotném právu. V praxi se tedy vycházelo z judikatury Vrchních soudů, přičemž tato byla často v kolizi, a nebylo tedy jasné, zda štěpení pohledávky je v souladu se zákonem, či nikoliv.

Vrchní soud v Praze se ve svých rozhodnutích většinou přikláněl k tomu, že štěpení možné je. To vyplývá např. z rozsudku ze dne 14. 10. 2014,

---

⁷³ Dle ust. § 398 odst. 2 a 4 InsZ se použijí na zpeněžení zajištění v oddlužení obdobně ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu.

č. j. 104 VSPH 126/2014-38, 76 ICm 1915/2013, kde se Vrchní soud v Praze „*neztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že bylo povinností žalobce přihlásit pohledávku P2/2 jako zajištěnou shodně, jako byla přihlášena pohledávka P2/1 vycházejí ze shodného smluvního vztahu a smluvního zajištění pohledávek. Odvolací soud nesouhlasí ani s tím, že nelze v insolvenčním řízení přihlásit pohledávku zčásti jako zajištěnou a z části jako nezajištěnou pokud věřitel dospěje k závěru, že zástava má nižší hodnotu, než celá zajištěná pohledávka.*“ Vrchní soud v Praze v citovaném rozhodnutí vyjadřuje vysokou míru dispozice věřitelů s tím, jakým způsobem svou pohledávku přihlásí.

Judikatura Vrchního soudu v Praze však také nebyla jednotná v rámci jednotlivých senátů, když například v usnesení ze dne 29. 7. 2015, č. j. 2 VSPH 405/2014-P4-9, 2 VSPH 406/2014-P3-11, byl obsažen zamítavý názor na rozštěpení přihlášených pohledávek, když zde Vrchní soud v Praze uvedl, že „*je-li totiž zajišťovacím instrumentem zajištěna celá přihlášená pohledávka, nelze ji toliko „procesním způsobem“ rozdělit (dodatečně) na část zajištěnou a nezajištěnou (a obejít tím pravidlo stanovené v ust. § 398 odst. 3 IZ, dle něhož se zajištění věřitelé uspokojí jen z výtěžku zpeněžení zajištění), neboť takový stav by neodpovídal hmotnému právu (na rozdíl např. od situace, kdy část pohledávky, jež byla postoupena jinému věřiteli, byla - na rozdíl od pohledávky postupitele - přihlášena jako nezajištěná).*“ V tomto rozhodnutí Vrchní soud v Praze poměrně racionálně odůvodnil nepřipustnost štěpení pohledávek v insolvenčním řízení. Vrchní soud v Praze viděl jako stěžejní problém, že rozštěpením pohledávky v insolvenčním řízení (tj. procesním způsobem) nedochází ke štěpení v reálné rovině (tj. hmotněprávní rovině), z tohoto důvodu se s parcelací ve zmíněném rozhodnutí neztotožňuje.

Podobně negativní postoj ke štěpení pohledávek zastával opakovaně Vrchní soud v Olomouci, když například ve svém rozsudku ze dne 30. 8. 2016, sp. zn. 13 VSOL 38/2016-94, 36 ICm 4171/2014, konstatoval, že „*Pokud však popsané „štěpení“ pohledávky nemá oporu v hmotném právu a v řízení, v němž je*

úpadek dlužníka řešen oddlužením, ji věřitel přihlásí zčásti jako zajištěnou a zčásti jako nezajištěnou, jedná se záměrem dosáhnout uspokojení pohledávky jak z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, tak v rámci oddlužení. Takový postup věřitele je nepochybně v rozporu s principem insolvenčního řízení dle ustanovení § 5, písm. a) IZ (neboť věřitel by byl zvýhodněn), není však důvodem pro popření pohledávky.“ Vrchní soud v Olomouci v dotčeném rozhodnutí dále konstatoval, že pokud by k takovému štěpení došlo, insolvenční správce v souladu s ust. § 188 odst. 2 InsZ vyzve věřitele k doplnění a opravě přihlášky pohledávky tak, aby bylo nepochybné, zda svou pohledávku přihlašuje jako zajištěnou nebo jako nezajištěnou, k tomuto mu určí lhůtu. Ve výzvě insolvenční správce věřitele poučí, že pohledávka může být přihlášena pouze v jednom režimu, tzn. buď jako zajištěná nebo jako nezajištěná. Pokud by věřitel svou přihlášku ve stanovené lhůtě řádně neopravil, insolvenční správce předloží insolvenční přihlášku insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží v souladu s ust. § 185 InsZ.

Nejvyšší soud ve své judikatuře (např. usnesení ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 NSČR 34/2016, R 90/2019, nebo usnesení ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 29 NSČR 150/2016, R 91/2019) opakovaně konstatoval, že: *„Smyslem těchto pravidel není (a nemají tak být vykládána) umožnit, aby zajištěný (zástavní) věřitel, jemuž podle hmotného práva (nebo i podle procesního práva) bylo zřízeno zajištění jedním právním jednáním pro celou zajištěnou pohledávku, uplatnil takové zajištění jen pro část pohledávky a zbývající část pohledávky aby přihlásil jako nezajištěnou (což je zejména v mezích způsobu řešení úpadku oddlužením zjevně vedeno snahou ukrojit si ze „společného koláče“ pro sebe co nejvíc na úkor ostatních nezajištěných věřitelů a eliminovat pravidlo vyjádřené v § 398 odst. 3 insolvenčního zákona).“* Pokud by takto zajištěný věřitel svou pohledávku do insolvenčního řízení přihlásil, jednalo by se dle Nejvyššího soudu o přihlášku vadnou podléhající režimu § 188 InsZ. Ani tento opakovaný závěr Nejvyššího soudu však neodstranil chaos, který tu ohledně štěpení pohledávek v insolvenčním řízení panoval.

Za přelomové rozhodnutí je považován až rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. 29 ICdo 61/2016, kde Nejvyšší soud konstatoval, že: „*Věřitel, jenž přihlásil do insolvenčního řízení pohledávku, jejíž zajištění bylo zřízeno jedním právním jednáním pro celou zajištěnou pohledávku (jistinu i akcesorické pohledávky s jistinou související, tzn. úroky, úroky z prodlení, náklady řízení apod.), nemůže v přihlášce pohledávky tuto pohledávku uplatnit částečně jako zajištěnou a částečně jako nezajištěnou, ale buď zcela jako zajištěnou či zcela jako nezajištěnou. Pokud tak věřitel neučiní, obsahuje přihláška pohledávky vady, jež musí být k výzvě insolvenčního správce odstraněny, jinak není přihláška pohledávky způsobilá přezkumu.*“ Přihláška pohledávky by pak podléhala režimu § 188 InsZ. Tento režim by znamenal, že by insolvenční správce věřitele vyzval kvalifikovanou výzvou k opravě přihlášky. K této opravě by mu určil lhůtu. Zároveň by insolvenční správce věřitele poučil o tom, jak je nutné opravu přihlášky provést, tj. zaslat ji ve stanovené lhůtě jak insolvenčnímu správci, tak insolvenčnímu soudu, a rovněž o následcích neopravení přihlášky pohledávky. Nejvyšší soud pak v citovaném rozhodnutí dále rozvedl, že pokud by věřitel přihlášku pohledávky na výzvu insolvenčního správce neopravil, byl by dán důvod k nepřihlížení k přihlášce pohledávky v rozsahu, v němž věřitel vadně přihlásil právo na její přednostní uspokojení ze zajištění, a tedy i důvod k odmítnutí přihlášky dle ust. §185 InsZ co do práva na přednostní uspokojení pohledávky (co do práva na uspokojení pohledávky ze zajištění). Pokud by tedy věřitel svou přihlášku ve stanovené lhůtě řádně neopravil, insolvenční správce předloží insolvenční přihlášku insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o odmítnutí práva na uspokojení ze zajištění té dílčí pohledávky, která byla přihlášena jako zajištěná. Celá pohledávka, tj. všechny dílčí pohledávky zajištěné dotčeným předmětem zajištění, by tedy byla zjištěna jako *nezajištěná*.

4.4 Dopady štěpení pohledávek a zdůvodnění nepřipustnosti štěpení pohledávek

Nejvyšší soud svůj negativní postoj ke štěpení pohledávek odůvodňuje na základě dvou námitek. První námitkou je nesoulad s hmotněprávním stavem, což znamená, že pokud zajištění vzniklo pro pohledávku jako celek, nemůže jej věřitel uplatnit pouze pro její část. Přípustné štěpení pohledávky by naopak bylo, pokud by zajištění bylo sjednáno pouze do určité výše pohledávky. V takovém případě by k rozparcelování pohledávky dojít mohlo, neboť by to bylo zcela v souladu s hmotněprávním stavem.⁷⁴ Tento postup nalezneme i v § 103 odst. 3 RakInsO, dle kterého věřitel zaregistruje celou svou pohledávku a uvede výši, na kterou se vztahuje zajištění.⁷⁵

Druhá námitka Nejvyššího soudu spočívá v tom, že parcelace pohledávky je v rozporu se zásadami insolvenčního řízení obsaženými v ust. § 5 písm. a) InsZ, konkrétně především se zásadou zákazu znevýhodňování žádného účastníka. Na tomto místě je vhodné demonstrovat příklad, kdy věřitel disponuje exekučním příkazem ke zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitosti dlužníka, která bude následně v dražbě prodána, pohledávka věřitele bude částečně uspokojena, a zajištění tak zanikne. Posléze bude prohlášen úpadek dlužníka, a věřitel přihlásí do insolvenčního řízení zbylou část své pohledávky, a to jako pohledávku nezajištěnou, neboť zajištění již zaniklo. V tomto případě, kde vlastně prakticky k parcelaci také došlo, by nebylo možné namítat rozpor se zásadami insolvenčního práva. Na základě tohoto nastíněného příkladu můžeme jasně vidět, že jediné kritérium, které nám udává, že jedno řešení je zcela v souladu se zásadami insolvenčního práva a druhé není, je čas, tedy že v prvním případě se věřitel stihl uspokojit ze zajištění a ve druhém ne, což je naprosto nevyhovující.⁷⁶

---

⁷⁴ Pavelka, L. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. *Právní rozhledy*. 2019, č. 6, s. 216-219.

⁷⁵ Kodek. *Insolvenzrecht*, s. 44.

⁷⁶ Pavelka. *Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění jen z části aneb „parcelace“ pohledávky*, s. 216-219.

Jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší soud se s parcelací pohledávky neztotožňuje, neboť zvýhodňuje jednoho věřitele (případně více věřitelů) před ostatními nezajištěnými věřiteli, tedy je v rozporu se základními zásadami insolvenčního práva. Je však otázkou, zda by se parcelace nemohla stát přípustnou, pokud by ostatní věřitele neomezovala, tedy pokud by existoval nějaký účinný mechanismus, díky kterému by nenastal negativní dopad pro ostatní věřitele, ale pouze pro dlužníka. Takové řešení je však momentálně obtížné nalézt.

Parcelace pohledávky by mohla být výhodná v některých případech i pro ostatní věřitele, neboť onou parcelací by mohla nastat situace, kvůli které by dlužník například v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty neuspokojil ani 30 % pohledávek svých nezajištěných věřitelů během pěti let probíhajícího oddlužení, neboť ona rozparcelovaná pohledávka by natolik navýšila celkovou výši nezajištěných pohledávek, že by ji dlužník nebyl schopen poměrně uhradit. V takovém případě by nedošlo ke splnění oddlužení dlužníka a k jeho osvobození od dosud neuspokojených pohledávek (§ 412a odst. 1 písm. c) InsZ), a věřitelé by tak mohli dále pokračovat ve vymáhání svých pohledávek až do jejich plného vymožení.

Situace však může nastat i opačná, a to že pokud by nebyl zahrnut věřitel rozparcelované pohledávky do splátkového kalendáře trvajícího pět let, činila by míra uspokojení nezajištěných pohledávek např. 60 %, pokud by však zahrnut byl, činila by např. pouhých 30 %. V takovém případě by dlužníkovi pravděpodobně bylo přiznáno splnění oddlužení a byl by osvobozen od dosud neuspokojených pohledávek. V tomto případě by tedy nezajištění věřitelé již své pohledávky dále vymáhat nemohli a došlo by k situaci, že by jejich pohledávka byla uspokojena v míře o 30 % nižší než v případě, kdy by nedošlo k parcelaci pohledávky zajištěného věřitele. Na základě těchto dvou příkladů můžeme jasně vidět možnost pozitivních i negativních dopadů na ostatní nezajištěné věřitele.

S ohledem na skutečnost, že v německém právu nebývá zvykem zřizovat na majetku zajišťovací práva, která v souhrnu několikanásobně převyšují hodnotu

předmětu zajištění,⁷⁷ můžeme se domnívat, že německé insolvenční právo nemusí řešit problematiku štěpení pohledávek. K podpoře tvrzení poslouží rovněž skutečnost, že zajištění věřitelé se uspokojují z předmětu zajištění, a pokud takto není uspokojena celá dlužníková pohledávka a dlužník osobně ručí (srov. osobní dlužník v českém právu), mají právo na uspokojení se z majetkové podstaty.⁷⁸

Závěrem dlužno dodat, že není výjimečným názor, že zajištěný věřitel je věřitel, který „všechno schramstne“, a na ostatní věřitele se nedostane ničeho. Je však třeba si uvědomit, že na zajištěné věřitele je nutno se dívat jako na věřitele, kteří byli od počátku obezřetní, neboť si svou pohledávku zajistili (bohužel ani to pro ně nemusí znamenat vždy výhru, poněvadž předmět zajištění se nemusí povést zpeněžit, či může být hodnota předmětu zajištění vyčerpána věřiteli s lepším pořadím), a tedy je na místě jim dát určité výsadní postavení namísto neustále rostoucího oklešťování jejich pravomocí, např. je na místě právě možnost onoho rozštěpení pohledávky. Věřitelům by se měly nechat trošku „volnější ruce“ v jejich vynalézavosti ohledně disponování s uplatněním jejich práv při vymáhání pohledávek, leč to může být někdy na úkor jiných věřitelů. Insolvenční právo není nikdy pro pohledávky věřitelů spravedlivé, a takto by měli věřitelé alespoň částečně ve svých rukou možnost uspokojení jejich pohledávky v co nejvyšší míře, neboť bdělým přeje právo. Neustálá snaha zákonodárce o zachování rovných podmínek pro všechny věřitele a kolektivizace insolvenčního procesu vede spíše k tomu, že jsou věřitelé v čím dál větší míře omezováni, z čehož pak čerpá výhody především, často pouze, dlužník.

---

⁷⁷ Kavan. *Postavení věřitelů v režimu insolvence dlužníka ve světle německé právní úpravy*, s. 202-210.

⁷⁸ Braun. *Insolvenzordnung*, s. 381.

5 Přezkum a zjišťování pohledávek

5.1 Přezkum procesních podmínek řízení o přihlášce insolvenčním soudem

Aby byla pohledávka věřitele zjištěna, je potřeba ji přezkoumat. Tento proces se dá rozdělit do několika fází. V první fázi insolvenční soud zkoumá procesní podmínky řízení o přihlášce. Dále následuje formální a věcné posouzení přihlášky pohledávky jako procesního úkonu a v poslední řadě přezkumné jednání. Obecnou zákonnou úpravu nalezneme v ust. § 188 a násl. InsZ.

Jak již bylo uvedeno v podkapitole č. 2.3, přihlášky pohledávek věřitelé zasílají insolvenčnímu soudu. Insolvenční soud před doručením přihlášek insolvenčnímu správci zkoumá splnění procesních podmínek, tj. zjistí včasnost podaných přihlášek (pozdě podané přihlášky případně odmítne dle ust. § 185 InsZ), ověří správnost adresáta (v případě jiného soudu tomuto postoupí dle § 173 odst. 4 InsZ), zkoumá, zda bylo přihláškou pohledávky uplatněno právo, které se přihlašuje (zda nebyla např. uplatněna pohledávka za majetkovou podstatou dle § 168 InsZ nebo jí na roveň postavená pohledávka dle § 169 InsZ).⁷⁹ V případě odstranitelného nedostatku podmínky řízení (např. nedoložení plné moci k zastupování) učiní insolvenční soud vhodná opatření v souladu s § 104 odst. 2 o. s. ř. (např. vyzve věřitele k doložení zplnomocnění) a poté může případně řízení o přihlášce zastavit.⁸⁰

5.2 Přezkum přihlášky pohledávky insolvenčním správcem

Insolvenční soud po přezkumu procesních podmínek řízení o přihláškách doručí tyto insolvenčnímu správci. Insolvenční správce provádí jednak přezkoumání přihlášek pohledávek a jednak posouzení přihlášených pohledávek co do uplatněných nároků, což předchází přezkumnému jednání. Přezkoumání přihlášených pohledávek

---

⁷⁹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 159.

⁸⁰ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 516-517.

insolvenčním správcem podle § 188 InsZ se děje za účelem sestavení seznamu přihlášených pohledávek, který je podkladem pro přezkumné jednání.⁸¹

Insolvenční správce přezkoumává podané přihlášky především dle dokladů předložených věřitelem a dle účetnictví dlužníka. Ve výjimečných případech je možné, aby insolvenční správce provedl nezbytná šetření s využitím součinnosti osob a orgánů, které jsou k tomu povinny.⁸² Insolvenční správce je povinen vyzvat dlužníka k vyjádření se k přihláškám. Pokud se dlužník k seznamu přihlášených pohledávek nevyjádří, neznamená to, že je dána překážka pro sestavení seznamu přihlášených pohledávek. Základním vodítkem pro přezkoumání pohledávek by pak bylo dlužníkovu účetnictví nebo jeho daňová evidence.⁸³

Na tomto místě je vhodné poznamenat, že insolvenční správce není zástupce dlužníka, ani věřitelů. Jedná se o zvláštní subjekt insolvenčního řízení, který má vůči ostatním subjektům samostatné postavení (Pl. ÚS 36/01). Postavení insolvenčního správce sleduje veřejný účel, který spočívá v akceptaci omezeného veřejného zásahu do majetkových vztahů. Z tohoto důvodu jsou správci zákonem prisuzovány určité pravomoci (Pl. ÚS 14/10).

Pokud insolvenční správce zjistí, že není možné přezkoumat přihlášku pohledávky pro její vady či neúplnost, musí v souladu s ust. § 188 odst. 2 InsZ vyzvat věřitele, aby ji opravil či doplnil ve lhůtě, která nemůže být kratší než 15 dnů. Ve výzvě věřitele poučí, jakým způsobem musí přihlášku opravit nebo doplnit, a upozorní ho, že pokud tak neučiní, předloží ji insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží.

Oprava přihlášky pohledávky se zasílá insolvenčnímu soudu a rovněž je vhodné ji zaslat na vědomí insolvenčnímu správci. Pokud má věřitel za to, že přihláška netrpí žádnými vadami, má možnost výzvu ignorovat. Ve vlastním zájmu je však vhodné na výzvu reagovat a odůvodnit své stanovisko. Oprava přihlášky musí mít písemnou formu, ale není vyžadováno, aby byla učiněna přímo do přihlašovacího formuláře

---

⁸¹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 159-160.

⁸² Povinnost součinnosti upravuje ust. § 43 a § 44 InsZ.

⁸³ Taranda. In: Hásová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 760.

(29 NSČR 107/2015), proto je vhodné zvolit formu klasického přípisu. Pokud věřitel zmešká lhůtu k opravě a doplnění své přihlášky, již mu stanoví insolvenční správce, vyčerpá dle usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2012, č. j. 1 VSPH 1233/2012-P1-13, maximální možnost řádného uplatnění své pohledávky v insolvenčním řízení. Pokud by následně věřitel požádal o prodloužení lhůty k opravě a doplnění přihlášky, nebylo by možné mu vyhovět. Děje se tak s ohledem na pružnost řízení, proto musí být věřitelé při uplatňování svých práv bdělí.

Pokud nebude přihláška řádně a včas doplněna, insolvenční správce předá insolvenčnímu soudu přihlášku pohledávky společně s kopií výzvy a dokladem o jejím doručení věřiteli. Insolvenční soud přihlášku přezkoumá a případně usnesením rozhodne, že se k přihlášce nepřihlíží dle ust. § 185 InsZ, přičemž přihlášený věřitel je aktivně legitimován podat proti tomuto rozhodnutí odvolání. Odvolacích důvodů s ohledem na hospodárnost řízení a požadavek bdělosti věřitelů není mnoho, proto má tato situace často za následek konec účasti věřitele v insolvenčním řízení. Jedním z odvolacích důvodů může být např. neurčitost výzvy insolvenčního správce či chyba ve výzvě, například chybné poučení. S ohledem na skutečnost, že neodstranění vad má za následek odmítnutí přihlášky pohledávky, je nutné trvat na tom, aby výzva insolvenčního správce byla dostatečně určitá a prostá chybných údajů (1 VSPH 30/2009-P8-18, KSUL 70 INS 1584/2008).

Právní mocí rozhodnutí o odmítnutí přihlášky v souladu s § 188 odst. 2 InsZ účast věřitele v insolvenčním řízení končí (co do odmítnuté přihlášky). Pohledávka by tedy nebyla následně vůbec na přezkumném jednání přezkoumána. Co se týče běhu promlčecích lhůt, lze se domnívat, že nedojde k jejímu stavení, a to s ohledem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. 20 Cdo 3291/2011, které vysvětluje, že: *„Předpokladem stavení promlčecí doby po dobu trvání řízení a tedy neskončení promlčecí doby je, že oprávněný subjekt řádně pokračuje v zahájeném řízení [...] Jestliže věřitel v zahájeném řízení u soudu nebo jiného orgánu řádně nepokračuje, skončí promlčecí doba bez ohledu na to, že právo již bylo uplatněno*

(promlčení v těchto případech tedy běží i po dobu řízení). “ Pokud tedy věřitel zavíní v procesním smyslu, že jeho pohledávka nebude zjištěna, nemůže požívat beneficia stavení lhůt ani po dobu jeho účasti v insolvenčním řízení.⁸⁴

Nutno zdůraznit, že postup podle § 188 odst. 2 InsZ je možný pouze tehdy, je-li vadná sama přihláška pohledávky, tedy je-li vadná jako procesní úkon, jímž věřitel uplatňuje své právo v insolvenčním řízení dlužníka (1 VSPH 94/2008-P16-11; 29 NSČR 107/2015). Vada či neúplnost přihlášky pohledávky však nikdy nemohou být důvodem pro popření pohledávky (32 Cdo 1726/98). Důvod k doplnění a opravě přihlášky či odstranění vad není dán v případě, kdy insolvenční správce považuje pohledávku za neexistující, v horším pořadí či v nižší výši. V takovém případě by došlo k popření pohledávky insolvenčním správcem co do pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Taktéž neprokázání pohledávky není důvodem k postupu dle zmíněného ustanovení.⁸⁵

Jelikož cílem zákonodárce nejsou spory o pohledávky mezi věřiteli a insolvenčními správci, ale jejich předcházení, ukládá insolvenčním správcům § 9 písm. d) vyhlášky č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce (dál jen „VFIS“), před popřením přihlášené pohledávky informovat věřitele, pokud je to účelné. Obdobné stanovisko zastal již dříve Ústavní soud, když ve svém usnesení ze dne 9. 7. 2012, sp. zn. IV. US 2066/2012, uvedl, že *„insolvenčního správce, jenž je při výkonu své funkce jistě povinen - aniž by to příslušný právní předpis musel v každém jednotlivém případě výslovně zmiňovat - dbát na řádný průběh insolvenčního řízení. Nastane-li tedy situace, kdy se věřitel dlužníka dopustí napravitelného pochybení, jež je insolvenčnímu správci zřejmé, měl by jej na to upozornit například právě proto, aby předcházel případnému incidenčnímu řízení.“* S ohledem na skutečnost, že krátké lhůty určené pro přezkum pohledávek nedovolují často správcům informovat přihlášené věřitele o možném popření pohledávky, nezřídka dochází rovnou k popření pohledávky bez předchozího vyrozumění věřitele. Vyhláška je účinná

---

⁸⁴ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 481.

⁸⁵ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 165.

od 1. 6. 2019, a lze se tedy domnívat, že může být reakcí na mnohdy účelné popírání pohledávek insolvenčními správci, které mělo za cíl obohatit se o náklady řízení.

V praxi je pro věřitele nezbytné brát zřetel na každou výzvu insolvenčního správce a snažit se insolvenční přihlášku opravit podle pokynu a ve lhůtě insolvenčního správce, neboť opomenutí tohoto může mít fatální důsledky pro budoucnost pohledávky. Na druhou stranu bohužel není výjimkou, že výzvy insolvenčních správců někdy hraničí až s šikanózním jednáním, kdy správci vyzývají věřitele k podrobným popisům skutkových tvrzení (důkladným rozpisům dlužných částek, příslušenství a započtení jednotlivých plateb) a doložení velkého množství listin (např. veškerých měsíčních výpisů z kreditních karet, transakčních historií apod.), a to i u vykonatelných pohledávek na základě soudních rozhodnutí, kde se to s ohledem na povahu věci jeví jako nadbytečné.

Listinné přílohy přihlášky nejsou považovány za náležitosti přihlášky jako procesního úkonu. Jejich absence tedy nepodléhá režimu ust. § 188 odst. 2 InsZ,⁸⁶ nedojde tedy k odmítnutí přihlášky pohledávky,⁸⁷ ale může dojít k jejímu popření. K tomuto Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 15. 7. 2008, č. j. 1 VSPH 94/2008-P16-11, R 13/2009, uvedl: „*Nedoplní-li věřitel ani přes výzvu insolvenčního správce zákonem požadované přílohy (kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky), čili listinné důkazy ve smyslu § 177 uvedeného zákona, je na insolvenčním správci, zda takovou pohledávku co do pravosti nebo obsahu zpochybní a podle § 192 a násl. tohoto zákona ji popře.*“⁸⁸ Jak již bylo uvedeno výše, dle § 9 písm. d) VFIS je uloženo insolvenčním správcům před popřením přihlášené pohledávky informovat věřitele. Pokud tedy insolvenční správce věřitele

---

⁸⁶ Sigmund, A. Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 12, s. 33-35.

⁸⁷ Jako rozporuplné rozhodnutí s tvrzenou skutečností je možné pro zajímavost uvést usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 11. 2019, č. j. KSPL 52 INS 13175/2019–P20-4, kterým byla ukončena účast věřitele v insolvenčním řízení, neboť na výzvu insolvenčního správce nedoplnil k přihlášce pohledávky příslušnou listinu. Zde by bylo na místě popření pohledávky insolvenčním správcem, nikoliv odmítnutí přihlášky.

⁸⁸ Rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 29 NSČR 107/2015.

k odstranění vad přihlášky nevyzve a pohledávku rovnou popře, můžeme hovořit o nedůsledné činnosti správce. Je na místě si uvědomit, že insolvenční proces je především pro věřitele a „prověřitelský“ by měl být i výklad nejasných a sporných ustanovení insolvenčního zákona.⁸⁹ Oproti odmítnutí přihlášky je její popření pro věřitele výhodné v tom, že popření lze vzít zpět. Pokud insolvenční správce věřitele vyzve k doplnění listinných příloh, nejedná se o výzvu ve smyslu § 188 odst. 2 InsZ.⁹⁰ Tato výzva tedy bývá často činěna méně formální cestou, tj. telefonicky či e-mailem.

5.3 Seznam přihlášených pohledávek

Seznam přihlášených pohledávek pro přihlášeného věřitele představuje klíčový dokument, neboť přihlášení věřitelé jsou v insolvenčním řízení uspokojováni na základě toho, zda je jejich pohledávka na seznam zařazena a zda je vedena jako zjištěná. Seznam přihlášených pohledávek je v konkursu podkladem pro rozvrhové usnesení a v oddlužení podkladem pro plnění.⁹¹

Insolvenční správce sestaví seznam přihlášených pohledávek, v němž jsou zásadně všechny přihlášené pohledávky včetně těch, které se považují za přihlášené ze zákona a u kterých není třeba uplatnit právo pomoci přihlášky pohledávky.⁹² V seznamu se dle § 189 odst. 1 věty druhé InsZ neuvádí pohledávky, které byly odmítnuty, pohledávky vyloučené z uspokojení, pohledávky za podstatou a jim na roveň postavené, pokud byly uplatněny přihláškou, a další pohledávky, o kterých tak stanovuje zákon.

Na základě seznamu přihlášených pohledávek jsou následně pohledávky přezkoumány na přezkumném jednání. Seznam přihlášených pohledávek je dle výsledku přezkumného jednání ještě upravován. Seznam obsahuje stanovisko insolvenčního správce k pohledávkám. Stanovisko správce o popření pohledávky

---

⁸⁹ Sigmund, A. Pohledávky věřitelů. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 9, s. 21-23.

⁹⁰ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 163-164.

⁹¹ Tamtéž, s. 169.

⁹² Gray, M., Janda, I., Plch, D. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 524.

uvedené v seznamu má pouze předběžný charakter a může se měnit při přezkumném jednání. Až do skončení insolvenčního řízení insolvenční správce seznam doplňuje a aktualizuje.⁹³ Stanovisko není možné zaměňovat s popřením, neboť přihlášené pohledávky insolvenční správce může popírat pouze při přezkumném jednání.⁹⁴

Zajištění věřitelé se v seznamu uvádějí zvláště, přičemž by měla být označena věc, právo, pohledávka či jiná majetková hodnota, jež je předmětem zajištění věřitelovy pohledávky. U každého věřitele musí být uvedeny údaje potřebné k jeho identifikaci (jméno a bydliště, či název, sídlo a identifikační číslo) a údaje pro posouzení důvodu vzniku, výše a pořadí pohledávky. U každé pohledávky uvede insolvenční správce v tomto seznamu vyjádření dlužníka.⁹⁵

Seznam přihlášených pohledávek, včetně jeho následných úprav, je zveřejňován v insolvenčním rejstříku, a to nejméně 15 dní před konáním přezkumného jednání. Pokud se má konat přezkumné jednání do 30 dní od uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, musí být seznam zveřejněn nejpozději do 10 dní před konáním přezkumného jednání. Pokud by seznam zveřejněn nebyl, či by byl zveřejněn později, jednalo by se o zásah do práv na ochranu majetku garantovaných ústavou přihlášeným věřitelům, kteří by nemohli popírat pohledávky ostatních věřitelů.⁹⁶ Na základě seznamu přihlášených pohledávek věřitelé rovněž mohou vyčíst celkový objem přihlášených pohledávek, a předpokládat tak pravděpodobné uspokojení své pohledávky.

Po skončení insolvenčního řízení mohou přihlášení věřitelé žádat insolvenční soud o zaslání výpisu z upraveného seznamu přihlášených pohledávek, v němž bude uvedena jejich pohledávka. Výpis ze seznamu přihlášených pohledávek, pokud dlužník nepopřel pohledávku co do její pravosti nebo výše, je po skončení insolvenčního řízení řešeného konkursem exekučním titulem (§ 192 odst. 3 InsZ a § 312 odst. 4 Insz).

---

⁹³ Gray, Janda, Plch. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 524.

⁹⁴ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 166.

⁹⁵ Taranda. In: Hásová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 764.

⁹⁶ Stanislav. § 189. In: Kozák. *Insolvenční zákon: Komentář*.

5.4 Přezkumné jednání

5.4.1 Přezkumné jednání v konkursu

K přezkoumání přihlášených pohledávek v případě řešení úpadku konkursem dochází na přezkumném jednání, které je nařízeno insolvenčním soudem. Termín a místo konání přezkumného jednání určuje soud v rozhodnutí o úpadku, přičemž se musí konat nejpozději do dvou měsíců po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, ne však dříve než po sedmi dnech od uplynutí této lhůty (§ 137 odst. 2 InsZ).

Přezkoumání přihlášených pohledávek se děje podle seznamu přihlášených pohledávek, přesto jsou ale věřitelé oprávněni měnit výši přihlašovaných pohledávek až do skončení přezkumného jednání (§ 192 odst. 4 InsZ).

Na přezkumném jednání, které probíhá před samosoudcem, vyjadřuje dlužník a insolvenční správce své stanovisko k přihlášeným pohledávkám. Samosoudce není oprávněn zasahovat do stanovisek procesních subjektů, kteří mají možnost popírat pohledávky. Přezkumné jednání je projevem zásady ústnosti jakožto jedné z hlavních zásad civilního procesu. Jedná se spíše o formalizované jednání, při kterém není prostor na podrobné posuzování přihlášených pohledávek či projednávání oprávněnosti nároků.⁹⁷

Insolvenční správce jako subjekt, který má zákonem uloženou povinnost přezkoumat s odbornou péčí všechny přihlášené pohledávky, musí být na přezkumném jednání obligatorně přítomen, případně se nechat zastoupit jiným insolvenčním správcem. Dlužník musí být na jednání rovněž osobně přítomen, avšak v zájmu pružnosti insolvenčního řízení je možné, aby přezkumné jednání proběhlo v jeho nepřítomnosti. Přihlášení věřitelé mají právo popírat přihlášené pohledávky, které ale nemusí realizovat, proto není jejich účast nezbytně nutná.⁹⁸

Při přezkumném jednání se po vyjádření insolvenčního správce a dlužníka uvede do seznamu, zda se přihlášená pohledávka pokládá za zjištěnou a v jakém

---

⁹⁷ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 525-526.

⁹⁸ Tamtéž, s. 527.

rozsahu, či zda byla popřena a v jakém rozsahu. Výsledkem přezkumného jednání je upravený seznam přihlášených pohledávek, který se stává součástí zápisu o přezkumném jednání (§ 197 odst. 1 InsZ). Upravený seznam přihlášených pohledávek je jedním z nejdůležitějších dokumentů vyhotovovaných v insolvenčním řízení.⁹⁹ Pokud nelze přihlášenou pohledávku přezkoumat (např. z důvodu doplnění přihlášky věřitelem krátce před přezkumným jednáním, které má za následek nemožnost kvalifikovaného posouzení insolvenčním správcem), bude předmětem zvláštního přezkumného jednání.¹⁰⁰

Za vykonatelnou se při přezkumném jednání považuje každá pohledávka, u níž věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku. Věřitel přitom může vykonatelnost pohledávky doložit i po uplynutí lhůty k uplatnění pohledávky přihláškou, a to nejpozději při přezkumném jednání. Zjištění, zda pohledávka je, či není vykonatelná, nemá vliv na její pravost, výši nebo pořadí. Má však veliký význam v tom, kdo v případě popření pohledávky věřitele podává určovací žalobu.¹⁰¹ Pokud věřitel označí pohledávku jako vykonatelnou a tuto její vlastnost doloží veřejnou listinou, je nutné pohledávku přezkoumat jako vykonatelnou. Vykonatelnost pohledávky předně posuzuje insolvenční správce a stanovisko uvádí v seznamu přihlášených pohledávek.¹⁰² Pokud následně vyvstanou pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky, rozhodne insolvenční soud v souladu s ust. § 191 odst. 2 InsZ. Zmíněné ustanovení posiluje právní jistotu přihlášených věřitelů v tom, že posouzení o vykonatelnosti nebude ponecháno na libovůli insolvenčního správce. Smyslem úpravy je, aby přihlášení věřitelé již při přezkumném jednání neměli pochyb o tom, kdo je případně aktivně legitimován k podání incidenčního návrhu.¹⁰³

Důležité je rovněž zmínit, že je ponecháno na vůli věřitele vykonatelné pohledávky tuto přihlásit jako vykonatelnou, či nikoliv. To je výhodné například

---

⁹⁹ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 226.

¹⁰⁰ Taranda. In: Hásová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 769.

¹⁰¹ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 529.

¹⁰² Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 664-665.

¹⁰³ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 529.

v případě, kdy věřitel očekává, že by jeho pohledávka mohla být popřena, proto tuto přihlásí jako nevykonatelnou, neboť v případě nevykonatelné pohledávky popřené dlužníkem či insolvenčním správcem podává žalobu sám věřitel. Pokud tento věřitel očekává, že by v incidenčním sporu nebyl úspěšný, přihlášení pohledávky jako nevykonatelné je cestou k nepodání incidenční žaloby a k vyvarování se náhradě nákladů insolvenčního správce či dlužníka v incidenčním sporu.

Věřitelé nevykonatelných pohledávek, které byly při přezkumném jednání popřeny, insolvenční správce nebo insolvenční soud na základě § 197 odst. 2 InsZ poučí o dalším postupu.

5.4.2 Přezkum pohledávek v oddlužení

Na přezkum přihlášených pohledávek v případě řešení úpadku oddlužením se dle § 410 odst. 1 InsZ použije obecná úprava obsažená v ust. § 190 až § 202 InsZ, pokud nestanoví insolvenční zákon jinak. To, co bylo tedy řečeno výše o konkursu, platí s drobnými modifikacemi obdobně, proto budou dále rozebrány pouze dané odlišnosti.

Při oddlužení není možné nařídit k přezkoumání pohledávek přezkumné jednání před soudem (jako v případě konkursu), jak tomu bylo do 30. 6. 2017. Novela¹⁰⁴ přesunula část agendy z insolvenčních soudů na insolvenční správce. Český zákonodárce viděl inspiraci nejspíše v německém zákoně, který stojí na principu volnosti správce a dozoru věřitelů v důležitých věcech, přičemž soud vstupuje do řízení jen v mimořádných případech.¹⁰⁵ Přezkum pohledávek tedy probíhá na osobním setkání insolvenčního správce s dlužníkem, kde insolvenční správce dle § 410 odst. 2 InsZ zjišťuje stanovisko dlužníka k pohledávkám. Přezkoumání pohledávek probíhá podle seznamu přihlášených pohledávek. Skončením osobního jednání s dlužníkem končí přezkumné jednání. Insolvenční správce písemně

---

¹⁰⁴ Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁰⁵ Hart, J. České a německé konkursní právo ve vzájemném srovnání. *Právní rozhledy*. 1999, č. 8, s. 407 – 409.

vyrozumí věřitele, jejichž nevykonatelná pohledávka byla popřena, a poučí je o dalším postupu.

Výsledkem přezkumného jednání je zpráva o přezkumu vypracovaná insolvenčním správcem. Povinnost vypracovat zprávu o přezkumu ukládá insolvenčnímu správci insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku. Tuto musí dle § 136 odst. 2 písm. f) InsZ vypracovat a zaslat ve lhůtě 30 dní po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek.

Insolvenční soud zprávu o přezkumu přezkoumá, odstraní chyby a nejasnosti v ní obsažené a spolu se seznamem přihlášených pohledávek, ve kterém je zapsán výsledek přezkumného jednání, a zprávou pro oddlužení ji zveřejní v insolvenčním rejstříku (§ 398a odst. 3 a 4 InsZ). Ve lhůtě sedmi dní od zveřejnění zprávy o přezkumu a zprávy pro oddlužení mají účastníci řízení (tedy i věřitelé) právo podávat námitky proti těmto zprávám. V námitce je třeba uvést v čem je spatřována nesprávnost zprávy a tuto odůvodnit. Proti úkonu, kterým je popřena pohledávka, nejsou námitky z povahy věci přípustné, neboť popření má zcela jiné procesní následky a způsob obrany.¹⁰⁶ Insolvenční soud pak o zprávě o přezkumu rozhodne, a to schválením, nařízením doplnění, či odmítnutím, a to na základě námitek, které podávali účastníci řízení.

Zákonodárce tímto způsobem, za účelem odbřemnění insolvenčních soudů, přenesl část pravomoci, která náležela insolvenčním soudům na insolvenčního správce. Tím pádem je však potřeba nad insolvenčními správci vykonávat řádný dohled, neboť přezkumná činnost a činnost směřující ke zjištění majetkových poměrů dlužníka představuje důležitou část insolvenčního řízení.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Sprinz, Chytil. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 1070-1071.

¹⁰⁷ Taranda. In: Hásová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 767.

5.5 Zjištění pohledávky

5.5.1 Charakteristika procesu zjištění pohledávky

Insolvenční řízení, jakožto řízení kolektivní, je založeno na mechanismu předběžného posouzení přihlášených pohledávek, které spočívá v jejich přezkoumání a následné možnosti jejich popření. Pokud pohledávka není popřená, sporná, a nebude tedy o ní potřeba vést nalézací řízení, považuje se za zjištěnou a může být následně uspokojována.¹⁰⁸

Již podáním přihlášky pohledávky se věřitel stává účastníkem řízení a procesním subjektem. Jakmile však dojde ke zjištění pohledávky věřitele na přezkumném jednání, má věřitel potvrzenou pozici účastníka v insolvenčním řízení, která je pevně zakotvená.¹⁰⁹

Ust. § 201 InsZ taxativně vymezuje situace, kdy je pohledávka zjištěna. Pohledávka je jednoduše zjištěna, pokud ji insolvenční správce ani žádný z přihlášených věřitelů nepopřel, dále pokud ji insolvenční správce nepopřel a zároveň insolvenční soud odmítl její popření přihlášeným věřitelem, taktéž pokud pohledávku popřel insolvenční správce nebo přihlášený věřitel, ale vzal své popření zpět, nebo v případě rozhodnutí insolvenčního soudu ve sporu o její pravost, výši nebo pořadí. Taktéž dojde ke zjištění pohledávky v případě vykonatelné pohledávky, jestliže insolvenční správce nepodal včas žalobu o její popření nebo byla-li taková žaloba zamítnuta či řízení o žalobě skončilo jinak než rozhodnutím ve věci samé.

Ust. § 201 InsZ se výslovně nezmiňuje o účincích popření dlužníkem, avšak, jak bude rozebráno v oddíle č. 6.3.2, v případě konkursu nemá popření dlužníkem žádné účinky (§ 192 odst. 3 InsZ), tedy pokud by danou pohledávku popřel pouze dlužník, nemělo by to vliv na její zjištění. V případě oddlužení má dlužníkem popření pohledávky vliv na zjištění pohledávky stejný, jako by ji popřel insolvenční správce. Pro toto popření platí obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající

---

¹⁰⁸ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 531.

¹⁰⁹ Hostinský, J. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. Brno: KEY Publishing s. r. o., 2009, s. 37-38.

se insolvenčního správce (§ 410 odst. 5 InsZ), tedy tam kde ust. § 201 InsZ hovoří o insolvenčním správci, vztahuje se tato úprava při oddlužení i na dlužníka.

Komparací s německým právem lze zjistit, že německá úprava zjištění pohledávky je obdobná jako zjištění pohledávky v tuzemském konkursu. Dle § 178 NěmInsO musí být pohledávka uvedena v přehledu pohledávek (obdobně jako v českém právu seznam přihlášených pohledávek), aby byla uspokojena. V případě, že insolvenční správce či věřitel vznesl námitku proti pohledávce, nemůže být pohledávka zjištěna. Námitka dlužníka nemá na prokázání pohledávky a její uspokojení žádný vliv.¹¹⁰

5.5.2 Odpovědnost za výši a pořadí přihlášené pohledávky

Věřitelé při uplatňování svých práv musí brát zřetel na skutečnost, že je možné v insolvenčním řízení uplatňovat pouze ty nároky, jež lze považovat za oprávněné. V případě zjištění pohledávky v jiné (vyšší) než přihlášené výši či zjištění jiné výše práva na uspokojení ze zajištění bude věřitel, jehož pohledávka bude úspěšně popřena, penalizován, a to více než „jen“ neuspokojením popřené části pohledávky, potažmo uspokojením v horším pořadí.¹¹¹

Pokud bude po přezkumném jednání zjištěno, že skutečná výše přihlášené pohledávky (zajištěné či nezajištěné) činí méně než 50 % její přihlášené částky, nepřihlíží se v souladu s § 178 odst. 1 InsZ k přihlášené pohledávce ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna. Věřiteli může navíc insolvenční soud uložit za tento delikt na návrh insolvenčního správce, aby ve prospěch majetkové podstaty uhradil částku až do výše, o kterou přihlášená pohledávka převýšila rozsah, ve kterém byla zjištěna. V takovém případě by se jednalo o incidenční spor.

Dále insolvenční zákon předpokládá v § 179 možný delikt spočívající v tom, že bude přihlášená zajištěná pohledávka zjištěna tak, že věřitel má právo na její

---

¹¹⁰ Braun. *Insolvenzordnung*, s. 966-967.

¹¹¹ Chalupecká, K., Czudek, D. *Odpovědnost v insolvenčním právu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 69.

uspokojení v rozsahu menším než 50 % její výše nebo že má právo na uspokojení ze zajištění v pořadí horším, než uvedl v přihlášce pohledávky. K této situaci může dojít v případě, kdy má věřitel pohledávku zajištěnou pouze do určité výše (nižší než 50 % výše pohledávky), přičemž pohledávku celou přihlásí jako zajištěnou, leč ji měl přihlásit buď celou jako nezajištěnou, nebo jako rozštěpenou (v tomto případě by mělo štěpení pohledávky oporu ve hmotném právu, proto by tato situace byla, jak již bylo rozebráno v kapitole č. 4, v souladu s insolvenčním právem). Dále ustanovení dopadá na situaci, kdy věřitel uplatnil u své nezajištěné pohledávky právo na uspokojení ze zajištění, tedy ji přihlásil v lepším pořadí, než jakým jeho pohledávka disponuje.¹¹² Pokud by tedy věřitel takto pohledávku přihlásil, k právu věřitele na uspokojení ze zajištění by se nepřihlíželo. Věřiteli, který takto pohledávku přihlásil, může soud uložit na návrh insolvenčního správce, aby ve prospěch zajištěných věřitelů, kteří přihlásili pohledávku se zajištěním ke stejnému majetku, uhradil částku až do výše, o kterou hodnota zajištění uvedená v přihlášce převýšila hodnotu zjištěného zajištění. V takovém případě by se taktéž jednalo o incidenční spor.

Naopak ustanovení § 179 InsZ nedopadá na situaci sporu o pořadí, v jakém zajištěnému věřiteli vzniklo právo na přednostní uspokojení, tj. sporu o dobu vzniku zástavního práva nebo dobu vzniku zajištění (29 Cdo 2741/2012; 29 NSČR 7/2014). Rovněž toto ustanovení nedopadá na přihlášení podřízené pohledávky jako pohledávky nepodřízené, neboť toto nelze tímto způsobem postihnout.¹¹³

---

¹¹² Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 498.

¹¹³ Tamtéž.

6 Popření pohledávky

6.1 Obecný rámec

Insolvenční řízení, které je řízením kolektivním, neumožňuje vést o každé přihlášené pohledávce standardní sporné řízení. Z tohoto důvodu je insolvenční řízení založeno na účinném mechanismu předběžného posouzení přihlášených pohledávek, které spočívá v jejich přezkoumání a následné možnosti jejich popření.¹¹⁴ Aby bylo docíleno toho, že budou uspokojeny pohledávky skutečně existující, ve skutečné výši a ve správném pořadí, je možné pohledávky popřít.¹¹⁵ Pokud je pohledávka popřena, jedná se o překážku jejího zjištění. Na základě popření může být rovněž vyvolán incidenční spor.

Popření pohledávky je procesním úkonem, který musí splňovat náležitosti dané § 42 odst. 4 o. s. ř., tedy se musí jednat o dostatečně určité podání, ze kterého musí být zřejmé, co vlastně bylo popřeno. Požadavek určitosti vyjadřuje mimo jiné i to, že musí jít o úkon nepodmíněný.¹¹⁶

Právo popírat pohledávky, a to co do jejich pravosti, výše nebo pořadí, přísluší insolvenčnímu správci, dlužníku a přihlášeným věřitelům (§ 192 odst. 1 InsZ). Naopak právo popírat pohledávky nepřísluší insolvenčnímu soudu. Popření pohledávky je možné vzít zpět.

6.2 Popření pravosti, výše a pořadí pohledávky

6.2.1 Popření pravosti pohledávky

K popření pohledávky co do její pravosti dochází dle ust. § 193 InsZ v případě, že je namítáno, že pohledávka vůbec nevznikla, již zcela zanikla nebo je zcela promlčena. Popřením pravosti pohledávky je zpochybněn její základ, spornou se stává

---

¹¹⁴ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 531.

¹¹⁵ Winterová, A. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. 2003, č. 4, s. 12-17.

¹¹⁶ Taranda. In: Hášová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 772.

jako celek. Výsledkem odporového sporu vyvolaného popřením pravosti pohledávky je určení, že věřitel příslušnou pohledávku má, či nikoliv.¹¹⁷

6.2.2 Popření výše pohledávky

O popření pohledávky co do její výše hovoříme tehdy, je-li namítáno, že věřitelova pohledávka za dlužníkem je v nižší výši, než činí přihlášená částka. Ten, kdo popírá výši pohledávky, musí vyčíslit skutečnou výši pohledávky (§ 194 InsZ). Typické tedy je, že není rozporováno, že by pohledávka neexistovala, ale je rozporována pouze její výše. Popírající tedy uznává pohledávku co do základu (pravosti), ale nesouhlasí s tvrzenou výší.¹¹⁸ Popření výše nemá dle § 196 odst. 1 InsZ vliv na její pořadí.

6.2.3 Popření pořadí pohledávky

Pokud je namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, dochází k popření pohledávky co do jejího pořadí v souladu s § 195 InsZ. Popření pohledávky co do jejího pořadí umožňuje insolvenčnímu soudu ve sporu o určení pořadí pohledávky zkoumat pouze toto pořadí, nikoliv též pravost nebo výši.¹¹⁹

Pořadí pohledávky představuje vyjádření, jaký přístup má věřitel k majetku v majetkové podstatě. Pořadí pohledávky tedy vyjadřuje vztah mezi jednotlivými pohledávkami mezi sebou navzájem, co se týče priority při jejich uspokojování. Spor o pořadí pohledávky má formu sporu o to, do jaké kategorie pohledávka náleží (pohledávka za majetkovou podstatou, zajištěná, nezajištěná, podřízená, vyloučená z uspokojení atp.).¹²⁰

---

¹¹⁷ Řeháček, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 548.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 548-549.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 544.

¹²⁰ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 215-216.

Předmětem sporu o pořadí naopak není spor o pořadí uspokojení ze zajištění vzniklého jedním předmětem zajištění v případě dvou a více zajištěných věřitelů, tedy pořadí v užší slova smyslu, jak rovněž judikoval Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 28. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2011/2014: „*Spor o pořadí, v jakém zajištěnému věřiteli vzniklo právo na přednostní uspokojení, není spor o pořadí pohledávky ve smyslu § 195 InsZ.*“

V praxi není výjimkou, především v oddlužení, chybný postup insolvenčního správce v případě, kdy věřitel přihlásí jako zajištěnou svou pohledávku, která pro účely insolvenčního řízení zajištěná není. Insolvenční správce pak vyhodnotí pohledávku jako nezajištěnou, a takto ji také přezkoumá. Insolvenční správce tak odeberá, leč třeba směřuje ke správnému závěru, věřiteli právo domáhat se u insolvenčního soudu přezkoumání správnosti postupu správce. S ohledem na skutečnost, že pohledávka věřitele bude takto zjištěna jako nezajištěná, a nedojde k popření pořadí, nemůže věřitel podat určovací žalobu své pohledávky. Pokud tedy věřitel takovýto postup insolvenčního správce ze seznamu přihlášených pohledávek zjistí, měl by se u insolvenčního soudu domáhat nápravy (v případě oddlužení může věřitel podat námitky dle ust. § 398a odst. 4 InsZ). Insolvenční soud by pak v rámci své dohledací činnosti měl uložit insolvenčnímu správci, aby zařadil pohledávku mezi zajištěné pohledávky a aby následně zajištění při novém přezkumném jednání přezkoumal a uplatněné pořadí popřel.¹²¹

Dlužno dodat, jak již bylo vysvětleno v kapitole č. 4, důvodem pro popření pohledávky není přihlášení rozštěpené pohledávky. V případě přihlášení rozštěpené pohledávky se jedná o vadu přihlášky, která podléhá režimu ust. § 188 odst. 2 InsZ a § 185 InsZ.

---

¹²¹ Stanislav. § 195. In: Kozák. *Insolvenční zákon: Komentář*.

6.3 Popření pohledávky insolvenčním správcem, dlužníkem a přihlášených věřitelem

6.3.1 Popření pohledávky insolvenčním správcem

Insolvenční správce je ve svém popěrném právu nejméně omezen, neboť jej neomezuje způsob řešení úpadku a jeho popření má účinky i na hlasovací práva spojená s popřenou přihlášenou pohledávkou. Insolvenční správce je nezávislým subjektem, přičemž je při výkonu své funkce povinen postupovat svědomitě a s odbornou péčí. Z tohoto důvodu insolvenční zákon na jedné straně přiznává správci právo popírat pohledávky, na straně druhé má insolvenční správce povinnost pohledávku popřít, pokud je k popření pohledávky dán důvod.¹²²

Insolvenční správce může své stanovisko k přezkoumané pohledávce měnit oproti stanovisku uvedenému v seznamu přihlášených pohledávek až do přezkoumání pohledávky na přezkumném jednání.¹²³

Pokud popře insolvenční správce nevykonatelnou pohledávku co do pravosti, výše nebo pořadí, je na přihlášeném věřiteli v souladu s ust. § 198 odst. 1 InsZ, zda podá u insolvenčního soudu žalobu na určení v zákonné lhůtě 30 dní od přezkumného jednání v případě konkursu nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu v případě oddlužení. Lhůta je lhůtou hmotněprávní,¹²⁴ proto musí být v poslední den lhůty soudu doručena. Žaloba pak směřuje vždy proti insolvenčnímu správci.

Totéž platí i v případě vykonatelné pohledávky, která je popřena co do pořadí, když rovněž podléhá režimu ust. § 198 InsZ. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 29 ICdo 11/2012, uvedl: „*Spor o pořadí pohledávky pro účely jejího uspokojení v insolvenčním řízení je přitom (bez ohledu na to, zda jde*

---

¹²² Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 194.

¹²³ Maršíková a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*, s. 395.

¹²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2017, sp. zn. 29 ICdo 115/2017: „*Lhůta k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí nevykonatelné pohledávky je lhůtou hmotněprávní, jejíž zmeškání nelze prominout.*“

o pohledávku vykonatelnou) vždy sporem zahajovaným věřitelem, který pohledávku přihlásil [...]. To platí i u vykonatelných pohledávek; rozhodnutím, popřípadě listinou, která je exekučním titulem, na základě kterých se pohledávka stala vykonatelnou, byl totiž stanoven jen základ a výše pohledávky. Pořadí ani právo na uspokojení ze zajištění nejsou řešeny (pokryty) exekučním titulem, a proto v tomto směru platí postup, jaký zákon určuje pro podání žalob v incidenčních sporech u nevykonatelných pohledávek.“ Určovací žalobu tedy podává v případě popření pořadí pohledávky insolvenčním správcem vždy věřitel proti insolvenčnímu správci, a to i v případě vykonatelnosti pohledávky. Žaloba podaná jinou osobou by byla odmítnuta.

Pokud žaloba věřitele ve stanovené lhůtě nedoručí insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se dle § 198 odst. 1 InsZ nepřihlíží, insolvenční soud by pak postupoval podle § 185 InsZ a přihlášku by odmítl. Pokud by věřitel nepodal žalobu v případě popření pohledávky co do její výše nebo pořadí, byla by v takovém případě zjištěna dle § 198 odst. 1 InsZ ve výši nebo v pořadí uvedeném při jejím popření. Pokud by však bylo popřeno právo na uspokojení ze zajištění, mělo by to dle ust. § 196 odst. 2 tytéž účinky jako popření pravosti pohledávky, tedy by se k přihlášce nepřihlíželo, a pokud by bylo toto právo popřeno jenom z části, mělo by to tytéž účinky jako popření výše. Popření práva na uspokojení ze zajištění má tedy tíživý následek pro celou pohledávku.

V případě popření vykonatelné pohledávky co do pravosti či výše, podává incidenční žalobu insolvenční správce v souladu s ust. § 199 odst. 1 InsZ, tedy do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu. Z ust. § 201 odst. 2 InsZ vyplývá, že vykonatelná pohledávka, proti které insolvenční správce nepodal včas žalobu, je zjištěna. Zákon insolvenčnímu správci striktně neukládá žalobu podat. V případě, že ji nepodá, nespojuje s tím žádné sankce. Povinnost podat žalobu můžeme ovšem dovodit z povinnosti insolvenčního správce postupovat při výkonu své funkce svědomitě

a s odbornou péčí, s vyvinutím úsilí, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře (§ 7 VFIS).

Popření pohledávky insolvenčním správcem má negativní vliv na hlasovací práva věřitele s popřenou pohledávkou spojených, neboť popřením tyto ztrácí co do rozsahu popření, ledaže mu je přizná schůze věřitelů (§ 51 odst. 1 InsZ).

6.3.2 Popření pohledávky dlužníkem

V případě popření pohledávky dlužníkem se liší účinky popření v závislosti na tom, jakým způsobem je řešen jeho úpadek. Pokud je řešen konkursem, nemá popření přihlášené pohledávky dlužníkem na její zjištění dle § 192 odst. 3 InsZ žádný vliv (srov. § 178 NěmInsO). K tomuto Nejvyšší soud usnesením ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 29 ICdo 33/2014, doplnil, že dlužník není za trvání konkursu osobou oprávněnou k podání incidenční žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Pokud by dlužník incidenční žalobu podal, insolvenční soud by ji odmítl podle ust. § 160 odst. 4 InsZ jako žalobu podanou osobou, která k tomu není oprávněna. Můžeme dovodit, že stejně by insolvenční soud postupoval v případě, kdy by takto podal incidenční žalobu věřitel v reakci na popření své pohledávky dlužníkem. V případě popření pohledávky dlužníkem co do pravosti nebo výše není v rozsahu popření po skončení konkursu upravený seznam pohledávek dle § 192 odst. 3 InsZ exekucním titulem.

Pokud je úpadek řešen oddlužením, má dlužníkovu popření pohledávky dle § 410 odst. 5 InsZ vliv na zjištění pohledávky stejný, jako by ji popřel insolvenční správce, vyjma hlasovacích práv, ta nejsou dotčena. Nutno poznamenat, že po oddlužovací novele nemá vliv, zda se jedná o pohledávku zajištěnou, či nezajištěnou (ust. § 410 odst. 5 InsZ v právní úpravě účinné do 31. 5. 2019 uvádělo, že pouze popření nezajištěné pohledávky dlužníkem má vliv jako popření insolvenčním správcem). Pokud tedy dlužník popře v oddlužení nevykonatelnou pohledávku co do pravosti, výše nebo pořadí či vykonatelnou pohledávku co do pořadí, je na přihlášeném věřiteli, zda podá u insolvenčního soudu v zákonné

lhůtě 30 dní od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu žalobu na určení. Žaloba směřuje proti dlužníkovi. V případě, že žaloba ve stanovené lhůtě soudu nedojde, k pohledávce popřené co do pravosti se dle § 198 odst. 1 InsZ nepřihlíží, insolvenční soud by pak postupoval dle § 185 InsZ, a přihlášku by odmítl. Pokud by věřitel nepodal žalobu v případě popření pohledávky co do její výše nebo pořadí, byla by pohledávka zjištěna dle § 198 odst. 1 InsZ ve výši nebo v pořadí uvedeném při jejím popření. Popření práva na uspokojení ze zajištění má dle § 196 odst. 2 tytéž účinky jako popření pravosti pohledávky, což by znamenalo, že pokud by věřitel žalobu nepodal, k přihlášce by se nepřihlíželo, a pokud by bylo toto právo popřeno jen z části, mělo by to tytéž účinky jako popření výše pohledávky.

Pokud dlužník v oddlužení popře vykonatelnou pohledávku co do pravosti či výše, podává incidenční žalobu dlužník, a to do 30 dnů od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu (§ 199 odst. 1 a § 410 odst. 5 InsZ). V případě, že by dlužník žalobu nepodal, pohledávka by byla zjištěna v přihlášené výši, jak vyplývá z ust. § 201 odst. 2 InsZ v kombinaci s ust. § 410 odst. 5 InsZ.

Dlužník může stejně jako insolvenční správce své stanovisko k přezkoumané pohledávce měnit až do přezkoumání pohledávky na přezkumném jednání.¹²⁵

6.3.3 Popření pohledávky věřitelem

Přihlášené pohledávky mohou popírat rovněž přihlášení věřitelé. Avšak toto právo jim náleží až od 31. 3. 2011, neboť v dřívější právní úpravě mohl přihlášené pohledávky popírat pouze dlužník a insolvenční správce. Tato absence práva věřitele popírat pohledávky byla v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, označena jako protiústavní, když zde Ústavní soud rozhodl, že *„nesprávné přihlášení, resp. uznání (nepopření) insolvenčním správcem té které pohledávky (její pravosti, výše, pořadí) jednoho věřitele může mít proto za důsledek (mimo jiné) uspokojení pohledávky druhého věřitele v menší míře, než by tomu bylo*

---

¹²⁵ Maršíková a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*, s. 395.

za předpokladu správného zjištění předmětné pohledávky, může tedy důsledně vzato značit dotčení majetkových práv věřitele.“ Ústavní soud v citovaném nálezu vytkl, že ust. § 192 odst. 1 InsZ (ve znění účinném do 30. 3. 2011) vylučuje možnost věřitele zpochybnit pohledávky ostatních věřitelů, a to prostřednictvím jakéhokoli procesního prostředku. Přiznání práva popírat pohledávky mohlo být taktéž inspirováno německým Insolvenzordnung, který toto právo věřitelům přisuzuje např. v ust. § 176. Věřitelům tedy bylo přiznáno popěrné právo, pomocí něhož se mohou domáhat ochrany svých majetkových práv, neboť mnohdy nadsazované pohledávky ostatních věřitelů mohou zapříčinit podstatně nižší rozsah uspokojení jejich pohledávky.

Popření pohledávky věřitelem musí být dle § 200 odst. 2 InsZ doručeno soudu v případě konkursu nejpozději tři pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce. V případě oddlužení je možné popřít pohledávku nejpozději do deseti dnů po uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek, lhůta ale neskončí dříve než sedm dní ode dne zveřejnění přihlášky pohledávky v insolvenčním rejstříku.

Insolvenční soud následně rozhodne o popření pohledávky věřitelem. Pokud soud dospěje k závěru, že se k popření nepřihlíží, odmítne věřitelovo popření rozhodnutím, proti kterému může podat věřitel, který popřel pohledávku, odvolání. V případě, že insolvenční soud popření neodmítne, považuje se popření za odporovací žalobu (§ 200 odst. 3, 4 a 5 InsZ).

Důsledkem popření pohledávky jiným věřitelem je nemožnost jejího zjištění v rámci insolvenčního řízení (§ 201 odst. 1 InsZ). Věřitel popřené pohledávky jiným věřitelem není zbaven hlasovacích práv souvisejících s popřenou pohledávkou (§ 51 odst. 2 InsZ).

6.4 Spory o pravost, výši a pořadí pohledávky

6.4.1 Obecně o incidenčních sporech

Incidenčním sporem je dle ust. § 2 písm. d) InsZ *spor vyvolaný insolvenčním řízením, o kterém tak stanoví insolvenční zákon a který je projednaný v rámci insolvenčního řízení*. Spory jsou řešeny jako relativně samostatná řízení, avšak souvisí přímo s předmětem hlavního řízení a ovlivňují jeho průběh.¹²⁶

Incidenční spor je ovládán zásadou dispoziční a projednací.¹²⁷ To znamená, že se jedná o řízení zahajované na návrh oprávněné osoby, nikoliv z úřední činnosti soudu. Účastníci mají povinnost tvrzení a povinnost označovat důkazy. Pokud povinnost nesplní, neunesou břemeno tvrzení a důkazní.

Proces a pravidla pro vedení sporů jsou upraveny speciálně insolvenčním zákonem, avšak na postupy a otázky, které insolvenčním zákonem speciálně upraveny nejsou, se použije subsidiárně občanský soudní řád, především úprava pro sporné nalézací řízení, popřípadě zákon o zvláštních řízeních soudních.¹²⁸

O incidenčních sporech rozhodují v prvním stupni krajské soudy, u nichž probíhá insolvenční řízení (§ 7a písm. b) InsZ). V insolvenčním rejstříku jsou incidenční spory zveřejňovány v oddíle C. Incidenční spory mají vlastní spisovou značku (odlišnou od daného insolvenčního řízení) s označením *ICm*. Účastníky řízení jsou dle § 16 InsZ žalobce a žalovaný a je přípustné vedlejší účastenství. Nejčastěji incidenční návrh podává insolvenční správce jako žalobce nebo je podáván proti němu jako žalovanému.¹²⁹

Výčet incidenčních sporů nalezneme v § 159 odst. 1 InsZ. Jedná se o výčet otevřený.

---

¹²⁶ Chaloupecká. In: Chaloupecká a kol. *Insolvenční právo v teorii a praxi*, s. 185.

¹²⁷ Winterová. *Incidenční spory*, s. 12-17.

¹²⁸ Erbsová, H. In: Hásová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 644.

¹²⁹ Tamtéž, s. 652.

6.4.2 Průběh sporů o pravost, výši a pořadí pohledávky

Jednou ze skupin incidenčních sporů vymezených v ust. § 159 odst. 1 písm. a) InsZ jsou spory o pravost, výši či pořadí přihlášených pohledávek. Tyto spory bývají v literatuře označovány jako *odporové*.

Návrh na zahájení řízení má povahu žaloby, která bývá označována jako odporová. Aktivní a pasivní legitimace k podání žaloby se liší v závislosti na tom, zda je popřena pohledávka vykonatelná či nevykonatelná, jak bylo blíže nastíněno v podkapitole č. 6.3.

Insolvenční soud projednává spor dle § 161 odst. 1 InsZ při jednání, pro nějž neplatí ustanovení o jednání v insolvenčním řízení. Od jednání může insolvenční soud upustit, pokud to připouští občanský soudní řád.

Incidenční spor je ve věci samé rozhodnut dle § 162 InsZ rozsudkem. Pokud byl uzavřen smír, rozhoduje se obligatorně usnesením. V ostatních věcech soud rozhoduje usnesením. I v incidenčních sporech má soud povinnost usilovat o smír mezi účastníky. Smír uzavřený insolvenčním správcem musí odsouhlasit věřitelský výbor.¹³⁰

Proti rozsudku ve věci samé je přípustné odvolání, a to ve lhůtě patnácti dnů od doručení rozsudku dle § 204 odst. 1 o. s. ř. Proti usnesení o schválení smíru je odvolání nepřípustné (§ 202 odst. 1 písm. f) o. s. ř.). Pravomocný rozsudek je v souladu s § 164 InsZ závazný pro všechny procesní subjekty, tedy ne pouze pro strany sporu. Ust. § 164 InsZ pojednává pouze o závaznosti rozsudku a výslovně neupravuje závaznost ve vztahu k usnesení o schválení smíru. S ohledem na skutečnost, že má schválený smír účinky pravomocného rozsudku (§ 99 odst. 3 o. s. ř.), je možné se domnívat, že závaznost pro všechny procesní subjekty je dána i v případě schváleného soudního smíru.¹³¹

Výsledek sporu o pravost, výši či pořadí pohledávky zaznamenává insolvenční správce do upraveného seznamu přihlášených pohledávek.

---

¹³⁰ Erbsová. In: Hášová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 664.

¹³¹ Tamtéž, s. 664-665.

6.4.3 Náklady řízení a soudní poplatek

Insolvenční správce a dlužník jsou v incidenčním sporu osvobozeni od soudních poplatků, a to dle § 11 odst. 2 písm. o) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSoP“).

Pro náklady incidenčních sporů platí dle § 163 InsZ obecná pravidla podle § 137 až § 151 o. s. ř., pokud není v insolvenčním zákoně stanoveno jinak. Pro spory o pravost, výši či pořadí pohledávky obsahuje insolvenční zákon speciální úpravu v § 202 InsZ, která je poměrně zmatečná a v praxi odlišně vykládána.

Ust. § 202 odst. 1 InsZ poskytuje neúspěšnému insolvenčnímu správci dobrodiní ve formě nákladové imunity (15 VSOL 1324/2019-36, 4 ICm 1068/2019), kdy ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů vůči insolvenčnímu správci. Nákladová imunita může být prolomena pouze ve smyslu ust. § 202 odst. 2 InsZ v případě, kdy náklady řízení vznikly zaviněním insolvenčního správce nebo náhodou, která se mu přihodila, pak si své náklady nese sám a ostatním účastníkům je povinen jejich náklady nahradit.¹³² Ve větě třetí § 202 odst. 1 InsZ zákon udává, že náklady, které ve sporu vznikly insolvenčnímu správci, se hradí z majetkové podstaty, do které pak náleží náhrada nákladů, jež je přiznána správci.

Ust. § 202 odst. 1 InsZ představuje výjimku z ust. § 142 a násl. o. s. ř., tedy výjimku ze zásady, že náklady řízení nese ten, jenž nebyl v řízení úspěšný (I. ÚS 2739/12), a to z důvodu toho, že insolvenční správce při popírání pohledávek jedná ve prospěch věřitelů, kteří mají zájem na tom, aby hodnota majetku zahrnutého

---

¹³² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 9. 2011, č. j. 17 VSOL 30/2011-29: „Zaviněním se přitom rozumí porušení procesních povinností, vyplývajících ze zákona nebo v souladu se zákonem uložených soudem, k němuž došlo alespoň z nedbalosti. O zavinění jde tedy například tehdy, nedostavil-li se insolvenční správce k jednání, ke kterému byl řádně obeslán, bez řádné a včasné omluvy a druhé straně tak vznikly náklady na cestu k jednání. Insolvenční správce ponese náklady své a druhé strany (spojené např. s marnou cestou k soudnímu jednání) také tehdy, pokud se k jednání nedostaví ze zcela objektivních důvodů, které nemají původ v nedbalosti nebo úmyslném jednání správce (např. nemoc, úraz, zdržení se v důsledku nepříznivé dopravní situace apod.).“

do majetkové podstaty byla co nejvyšší. Z tohoto důvodu je dle usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2006, sp. zn. II. ÚS 182/04, ospravedlnitelné, aby náklady spojené s takovýmto postupem insolvenčního správce byly hrazeny na vrub majetkové podstaty a aby si účastníci náklady spojené s vedením sporu nesli sami. Pokud by tato výjimka neplatila a uplatňovalo by se obecné pravidlo, dle něhož nese náklady řízení ten, který nebyl ve sporu úspěšný, nebyl by správce motivován k tomu, aby v případě pochybností o pravosti, výši či pořadí pohledávky tyto pohledávky popíral, neboť v případě neúspěchu by zatížil majetkovou podstatu dalšími náklady.

Pokud tedy přihlášený věřitel spor vyhraje, nemá nárok na náhradu nákladů řízení vůči insolvenčnímu správci, avšak insolvenční správce má nárok na náhradu nákladů, které mu ve sporu vzniknou. Tyto mu budou, jak již bylo vysvětleno v předchozím odstavci, vyplaceny z majetkové podstaty (§ 202 odst. 1 věta třetí InsZ).

V případě, že vyhraje spor insolvenční správce, mylně by se dalo z nešťastného znění zákona domnívat, že náklady řízení správci budou nahrazeny z majetkové podstaty. Náklady řízení však insolvenčnímu správci uhradí sám věřitel, se kterým vedl spor, a to s ohledem na usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2011, sp. zn. II. ÚS 3297/10, ve kterém Ústavní soud k § 202 odst. 1 InsZ konstatuje: „*Citované ustanovení totiž poskytuje dobrodiní pouze insolvenčnímu správci (např. pokud ve sporu prohraje, jsou jeho náklady uspokojeny z majetkové podstaty). To ovšem nikterak nezabavuje povinnosti ostatní účastníky řízení, aby si svoje náklady řízení nesli ze svého a jestliže nebudou ve sporu úspěšní [...], aby náklady řízení uhradili i insolvenčnímu správci.*“

Věta třetí za středníkem ust. § 202 odst. 1 InsZ, jak již bylo řečeno výše, udává, že náhrada nákladů řízení, která je přiznána správci, náleží do majetkové podstaty. Tuto úpravu lze explicitně považovat za nevhodnou a v rozporu se shora citovanou judikaturou Ústavního soudu. Pokud by náhrada nákladů řízení náležela do majetkové podstaty, insolvenční správce by neměl z čeho uhradit náklady právního zastoupení v incidenčním sporu, což by jej nemotivovalo pohledávky

popírat. Nadto je nutné poukázat na skutečnost, že na základě věty třetí před středníkem ust. § 202 odst. 1 InsZ obdrží insolvenční správce v případě svého neúspěchu náhradu nákladů řízení z majetkové podstaty a v případě svého úspěchu ve sporu by je dle věty třetí za středníkem ust. § 202 odst. 1 InsZ měl do majetkové podstaty odevzdat, což je naprosto iracionální. Praxe je ve shodě s tím, že náhrada nákladů náleží přímo správci, respektive jeho právnímu zástupci. Odborná literatura v oblasti náhrady nákladů řízení v incidenčních sporech je dosti strohá, proto je nalezení správného řešení značně obtížné. S ohledem na ochranu kolektivních práv je vhodné, aby část za středníkem věty třetí byla z ust. § 202 odst. 1 InsZ zrušena, a náhrada nákladů tak náležela insolvenčnímu správci, čímž by byla odstraněna stávající zmatečnost.

Na základě této nastíněné konstrukce náhrady nákladů řízení v incidenčních sporech mezi věřitelem a insolvenčním správcem je evidentní, že pro věřitele nebývají spory po finanční stránce vůbec výhodné. Tato úprava je očividně pro věřitele nepřiléhavá a poněkud nešťastná, neboť výše nákladů řízení, které věřitelům mohou při pouhém bránění svého práva vzniknout, nebývá mnohdy zanedbatelná. S ohledem na skutečnost, že mají tito věřitelé za dlužníkem pohledávku, která nebude s největší pravděpodobností nikdy uspokojena ve 100% míře, je velice tvrdé, aby tito věřitelé byli navíc zatíženi svými náklady řízení, případně ještě hradili náklady insolvenčního správce. Naopak je tomu u insolvenčních správců, kteří rádi využívají incidenčních sporů za účelem obohacení se o náklady řízení, resp. obohacení jejich spolupracujících advokátů (otázkou však je, zda postupují v souladu s insolvenčním zákonem, jak byl rozebráno výše).

Ve sporu mezi dlužníkem a věřitelem se náklady řízení vůči dlužníku, které vznikly při úspěchu věřitele, pokládají za přihlášenou pohledávku a uspokojují se ve stejném pořadí jako pohledávka, pro kterou byl veden incidenční spor. Pokud měl ve věci úspěch dlužník, nahradí věřitel dlužníkovi náklady řízení v souladu s § 142 odst. 1 o. s. ř.

V případě incidenčního sporu mezi dvěma věřiteli se postupuje obecně dle § 142 odst. 1 o. s. ř., tedy se přizná náhrada nákladů řízení účastníku, který měl ve věci plný úspěch. Přihlášený věřitel, který popře pohledávku, musí navíc dle § 202 odst. 3 InsZ uhradit do 15 dnů po skončení přezkumného jednání o popřené pohledávce jistotu na náklady řízení incidenčního sporu, a to ve výši 10.000,- Kč. K opožděnému složení jistoty se nepřihlíží (101 VSPH 105/2013-48, 188 ICm 219/2013).

7 Uspokojení pohledávky zajištěného věřitele

7.1 Obecně o uspokojení zajištěného věřitele v rámci insolvenčního řízení

Pohledávky věřitelů se v insolvenčním řízení uspokojují poměrně spolu s ostatními pohledávkami, jež mají stejné pořadí. Zajištěné pohledávky se uspokojují v rozsahu zajištění před přihlášenými pohledávkami nezajištěnými.¹³³

Jak již bylo nastíněno v podkapitole č. 3.2, dle § 167 odst. 1 se zajištění věřitelé uspokojují, pokud zákon nestanoví jinak, ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, a to maximálně do výše své pohledávky.

Dále zmíněné ustanovení obsahuje v odst. 3 pravidlo, že pokud je dle znaleckého posudku, jenž je vypracován v rámci insolvenčního řízení v době po rozhodnutí o úpadku, hodnota zajištění nižší než hodnota zajištěné pohledávky, považuje se pohledávka co do rozdílu za pohledávku nezajištěnou. Tato dikce nelze považovat za správnou, neboť je poněkud bezpředmětné, jakou hodnotu má předmět zajištění dle znaleckého posudku, ale z logiky věci je rozhodné, v jaké hodnotě bude předmět zajištění zpeněžen. Na podporu tohoto tvrzení je možné uvést rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. 29 ICdo 24/2012, který udává: *„Do doby zpeněžení předmětu zajištění není zřejmé, jaká je skutečná hodnota zajištění (a zda bude zajištěný věřitel v insolvenčním řízení vůbec uspokojen) a tato skutečnost není (nemůže být) podstatná ani pro rozhodnutí sporu o určení práva na uspokojení ze zajištění. V něm insolvenční soud posuzuje především to, zda si věřitel do insolvenčního řízení řádně přihlásil pohledávku s právem na uspokojení ze zajištění a podle důvodu popření dále zkoumá, zda je dána existence zajišťované pohledávky a právo na její uspokojení ze zajištění, nikoliv však skutečnou hodnotu zajištění.“*

---

¹³³ Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*, s. 6-7.

Stejný názor zastává taktéž Vrchní soud v Praze, když již v usnesení ze dne 17. 6. 2011, č. j. 3 VSPH 1078/2010-B-1164, uvedl, že: „*pro uspokojení věřitele v režimu § 298 InsZ je bez významu okolnost, jakou částkou byla v daném případě zástava, jež je předmětem zajištění věřitelovy pohledávky, ohodnocena. Rozhodná je tu jen výše výtěžku, kterého bylo zpeněžením této zástavy dosaženo...*“

Problém vyplývající z ust. § 167 odst. 1 a 3 InsZ nastává v tom, zda se ta část zajištěné pohledávky, která nebude při zpeněžení předmětu zajištění uspokojena, a která tak bude mít postavení nezajištěné pohledávky, takto spolu s nezajištěnými pohledávkami uspokojuje. Odpověď závisí na způsobu řešení úpadku.

Oddělený věřitel v německém insolvenčním právu se může stát insolvenčním věřitelem (tj. uspokojovat se spolu s ostatními, *neoddělenými*, věřiteli), pokud mu dlužník osobně ručí (§ 52 NěmInsO), a to do výše ručení. Německý Insolvenzordnung rozlišuje, zda je ručeno ve *věcné* či *osobní* rovině. Pokud dlužník ručí věřiteli osobně i věcně, uspokojí se věřitel z věcného zajištění a nebude-li výtěžek zpeněžení postačovat na uspokojení celé pohledávky, má oddělený věřitel právo požadovat uspokojení zbytku pohledávky z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty. V případě pouze věcného ručení dlužníka (klasicky v případě zajištění poskytnutého třetí osobou) se věřitel uspokojuje jen z předmětu tvořícího zajištění, a to bez ohledu na insolvenční řízení. Majetek tvořící toto zajištění je obsahem majetkové podstaty pouze v případě, pokud slouží jako zajištění jinému věřiteli, který má osobní nárok vůči dlužníkovi.¹³⁴ Touto nastíněnou konstrukcí se inspiroval rovněž český zákonodárce, když například upustil od úpravy obsažené v § 27 odst. 5 ZKV.¹³⁵ Toto „německé“ řešení je značně podobné úpravě uspokojení zajištěného věřitele v tuzemském konkursu (především zrušenému ust. § 299 InsZ, o čemž bude pojednáno v podkapitole č. 7.3). Ručení v osobní a věcné rovině bychom mohli srovnat s případem, kdy je úpadce dlužníkem osobním i zástavním.

---

¹³⁴ Kavan. *Postavení věřitelů v režimu insolvence dlužníka ve světle německé právní úpravy*, s. 202-210.

¹³⁵ Podle této úpravy musel zástavní dlužník vyplatit ve prospěch konkursní podstaty zajištěné pohledávky nebo složit cenu věci, práva nebo pohledávky, kterou byla pohledávka zajištěna. Pokud tak neučinil, zapsala se věc, právo nebo pohledávka do soupisu podstaty.

Naopak případ pouze věcného ručení je možné srovnat s tuzemským postavením zástavního dlužníka.

7.2 Pořadí uspokojení pohledávek s totožným předmětem zajištění

Často dochází k situaci, kdy disponuje více věřitelů pohledávkou, jež je zajištěná tímž samým předmětem zajištění. Kvůli této situaci obsahuje již zmíněné ust. § 167 v odst. 1 ve větě druhé InsZ pravidlo, že pro pořadí uspokojení těchto věřitelů je rozhodující, nedohodnou-li se věřitelé s ohledem na zásadu autonomie vůle jinak, doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění. Pohledávky ostatních zajištěných věřitelů, kteří mají pozdější pořadí, jsou dle § 167 odst. 3 věty první za středníkem InsZ pohledávkami nezajištěnými v plném rozsahu.

Nový občanský zákoník zavedl v § 2016 pravidlo určení pořadí podle vzniku zajištění tak, že v první skupině se uspokojují věřitelé zajištění věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav a ve druhé skupině věřitelé zajištění věcným právem nezapsaným ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav. Ve třetí skupině se pak uspokojí věřitelé zajištění závazkovým právem. Je zajímavé, že tato „nová“ konstrukce v novém občanském zákoníku doposud nevedla k novelizaci zmíněného ustanovení insolvenčního zákona, neboť jedním z principů insolvenčního práva je povinnost nezavádět jiné vzájemné uspořádávání nároků jednotlivých práv věřitelů, pokud tato změna není nutnou součástí přechodu ze systému individuálního vymáhání pohledávek na systém kolektivního vymáhání.¹³⁶ Nové pravidlo obsažené v občanském zákoníku se jeví jako přehlednější a méně komplikované, proto by bylo na místě jej užívat i v insolvenčním řízení, a vyhnout se tak možným sporům.

Zjistit správné pořadí uspokojení pohledávky obvykle nečiní problém u zajištění vzniklého zástavním právem, které je nejčastějším způsobem zajištění závazků, když je zde rozhodující doba vzniku zástavního práva. Komplikace mnohdy vznikají

---

¹³⁶ Richter, T. *Insolvenční právo*, s. 45-46.

v případě zajištění vzniklého zadržovacím právem, neboť zadržovací právo má v souladu s ust. § 1398 ObčZ absolutní přednost před všemi ostatními způsoby zajištění závazků, včetně zástavního práva. Dle § 1395 ObčZ vzniká zadržovací právo osobě, která má u sebe v okamžiku zahájení insolvenčního řízení dlužníkovu movitou věc, přičemž je možné takto zajistit i nesplatnou pohledávku za dlužníkem. Pokud tedy dlužníkovu movitou věc bude věřitel v době zahájení insolvenčního řízení držet, může při uspokojení ze zpeněžení zajištění předběhnout zástavního věřitele.¹³⁷ Tato superpriorita zadržovacího práva tak může působit v insolvenčním řízení určité komplikace. Úprava nelze považovat za šťastnou, lze se domnívat, že by byla na místě přednost zadržovacího práva pouze v případě, kdy k zadržení předmětu zajištění došlo před vznikem zástavního práva jiného věřitele. Takto by byla dodržena konstrukce § 167 odst. 1 InsZ věty druhé InsZ.

Pokud by věřitel v pohledávce uvedl chybné datum vzniku zajištění pohledávky, nemělo by to vliv na její pořadí. Tohle potvrdil i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 29 NSČR 7/2014, kde uvedl: „*Pro pořadí uspokojení více zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení téhož zajištění je ve smyslu § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona [...] rozhodující skutečná doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka některého z nich byla předtím přezkoumána a zjištěna s uvedením chybného údaje o pozdější době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky.*“

Není vyloučeno, aby nastala situace, kdy bude mít zajištěný věřitel část své pohledávky podřízenou ve smyslu § 172 InsZ. Nepřípustné by bylo řešení, kdyby se tato podřízená část pohledávky uspokojovala spolu s ostatními podřízenými pohledávkami nezajištěných věřitelů, tedy až po uspokojení nepodřízených nezajištěných pohledávek. Tímto bychom docílili prakticky štěpení pohledávky, které však nemá oporu ve hmotném právu. Řešení je jednoduché, podřízenost této pohledávky by byla zohledněna pouze ve vztahu k ostatním zajištěným pohledávkám (tedy pohledávkám se stejným pořadím).¹³⁸ Pokud bylo zajištěných věřitelů více,

---

¹³⁷ Stanislav. § 195. In: Kozák. *Insolvenční zákon: Komentář.*

¹³⁸ Sprinz, Vrba. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 471.

tak se nejprve uspokojí jejich nepodřízené pohledávky a až poté ty podřízené, takto mohou elegantně předběhnout věřitele prvního v pořadí další věřitelé, a zajistit si tak celkově i třeba vyšší uspokojení svých pohledávek, než bude mít věřitel první v pořadí. V případě, že by zajištěný věřitel byl pouze jeden, lze se domnívat, že by podřízenost části pohledávky neměla vliv na její uspokojení, a zajištěný věřitel by se tak z výtěžku zajištění uspokojil do maximální možné výše.

7.3 Pravidla pro uspokojování zajištěných věřitelů v konkursu

V případě řešení úpadku konkursem se uspokojení zajištěných věřitelů řídí obecnou úpravou obsaženou v ust. § 167 InsZ.

Ve znění účinném do 31. 12. 2013 obsahoval insolvenční zákon v § 299 odst. 1 větě druhé pravidlo, že neuspokojená část pohledávky zajištěného věřitele se považuje za přihlášenou a uspokojuje se stejně jako tyto pohledávky. Pokud tedy zajištění věřitelé nebyli plně uspokojeni ze zajištění, stávali se ex lege co do zbytku svého nároku „obyčejnými“ insolvenčními věřiteli,¹³⁹ tedy nezjištěnými věřiteli. Spolu s nimi se, tedy při rozvrhu, ve zbytku neuspokojené části pohledávky uspokojovali.

Komentované ustanovení sice z insolvenčního zákona bez náhrady zmizelo, avšak právní praxe je ve shodě s tím, že toto pravidlo má obecnou platnost, a je tedy dovozován stejný závěr jako v předešlé právní úpravě, jak rovněž vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 29 NSČR 161/2017.^{140 141} Pokud

---

¹³⁹ Kotoučová. In: Kotoučová a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, s. 725.

¹⁴⁰ Hášová, Moravec, T. In: Hášová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 1137.

¹⁴¹ 29 NSČR 161/2017: „Od 1. ledna 2014 není v insolvenčním zákoně žádné obdobné pravidlo obsaženo, leč právní praxe je ve shodě v tom, že toto pravidlo má vzhledem k dikci § 167 odst. 1 věty první insolvenčního zákona (spojení „v rozsahu zajištění“) a § 165 odst. 1 insolvenčního zákona obecnou platnost. Může však být (v insolvenčním zákoně je) ve shodě s § 8 insolvenčního zákona modifikováno zvláštní úpravou obsaženou v části druhé insolvenčního zákona u některého ze způsobů řešení úpadku. Část druhá insolvenčního zákona pak nestanoví „jinak“ jen při řešení úpadku konkursem. Při [...] oddlužení „plněním splátkového kalendáře“ platí odchylka zakotvená v § 398 odst. 3 ve spojení s § 409 odst. 3 insolvenčního zákona (zajištění věřitelé se uspokojí jen z výtěžku zpeněžení zajištění).“

ze zpeněžení předmětu zajištění nebude uspokojena celá věřitelova pohledávka, neuspokojená část se stává pohledávkou nezajištěnou a je spolu s nezajištěnými pohledávkami uspokojována, tedy bude uspokojena v rámci rozvrhové usnesení dle § 306 InsZ.

7.4 Pravidla pro uspokojování zajištěných věřitelů v oddlužení

7.4.1 Obecně k oběma způsobům oddlužení

Zajištění věřitelé se v obou způsobech řešení oddlužení dle § 398 odst. 2 a 4 InsZ uspokojují jen z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění. Ne vždy však panovala tato jednota v uspokojování zajištěných pohledávek v oddlužení, proto si dále nastíníme vývoj obou způsobů řešení oddlužení.

V oddlužení dochází k odchýlení od zásady co nejvyššího uspokojení věřitelů, která je stěžejní pro insolvenční řízení. Neustále rostoucí míra odchýlení od této vize je však na pováženu, poněvadž tato není bezmezná, jak se může zdát z posledních „prodlužnický“ orientovaných novel insolvenčního zákona. Vedle toho lze pozorovat rostoucí snahu zákonodárce o rovné uspokojení věřitelů, čímž jsou věřitelům odepírány veškeré zbraně, které by jim mohly dopomoci k vyššímu uspokojení jejich pohledávek.

Zpeněžení majetku, který zajišťuje pohledávky věřitelů, vždy probíhá obdobně jako zpeněžení zajištění v konkursu. Zde je vhodné zmínit usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 29 ICdo 60/2014, které uvádí: *„Pro uspokojení pohledávky zajištěného věřitele při oddlužení platí zjednodušeně řečeno konkursní režim, když mají právo požadovat uspokojení z plného výtěžku zpeněžení zajištění a při zpeněžování se postupuje podle konkursních pravidel...“*

7.4.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

V případě řešení úpadku oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (právní úprava účinná od 1. 6. 2019) insolvenční zákon v ust. § 398 odst. 4 věta čtvrtá přímo stanovuje, že zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěžku zpeněžení majetku sloužícího k zajištění, přičemž při zpeněžení zajištění se postupuje obdobně dle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu.

Insolvenční zákon v období od 1. 1. 2008 do 19. 7. 2009 v úpravě oddlužení plněním splátkového kalendáře obsahoval dikci ve větě třetí před středníkem § 398 odst. 3, a to že „zajištění věřitelé se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění“. Následně bylo novelou včleněno do ustanovení slůvko „jen“, což mělo dle důvodové zprávy¹⁴² k novele pouze upřesňující povahu, která měla stanovit najisto otázky, k nimž praxe dospívala výkladem. Od 20. 7. 2009 až do 31. 5. 2019 tak obsahoval § 398 odst. 3 InsZ jasné pravidlo, že zajištěný věřitel se při oddlužení plněním splátkového kalendáře uspokojuje pouze z výtěžku zpeněžení zajištění. Toto pravidlo bylo sice takto výslovně zákonem dáno, je však i potvrzeno judikaturou, a to např. usnesením Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 29 NSČR 150/2016, R 91/2019: „*Je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením a je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře, pak věřitel, který v insolvenčním řízení uplatnil vůči dlužníku, jenž je jeho osobním i zástavním dlužníkem, pohledávku s právem na uspokojení ze zpeněžení zástavy (zajištění), se uspokojí (může uspokojit) jen z výtěžku zpeněžení zástavy (zajištění); to platí bez zřetele k tomu, že výtěžek zpeněžení zástavy (zajištění) nepostačuje k plnému uspokojení pohledávky takového zajištěného věřitele.*“

---

¹⁴² Důvodová zpráva k zákonu č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 217/2009 Dz.

7.4.3 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Pokud je úpadek řešen oddlužením zpeněžením majetkové podstaty, dle právní úpravy účinné od 1. 6. 2019 jsou zajištění věřitelé uspokojováni v souladu s ust. § 398 odst. 2 věta třetí InsZ pouze z výtěžku zpeněžení zajištění. V minulosti insolvenční zákon takovou přímou úpravu nikdy neobsahoval, proto uspokojování zajištěných věřitelů v oddlužení zpeněžením majetkové podstaty do 31. 5. 2019 probíhalo trochu komplikovaněji.

Z ust. § 398 odst. 2 InsZ, v němž je obsaženo, že *„při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení má tytéž účinky jako zpeněžení majetkové podstaty v konkursu“* a rovněž z ust. § 408 odst. 1 InsZ, který udává, že *„o účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení tohoto zákona o účincích prohlášení konkursu“* se dovozoval závěr, že stejně jako je tomu v případě konkursu, i v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se neuspokojená část pohledávky zajištěného věřitele bude uspokojovat spolu s nezajištěnými pohledávkami.

Tento postup potvrdil rovněž Nejvyšší soud usnesením sp. zn. 29 NSČR 150/2016, když uvedl: *„Jen tehdy, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením a je-li způsobem oddlužení zpeněžení majetkové podstaty, se ta část pohledávky zajištěného věřitele, která nebyla uspokojena z výtěžku zpeněžení zajištění, uspokojí (z výtěžku zpeněžení ostatního majetku náležícího do majetkové podstaty dlužníka) stejně jako ostatní nezajištěné pohledávky; je tomu tak proto, že při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení má tytéž účinky jako zpeněžení majetkové podstaty v konkursu (§ 398 odst. 2 věta první insolvenčního zákona).“*

Právní úprava účinná do 31. 5. 2019 tedy byla pro zajištěné věřitele v případě uspokojování jejich zajištěných pohledávek v oddlužení zpeněžením majetkové

podstaty znatelně příznivější, když tito měli nárok na to, aby neuspokojená část pohledávky byla uspokojována spolu s ostatními nezajištěnými pohledávkami. Tomuto však dala oddlužovací novela v zájmu zachování kolektivního uspokojování, jakož i ve snaze o sanaci dlužníka, přítrž, což sice odstranilo nejasnosti v insolvenčním zákoně obsažené, avšak zamezilo to možnosti vyššího uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů.

7.5 Zpeněžení předmětu zajištění v oddlužení a konkursu

7.5.1 Obecně ke zpeněžení předmětu zajištění

V případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty se při zpeněžení zajištění dle § 398 odst. 4 věty čtvrté za středníkem postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu. Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se použijí na zpeněžení zajištění rovněž ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu, a to dle § 398 odst. 2 věty první InsZ. Úprava zpeněžení zajištění je tedy pro oddlužení i konkurs jednotná.

Zajištění věřitelé v souladu s § 204 odst. 1 InsZ uplatňují uspokojení své pohledávky vůči insolvenčnímu správci. Se souhlasem insolvenčního soudu se uspokojují z výtěžku zpeněžení zajištění kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení, a to zásadně ihned po zpeněžení předmětu zajištění, tedy před rozvrhem (§ 298 odst. 2 a § 305 odst. 1 InsZ). Předmět zajištění se musí nacházet v majetkové podstatě.¹⁴³

Dle obecné úpravy zpeněžení majetkové podstaty obsažené v ust. § 286 odst. 2 InsZ rozhoduje o způsobu zpeněžení majetkové podstaty insolvenční

---

¹⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2015, sp. zn. 29 NSČR 4/2013: „Zajištěný věřitel má právo, aby byl v insolvenčním řízení při splnění stanovených předpokladů uspokojen z výtěžku zpeněžení zajištění, přičemž předmět zajištění tvoří do jisté míry oddělenou majetkovou podstatu, z níž nemohou být (před plným uspokojením nároků zajištěného věřitele) uspokojeni jiní věřitelé dlužníka. Toto právo zajištěného věřitele se však váže pouze k předmětu zajištění. Nastane-li situace, že se výtěžek zpeněžení v době, kdy má být rozhodnuto o jeho vydání zajištěnému věřiteli, již v majetkové podstatě nenachází, nemá zajištěný věřitel právo na oddělené uspokojení své zajištěné pohledávky z jiného majetku dlužníka.“

správce se souhlasem věřitelského výboru, avšak v případě zpeněžení majetku tvořícího zajištění, postačuje pokyn zajištěného věřitele. Pokud pokyn dán není, je třeba zmíněného souhlasu věřitelského výboru dle § 293 odst. 2 InsZ, byl-li tento ustanoven (srov. 29 NSČR 47/2015). Předmět zajištění je dle § 286 odst. 1 InsZ možné zpeněžit veřejnou dražbou, prodejem movitých a nemovitých věcí podle ustanovení občanského soudního řádu, prodejem mimo dražbu či v dražbě provedené soudním exekutorem.

7.5.2 Znalecký posudek

Insolvenční správce zadá znalci, aby ocenil hodnotu předmětu zajištění. Zajištění věřitelé pak mají insolvenčním zákonem stanovenou povinnost uhradit do majetkové podstaty společně a nerozdílně polovinu odměny a hotových výdajů, které byly uhrazeny znalci (§ 157 odst. 1 InsZ). Mezi sebou se pak vypořádají podle poměru hodnot jejich zajištění určených znaleckým posudkem. Je sporné, zda tyto náklady nesou i zajištění věřitelé s horším pořadím, kteří se nebudou považovat ve smyslu § 167 odst. 3 InsZ za zajištěné věřitele, neboť hodnota zajištění bude vyčerpána věřiteli s lepším pořadím. Lze se však domnívat, že tito věřitelé náklady znaleckého posudku neponesou, neboť hodnota jejich zajištění je nulová.¹⁴⁴

Po dobu, po kterou je zajištěný věřitel v prodlení s úhradou nákladů znaleckého posudku, se mu zajištěná pohledávka neúročí úrokem z hodnoty zajištění dle § 171 InsZ (§ 157 odst. 2 InsZ). Pokud by věřitel povinnost úhrady včas nesplnil, byl by mu vydán výtěžek zpeněžení zajištění dle § 298 odst. 5 InsZ po odečtení těchto nákladů.

7.5.3 Pokyny zajištěného věřitele ke zpeněžení předmětu zajištění

Za účelem kontroly nad zpeněžením předmětu zajištění, zejména aby měli zajištění věřitelé možnost zabránit potenciálnímu snížení hodnoty zajištění, umožňuje

---

¹⁴⁴ Sprinz. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 422.

insolvenční zákon zajištěným věřitelům dávat insolvenčnímu správci dle § 230 odst. 2 InsZ pokyny při správě věcí, jež slouží k zajištění.¹⁴⁵ Pokud je věřitelů více, uděluje pokyny zajištěný věřitel, jehož pohledávka se uspokojuje ze zajištění jako první v pořadí. Pokud zajištěný věřitel první v pořadí neudělí pokyny ani ve lhůtě určené insolvenčním soudem, má právo pokyny udělit zajištěný věřitel, jehož pohledávka se uspokojuje ze zajištění jako další v pořadí, jinak udělí pokyny insolvenční soud. Pokyny může insolvenční správce odmítnout a požádat insolvenční soud o jejich přezkoumání.

Při zpeněžení předmětu zajištění v konkursu je insolvenční správce v souladu s § 293 odst. 1 InsZ vázán pokyny zajištěného věřitele. Pokud je věřitelů více, uděluje pokyny zajištěný věřitel, jehož pohledávka se uspokojuje ze zajištění jako první v pořadí. V případě, že má insolvenční správce za to, že předmět zajištění by bylo možné zpeněžit výhodněji, požádá insolvenční soud o přezkoumání pokynů zajištěného věřitele. Pokyn ke zpeněžení může obsahovat nejrůznější požadavky a podmínky, např. pokyn prodeje v dražbě nebo mimo dražbu, stanovení výše nejnižšího podání v dražbě, kdo dražbu bude pořádat, atd.¹⁴⁶ V případě, že by insolvenční správce bezdůvodně nejednal v souladu se závaznými pokyny zajištěného věřitele, jednalo by se o důvod pro zproštění funkce insolvenčního správce (2 VSOL 358/2014).

V oddlužení zpeněžením majetkové podstaty závisí zpeněžení majetku sloužícího k zajištění výhradně na insolvenčním správci (§ 408 odst. 3 InsZ). Jedná se o změnu, kterou v zájmu urychlení a ekonomie procesu zpeněžování zajištění přinesla oddlužovací novela (před oddlužovací novelou mohl být majetek sloužící k zajištění zpeněžen jen na základě žádosti zajištěného věřitele). Insolvenční správce zpeněží zajištění vždy, ledaže zajištěný věřitel dá pokyn, aby majetek zpeněžen nebyl, jestliže zpeněžením ostatního majetku dojde k plnému uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů nebo zajištěná pohledávka zjevně přesahuje hodnotu zajištění. Tato změna neznamena, že by zajištěný věřitel nemohl dávat insolvenčnímu správci

---

¹⁴⁵ Hášová, Moravec. In: Hášová a kol. *Insolvenční zákon*, s. 1140.

¹⁴⁶ Sprinz, Novopacký, L. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 749.

pokyny ke zpeněžení, ale zamezuje situaci, ve které by insolvenční správce nezpeněžil majetek pro absenci pokynu zajištěného věřitele ke zpeněžení.¹⁴⁷

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty zpeněží podle § 409 odst. 4 InsZ insolvenční správce majetek, který slouží k zajištění, požádá-li o to zajištěný věřitel. V tomto případě se bude postupovat obdobně jako v případě konkursu.

7.5.4 Výtěžek zpeněžení předmětu zajištění

Po zpeněžení zajištění je insolvenční správce povinen podat k insolvenčnímu soudu návrh na vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli. Byl-li dosažen výtěžek zpeněžení před skončením řízení o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky věřitele, který uplatňuje k předmětu zajištění právo na uspokojení z tohoto zajištění, má insolvenční správce povinnost posečkat s podáním návrhu na vydání výtěžku zajištěnému věřiteli až do pravomocného skončení tohoto sporu.¹⁴⁸ Proti návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zajištěnému věřiteli mohou ostatní věřitelé a dlužník podat dle § 298 odst. 3 InsZ do sedmi dnů ode dne zveřejnění návrhu námítky. Po souhlasném rozhodnutí insolvenčního soudu o vydání výtěžku zpeněžení zajištění vydá výtěžek insolvenční správce zajištěnému věřiteli.

Plody a užitky předmětu zajištění není možné považovat za součást výtěžku zpeněžení, neboť se jedná o samostatné věci v právním slova smyslu. Pokud by měl být věřitel ve vztahu k nim uspokojován jako zajištěný, musel by si k nim zřídit samostatně zajištění před zahájením insolvenčního řízení (29 NSČR 31/2013).¹⁴⁹

---

¹⁴⁷ Strnad, Z. § 408. In: Kozák. *Insolvenční zákon: Komentář*.

¹⁴⁸ Sprinz, Novopacký. *(Strasti)plná cesta zajištěného věřitele k vydání výtěžku zpeněžení v konkursu*, s. 763-769.

¹⁴⁹ Sprinz, Novopacký. In: Sprinz a kol. *Insolvenční zákon*, s. 761.

7.5.5 Náklady zpeněžení předmětu zajištění

Z výtěžku zpeněžení zajištění se dle ust. § 298 odst. 2 a 4 InsZ odečtou náklady spojené se správou (nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení) a zpeněžením předmětu (nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení), odměna insolvenčního správce a rovněž pohledávka osoby odpovědné za správu domu a pozemku, pokud je předmětem zajištění jednotka v takovém domě. Zákonodárce opět hledal pravděpodobně inspiraci v německém právu, neboť § 171 NěmInsO upravuje danou problematiku dosti podobně.

Se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady spojené se správou a zpeněžením i ve vyšším rozsahu, než stanovuje zákon. Postupuje-li insolvenční správce při správě majetku podle pokynu zajištěného věřitele, nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním tohoto pokynu zajištěný věřitel bez omezení maximální výše nákladů, které stanovuje ust. § 298 odst. 4 InsZ (29 NSČR 37/2013).

7.5.6 Zánik zajištění pohledávky

Zajištění pohledávky zaniká zpeněžením předmětu zajištění v insolvenčním řízení, a to bez ohledu na míru uspokojení zajištěného věřitele a bez ohledu na to, zda věřitel zajištění v rámci insolvenčního řízení uplatnil či nikoliv.¹⁵⁰

7.6 Pohledávka zajištěného věřitele po skončení insolvenčního řízení

7.6.1 Pravomocné ukončení konkursu

Po právní moci zrušení konkursu dle § 312 InsZ zanikají účinky prohlášení konkursu a všichni věřitelé, zajištění i nezajištění, mohou vymáhat své pohledávky, které nebyly vůbec či jen částečně uspokojeny, dál. V případě konkursu nedochází k žádnému osvobození dlužníka od placení neuspokojených pohledávek, jako je tomu v oddlužení, a věřitelé tedy mohou své pohledávky vymáhat dále, leč to

---

¹⁵⁰ Horová, Somol. *Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení*, s. 24-26.

s ohledem na likvidační následky konkursu pro dlužníka není mnohdy účinné. V přerušovaných exekučních, soudních či jiných řízeních může být dále pokračováno.¹⁵¹

Pokud dojde dle § 311 InsZ v důsledku zrušení konkursu ke zrušení a zániku dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) a d) InsZ, který je právnickou osobou, bez právního nástupce, neuspokojené pohledávky nebo jejich neuspokojené části zanikají, pokud nebudou uspokojeny ze zajištění.

Na základě výpisu z upraveného seznamu pohledávek, jako exekučního titulu, má věřitel možnost v souladu s ust. § 312 odst. 4 InsZ po zrušení konkursu podat exekuční návrh pro vymožení neuspokojené pohledávky, či její části. K promlčení tohoto práva dojde za deset let od pravomocného zrušení konkursu. Za výpis z upraveného seznamu pohledávek se hradí v souladu s § 4 odst. 2 písm. b) ZSoP soudní poplatek, a to dle položky 28 Sazebníku poplatků v Příloze ZSoP částka ve výši 150,- Kč. Pokud však dlužník popřel pohledávku co do její pravosti nebo výše, není v rozsahu popření upravený seznam pohledávek exekučním titulem (§ 192 odst. 3 InsZ), v takovém případě by bylo třeba pro získání exekučního titulu zahájit soudní či jiné řízení.

7.6.2 Pravomocné ukončení oddlužení

V případě, že nebyly splněny podmínky pro splnění oddlužení dle § 412a InsZ a insolvenční soud pravomocně rozhodl o tom, že nedošlo ke splnění oddlužení podle § 413 InsZ, pomínou účinky, jež se pojily se zahájením insolvenčního řízení, a tedy může věřitel, zajištěný či nezajištěný, svou pohledávku, která nebyla vůbec či jen částečně uspokojena, vymáhat dál (stejně jako v případě zrušení konkursu). V přerušovaných exekučních, soudních či jiných řízeních může být dále pokračováno. Stejný účinek by nastal, pokud by insolvenční soud pravomocně rozhodl o splnění oddlužení, avšak neosvobodil by dlužníka od placení pohledávek podle § 414 InsZ.

---

¹⁵¹ Juřátková, P. Exekuce po skončení insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2019, č. 15-16, s. 551-554.

Nevýhodou pro věřitele v oddlužení je, že není možné univerzálně použít výpis z upraveného seznamu pohledávek jako exekuční titul tak, jako je tomu v případě konkursu (srov. s § 312 odst. 4 InsZ). Tento výpis je možné použít jako exekuční titul po pravomocně skončeném oddlužení dle § 405 odst. 4 InsZ pouze v případě, kdy bylo zahájeno insolvenční řízení na základě věřitelského návrhu (kteréhokoliv věřitele). Zjistit důvod, proč tak zákonodárce učinil, je poměrně obtížné, hypoteticky by se mohlo jednat o mezeru v zákoně. Pro srovnání, v případě konkursu probíhá přezkum pohledávek na přezkumném jednání, které je nařízeno insolvenčním soudem, a tedy je žádoucí, za účelem drobného odbřevnění civilních soudů a ulehčení cesty věřitelů k plnému uspokojení jejich pohledávek, použít tento seznam jako exekuční titul, a vyhnout se tak opětovnému přezkoumávání pohledávek v civilním či jiném řízení. Oproti tomu v oddlužení probíhá přezkum pohledávek mezi dlužníkem a insolvenčním správcem, tedy můžeme předpokládat, že toto je důvod, proč nevznikne platný exekuční titul, když pohledávky nebyly přezkoumány soudem (insolvenční soud zde pouze vykonává dohled). V případě pohledávky věřitele v oddlužení, který podal insolvenční návrh na dlužníka, je účelné, aby mohl použít výpis ze seznamu přihlášených pohledávek po pravomocném skončení insolvenčního řízení jako exekuční titul, když je povinen dle § 105 odst. 1 InsZ při zahájení řízení doložit přímo insolvenčnímu soudu, že má za dlužníkem splatnou pohledávku. Postrádá ovšem logiku, aby v případě insolvenčního návrhu věřitele mohli po pravomocném skončení oddlužení použít všichni věřitelé výpis ze seznamu přihlášených pohledávek jako exekuční titul a v případě insolvenčního návrhu dlužníka nikoliv. V zájmu práv věřitelů je na místě trvat na tom, aby tedy bylo možné použít seznam přihlášených pohledávek, respektive výpis z něj, jako exekuční titul univerzálně, tedy i v případě insolvenčního návrhu podaného dlužníkem.

Povahu exekučního titulu získal seznam přihlášených pohledávek při oddlužení zahájeném věřitelským návrhem až novelou¹⁵² účinnou od 1. 7. 2017. Důvodová

---

¹⁵² Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

zpráva¹⁵³ k novele se o důvodech přijetí této „novinky“ bohužel vůbec nezmiňuje a odborná literatura rovněž ne. S ohledem na skutečnost, že věřitelských návrhů je oproti těm dlužnickým rapidně méně, použijí věřitelé dotčení § 405 odst. 4 InsZ výpis ze seznamu přihlášených pohledávek jako exekuční titul zřídkakdy.

Pokud by insolvenční soud pravomocně rozhodl o splnění oddlužení dlužníka a osvobodil jej od placení neuspokojených pohledávek podle ust. § 414 InsZ, platí, že dlužník není povinen platit zbývající nesplacenou část pohledávek. Pohledávky však nezanikají, dlužník může tyto pohledávky splatit, přičemž nedojde k bezdůvodnému obohacení na straně věřitele. Pohledávky existují ve formě naturální obligace, nelze je tedy přiznat v soudním či jiném řízení nebo je vymáhat.¹⁵⁴ K tomuto Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3509/2010, uvedl: *„Pohledávka, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení, vydané podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, v neuhrazeném rozsahu nezaniká, v soudním či jiném řízení ji však již nelze věřiteli přiznat; ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim jako promlčená pohledávka.“* Přerušená exekuční, soudní či jiná řízení by tedy byla zastavena.¹⁵⁵

Osvobození od placení neuspokojených pohledávek se vztahuje pouze na dlužníka, nikoliv na další osoby, jak rovněž judikoval Nejvyšší soud výše citovaným rozsudkem: *„Rozhodnutí vydané podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, jímž insolvenční soud osvobodí dlužníka od placení pohledávek v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, nezavazuje povinnosti k úhradě těchto pohledávek dlužníkovým věřitelům ani ručitele, ani jiné osoby, které měly vůči dlužníku pro tyto pohledávky právo postihu.“* Věřiteli by tak zbyla možnost účinně vymáhat pohledávku po spoludlužnících či ručitelích, existují-li.

Při osvobození dlužníka od placení neuspokojených pohledávek zůstává zajištěnému věřiteli, pokud nedošlo ke zpeněžení majetku sloužícího k zajištění,

---

¹⁵³ Důvodová zpráva k zákonu č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 64/2017 Dz.

¹⁵⁴ Lebeda. In: Chaloupecká a kol. *Insolvenční právo v teorii a praxi*, s. 176.

¹⁵⁵ Pařízek, I. Exekuce po oddlužení povinného. *Právní rozhledy*. 2018, č. 2, s. 69-70.

dle § 414 odst. 4 InsZ zachováno právo uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení tohoto majetku. Pokud by hodnota pohledávky byla vyšší, než je výše výtěžku zpeněžení zajištění, neuspokojená částka by měla režim jako promlčená pohledávka v souladu se shora citovaným rozhodnutím.

7.6.3 Komparace pravomocného ukončení insolvenčního řízení s německou právní úpravou

Dle ust. § 201 NěmInsO mohou po skončení insolvenčního řízení insolvenční věřitelé dále bez omezení vymáhat své zbývající pohledávky vůči dlužníkovi. Věřitelé mají v zásadě právo na neomezené nároky na uspokojení svých pohledávek, jež nebyly v rámci insolvenčního řízení uspokojeny. Výjimku z tohoto ustanovení tvoří § 286 a násl. NěmInsO, podle něhož mohou být osvobozeny od zbylých neuspokojených pohledávek dlužníci, kteří jsou fyzickými osobami.¹⁵⁶

Osvobození dlužníka nenastává automaticky, ale děje se na žádost dlužníka, která musí být podána při zahájení insolvenčního řízení, tj. společně s insolvenčním návrhem dlužníka či doplněním insolvenčního návrhu věřitele (§ 287 NěmInsO). Omezení majetkových práv věřitelů, které při osvobození dlužníka nastává, je odůvodněno respektováním osoby dlužníka, která by měla být schopna zahájit nový ekonomický začátek.¹⁵⁷

Německé právo vyvažuje zásah do vlastnických práv věřitelů tím, že v souladu s ust. § 296 NěmInsO opravňuje věřitele k podání žádosti o odejmutí osvobození (srovnatelné s podáním odvolání věřitele proti rozhodnutí o osvobození dlužníka dle § 416 odst. 2 věta druhá InsZ).

Německá úprava se zdá být jednoznačně přehlednější, a to jak pro dlužníka, tak pro věřitele. Česká úprava, v níž panuje mírný chaos, dává věřiteli falešnou naději po celou dobu trvání insolvenčního řízení, že dlužník sice oddlužení splní,

---

¹⁵⁶ Braun. *Insolvenzordnung*, s. 1028.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 1285.

avšak nebude osvobozen. Ust. § 414 InsZ ve znění účinném do 30. 6. 2017 obsahoval v odst. 1 větě druhé pravidlo, že k osvobození mohlo dojít jen na žádost dlužníka. Dle aktuální právní úpravy rozhoduje insolvenční soud o udělení osvobození bez návrhu, ne vždy tak ale činí, proto se může stát, že nepozorný dlužník si osvobození nepohlídá, návrh dodatečně nepodá a k osvobození dlužníka nedojde, věřitelům by tak zůstala možnost vymáhat své pohledávky dále.

Závěr

Insolvenční řízení, jakožto řízení kolektivní, je vedeno tak, aby věřitelé dosáhli rovného uspokojení, což má bohužel negativní dopad spočívající v tom, že práva věřitelů jsou čím dál více omezována, z čehož pak těží výhody jednostranně dlužník. Tento postup je chybný a měl by být veden tak, aby snaha o kolektivní uspokojení pohledávek věřitelů neomezovala věřitele, ale spíše dlužníka. Je žádoucí, aby se věřitelům nechaly trošku „volnější ruce“ ve vynalézavosti s možností uplatňování jejich práv v insolvenčním řízení, leč to může být někdy na úkor práv jiných věřitelů. Insolvenční právo nemůže být nikdy pro věřitele zcela spravedlivé, proto je vhodné, aby byla zachována vyšší míra dispozice s uplatňováním práv věřitelů v insolvenčním řízení, neboť bdělým přeje právo. Stále rostoucí snaha zákonodárce o zachování rovných podmínek pro všechny věřitele a kolektivizace vede spíše k čím dál větší míře omezování věřitelů, z čehož pak čerpá výhody především, často pouze, dlužník.

Je nesporné, že zřízení zajišťovacího institutu k pohledávce může být pro věřitele v insolvenčním řízení jediné výhodné, neboť s ohledem na dispoziční zásadu uplatnění práva na uspokojení se ze zajištění, nemusí věřitel právo na uspokojení ze zajištění uplatnit, pokud se domnívá, že v případě neuplatnění práva na uspokojení ze zajištění by jeho pohledávka byla uspokojena ve vyšší míře. Zajištěný věřitel má v insolvenčním řízení jednoznačně výhodnější postavení, neboť mu zákon dává více možností, jak uspokojit jeho zajištěnou pohledávku. S tímto však souvisí vyšší míra obezřetnosti a právních znalostí insolvenčního řízení, kterými musí věřitel zajištěné pohledávky disponovat.

Práce poukázala na to, že není vhodné nahlížet na zajištěného věřitele jako na věřitele, který může být oproti nezajištěným věřitelům uspokojen v podstatně vyšší míře, přičemž na ostatní věřitele již nezbude ničeho. Je třeba si uvědomit, že se jedná o věřitele, který byl od počátku obezřetný, když svou pohledávku zajistil, proto je na místě dát mu určité výsadní postavení namísto neustále rostoucího

oklešťování jeho pravomocí. Zároveň je účelné, aby místo oklešťování pravomocí zajištěného věřitele bylo naopak nezajištěným věřitelům přiznáno více pravomocí, a věřitelé tak jako celek dosáhli výhodnějšího postavení oproti dlužníku.

V průběhu celé práce bylo srovnáno postavení zajištěného věřitele v konkursu a oddlužení. Srovnáním těchto dvou způsobů řešení úpadku dlužníka bylo zjištěno, že výhodnější postavení má zajištěný věřitel v konkursu, neboť v případě, kdy nebude uspokojena celá jeho pohledávka ze zajištění, uspokojí se oproti oddlužení zbylá část spolu s pohledávkami nezajištěnými. V konkursu je rovněž ve srovnání s oddlužením výhodou neexistence osvobození dlužníka od neuspokojených pohledávek. Oproti tomu oddlužení značně chrání osobu dlužníka. Zejména v posledních pár letech probíhá v oddlužení trend rostoucí míry odchýlení od vize co nejvyššího uspokojení věřitelů, která je stěžejní pro insolvenční řízení. Tento trend nelze označit jako bezmezný a je nejvyšší čas, aby se situace obrátila „prověřitelsky“ orientovaným směrem. Vedle tohoto trendu nebezpečně roste snaha zákonodárce o rovné uspokojení věřitelů, čímž jsou věřitelům odepírány veškeré zbraně, které by jim mohly dopomoci k vyššímu uspokojení jejich pohledávek.

Diplomová práce zanalyzovala postup věřitele při posouzení, zda uplatnit právo na uspokojení se ze zajištění, který není v mnoha případech vůbec jednoduchý a jakákoliv drobná skutečnost, která při tomto vyhodnocení věřiteli unikne, může vést k tomu, že věřitelova pohledávka bude nulově uspokojena. Tato práce tedy ověřila hypotézu, že věřitel zajištěné pohledávky musí postupovat v insolvenčním řízení podstatně obezřetnější nežli věřitel nezajištěný. Diplomová práce odpověděla na klíčové otázky, které mohou zajištěného věřitele v insolvenčním řízení potkat, pokusila se poskytnout věřiteli zajištěné pohledávky „návod“, podle kterého může postupovat v případě, že se jeho dlužník ocitne v úpadku, a shrnula základní judikaturu. Práce odhalila sporné otázky, které insolvenční právo vůči věřitelům obsahuje, a pokusila se je překlentnout vlastními úvahami. Zároveň práce především upozornila na mnohdy nespravedlivé postavení věřitelů v insolvenčním řízení, které by mělo být vedeno více „prověřitelsky“.

Komparací s německým a rakouským právem bylo zjištěno, že institut zajištěného věřitele není žádnou ojedinělostí tuzemského práva, nýbrž se jedná o klíčový procesní subjekt insolvenčního řízení i v jiných právních řádech. Porovnáním s německým právem bylo potvrzeno, že český insolvenční zákon byl inspirován právě německou právní úpravou, která je dosti podobná, neboť je založena na stejných základech. Německý insolvenční zákon je ovšem pro zajištěné věřitele výhodnější v tom, že pokud není uspokojena celá věřitelova pohledávka ze zajištění, uspokojí se neuspokojená část spolu s nezajištěnými pohledávkami (tak jako je to možné u nás v případě řešení úpadku konkursem).

Použité zdroje

Tato diplomová práce se po dohodě s vedoucím práce, doc. JUDr. Petrem Lavickým, Ph.D., řídí směrnicí Právnické fakulty Masarykovy univerzity č. 3/2020, o citacích dokumentů užívaných v pracích odevzdávaných na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, ve znění účinném od 1. 1. 2021.

Knižní a časopisecké zdroje

1. Baudyš, P. K zajištění pohledávek (i budoucích) zástavním právem. *Ad Notam*. 2002, č. 6.
2. Baudyš, P. *Katastrální zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.
3. Bork, R. Platby zajištěným věřitelům v německém insolvenčním odpůrčím právu. *Bulletin advokacie*. 2019, č. 6, s. 37-42.
4. Braun, E. *Insolvenzordnung*. München: Verlag C. H. Beck, 2012.
5. Hart, J. České a německé konkursní právo ve vzájemném srovnání. *Právní rozhledy*. 1999, č. 8, s. 407 – 409.
6. Hášová, J. a kol. *Insolvenční zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2018.
7. Hendrych, D. a kol. *Právní slovník*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009.
8. Horová, H., Somol, K. Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 9, s. 24-26.
9. Hostinský, J. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. Brno: KEY Publishing s. r. o., 2009.
10. Hulmák, M. a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.
11. Chalupecká, K. a kol. *Insolvenční právo v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2012.

12. Chalupecká, K., Czudek, D. *Odpovědnost v insolvenčním právu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013.
13. Juřátková, P. Exekuce po skončení insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2019, č. 15-16, s. 551-554.
14. Kavan, P. Postavení věřitelů v režimu insolvence dlužníka ve světle německé právní úpravy. *Právní rozhledy*. 2008, č. 6, s. 202-210.
15. Kindl, M., Rozehnal, A. *Nový občanský zákoník. Problémy a úskalí*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014.
16. Kindl, M., Rozehnal, A. *Nový občanský zákoník. Úskalí věcných práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015.
17. Kislingerová, E., Richter, T., Smrčka, L. a kol. *Insolvenční praxe v České republice*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013.
18. Kodek, G. E. *Insolvenzrecht*. Wien: Facultas, 2018.
19. Kotoučová, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010.
20. Kozák, J. *Insolvenční zákon: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.
21. Landa, M. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2009.
22. Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017.
23. Maršíková, J. a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2018.
24. Pařízek, I. Exekuce po oddlužení povinného. *Právní rozhledy*. 2018, č. 2, s. 69-70.

25. Pavelka, L. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. *Právní rozhledy*. 2019, č. 6, s. 216-219.
26. Raban, P. *Občanské právo hmotné. Závazková část*. Brno: Václav Klemn – Vydavatelství a nakladatelství, 2014.
27. Richter, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.
28. Richter, T. *Insolvenční právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017.
29. Schönfeld, J. *Moderní pohled na oceňování pohledávek*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011.
30. Sigmund, A. Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 12, s. 33-35.
31. Sigmund, A. Pohledávky věřitelů. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 9, s. 21-23.
32. Sprinz, P. a kol. *Insolvenční zákon*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019.
33. Sprinz, P. Palebná síla automatického moratoria v insolvenčním řízení – obecné poznámky a zákaz mimoinsolvenčního uplatnění pohledávek. *Právní rozhledy*. 2019, č. 2, s. 39-46.
34. Sprinz, P. Palebná síla automatického moratoria v insolvenčním řízení – zákaz uplatnění a nabytí práva na uspokojení ze zajištění. *Právní rozhledy*. 2019, č. 4, s. 115-122.
35. Sprinz, P., Novopacký, L. (Strastiplná) cesta zajištěného věřitele k vydání výtěžku zpeněžení v konkursu. *Právní rozhledy*. 2019, č. 22, s. 763-769.
36. Špička, M. Zajišťovací převod práva v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2010, č. 6, s. 30-35.
37. Vymazal, L. *Zástavní právo v novém občanském zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015.
38. Winterová, A. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. 2003, č. 4, s. 12-17.

39. Winterová, A., Macková, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2018.
40. Zůbek, J. Nárok poškozeného z pohledu trestního, civilního a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2014, č. 4, s. 121-128.

Elektronické zdroje

41. Jirmásek, T., Insolvence 2008 a. s. Zpráva o plnění oddlužení: Dobrý sluha, ale zlý pán [online]. *ceska-justice.cz*. 10. 7. 2018. [cit. 16. 1. 2020]. <https://www.ceska-justice.cz/2018/07/zprava-plneni-oddluzeni-dobry-sluha-zly-pan/>.